

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 8.11.2006
KOM(2006) 649 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Stratégia rozšírenia a hlavné výzvy 2006 – 2007
Spolu s priloženou osobitnou správou o kapacite EÚ pre začlenenie nových členov

{SEK(2006) 1383}
{SEK(2006) 1384}
{SEK(2006) 1385}
{SEK(2006) 1386}
{SEK(2006) 1387}
{SEK(2006) 1388}
{SEK(2006) 1389}
{SEK(2006) 1390}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Stratégia rozšírenia a hlavné výzvy 2006 – 2007

Spolu s priloženou osobitnou správou o kapacite EÚ pre začlenenie nových členov

1. ÚVOD

Rozšírenie je prioritou rozvoja EÚ už niekoľko desaťročí. Je veľmi prirodzené, že úlohou európskej integrácie je prekonať rozdelenie Európy a prispieť tak k pokojnému zjednoteniu kontinentu. Z politického hľadiska prispelo rozšírenie EÚ k významným zmenám, ako napríklad k pádu diktatúry a komunizmu. Rozšírenie prispelo k upevneniu demokracie, ľudských práv a stability na celom kontinente. Rozšírenie odráža silu EÚ, ktorá dosiahla viac prostredníctvom svojej príťažlivosti, ako toho mohla dosiahnuť inými prostriedkami.

Z hospodárskeho hľadiska prispelo rozšírenie k prosperite a konkurencieschopnosti, čo umožnilo rozšírenej Únii lepšie čeliť problémom globalizácie. Toto prinieslo priame výhody pre Európu ako celok. Rozšírenie zvýšilo váhu EÚ v celosvetovom meradle a pomohlo jej stať sa silnejším medzinárodným subjektom.

Pristúpenie Bulharska a Rumunska 1. januára 2007 ukončí piate rozšírenie po tom, čo v máji 2004 pristúpilo desať členských štátov. Dôsledná príprava umožnila hladkú integráciu týchto štátov do inštitúcií a politik EÚ. Desať nových členských štátov dosiahlo výbornú úroveň súladu s právnymi predpismi EÚ a významne prispelo k práci inštitúcií EÚ. Vytvorili zvýšenú úroveň hospodárskej aktivity, obchodu a investícií a vytvorili vysoký stupeň hospodárskeho rastu.

Súčasný program rozšírenia zahŕňa krajiny západného Balkánu a Turecko. Týmto krajinám bola ponúknutá perspektíva členstva v EÚ po tom, čo splnia potrebné podmienky. Krajiny sa nachádzajú na rôznych úrovniach rozvoja na ceste k EÚ. Chorvátsko a Turecko vedú rokovania o svojom pristúpení. Bývalá juhoslovenská republika Macedónsko sa stala kandidátskou krajinou v decembri 2005. Ostatné krajiny západného Balkánu zaznamenávajú pokrok v plnení svojej európskej perspektívy.

Program rozšírenia EÚ čelí v rokoch 2006 – 2007 niekoľkým základným otázkam. Tieto otázky sa týkajú najmä rokovaní o pristúpení s Tureckom, otázky budúceho štatútu Kosova, vzťahov so Srbskom, ako aj prevzatia väčšej vlastnej zodpovednosti za vládnutie v Bosne a Hercegovine. Tieto záležitosti sú samé o sebe dôležité a dotýkajú sa tiež geopolitických otázok súvisiacich s bezpečnosťou a stabilitou Európy ako celku. Cesta k členstvu je sama o sebe hodnotná, aj keď k pristúpeniu dôjde o mnoho rokov neskôr. Keďže táto cesta zahŕňa mnoho výziev, EÚ musí zostať zaangažovaná počas celého procesu.

Predvstupová stratégia a rokovania s kandidátmi a potenciálnymi kandidátmi by mali dôsledne pokračovať a mali by naplno rešpektovať dohodnuté podmienky. EÚ poskytne finančnú podporu prostredníctvom novovytvoreného nástroja predvstupovej pomoci od januára 2007. Táto finančná pomoc sa bude zameriavať na priority stanovené v prístupových partnerstvách a európskych partnerstvách.

Rozšírenie EÚ je historickým projektom založeným na vízií zjednotenej Európy a jej globálnej úlohy. Je potrebné, aby sa vo všeobecnosti na tomto projekte podieľali ľudia Európy a podporovali ho s cieľom zabezpečiť jeho úplnú demokratickú legitimitu. Demokraticky zvolené orgány v každom členskom štáte a v Únii prijímajú kľúčové rozhodnutia vedúce k pristúpeniu krajiny.

Členské štáty sa musia ujať slova a vysvetliť prečo je rozšírenie v záujme EÚ. Komisia je pripravená zlepšiť tok objektívnych informácií vo forme prijateľnej pre užívateľa a spolupracovať s členskými štátmi a Európskym parlamentom s cieľom efektívnejšie komunikovať s verejnosťou o otázkach procesu rozšírenia.

Európska rada bude na svojom zasadnutí v decembri 2006 viesť diskusiu o rozšírení. Rada vo svojich záveroch z decembra 2005 uviedla, že stratégia navrhnutá Komisiou minulý rok položila dobrý základ diskusií o rozšírení v roku 2006. V tejto stratégii sa zdôrazňuje, že starostlivo riadené rozšírenie môže európsku integráciu rozšíriť a prehĺbiť. Zakladá sa na troch základných princípoch: konsolidácii existujúcich záväzkov voči krajinám zúčastňujúcim sa procesu, uplatňovaní spravodlivých a prísnych podmienok a zintenzívnení informovanosti verejnosti o rozšírení.

EÚ zobrala obavy súvisiace s tempom rozšírenia vážne. S cieľom vyhnúť sa prílišnému rozšíreniu záväzkov sa súčasná politika rozšírenia EÚ zakladá na konsolidácii, čo znamená, že EÚ veľmi opatrne prijíma nové záväzky, avšak rešpektuje existujúce záväzky voči krajinám, ktoré sú už súčasťou procesu.

Pre všetky kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny platia prísne podmienky. Akékoľvek nové kroky v procese pristúpenia závisia od pokroku v uskutočňovaní politických a hospodárskych reforiem každej jednotlivkej krajiny. Keďže ide o dlhodobý proces, je potrebné motivovať krajiny k pokračovaniu v reformách. Takisto je potrebné, aby EÚ zvýšila transparentnosť procesu.

Samotné inštitúcie EÚ je potrebné reformovať v súlade so závermi Európskej rady z júna 2006. Nové inštitucionálne usporiadanie by sa malo dosiahnuť skôr, ako bude ďalší nový člen pripravený na vstup do Únie. Financovanie EÚ je ďalšou dôležitou otázkou pre budúcnosť. Schopnosť EÚ prijímať nových členov a zároveň udržať dynamiku integrácie bude v budúcnosti ešte dôležitejšie. V osobitnej správe Komisie priloženej k tomuto dokumentu sa stanovuje koncepcia, ktorou sa má zabezpečiť, aby si EÚ udržala schopnosť fungovať efektívne a zároveň plnila program rozšírenia, ktorého úlohou je plniť ciele nasledujúcich rokov.

Nie všetky európske krajiny sú zapojené do procesu rozšírenia. EÚ vytvorila rad vzťahov s ostatnými krajinami, vrátane prostredníctvom Európskeho hospodárskeho priestoru, bilaterálnych vzťahov so Švajčiarskom, európskej susedskej politiky a strategického partnerstva s Ruskom. Európska susedská politika sa zameriava na zlepšenie prosperity, stability a dobrej správy vecí verejných v krajinách, ktoré susedia s EÚ, prostredníctvom hlbšieho politického vzťahu a hospodárskej integrácie. Komisia čoskoro predloží návrhy na posilnenie európskej susedskej politiky.

Na základe existujúcej stratégie EÚ stanovuje súčasný dokument koncepciu s cieľom využiť skúsenosti z piateho rozšírenia, podporiť krajiny na ich ceste k členstvu, posilniť podporu verejnosti pre ďalšie rozšírenia, riešiť výzvy súvisiace s rozšírením a zabezpečiť integračnú kapacitu EÚ. Toto predstavuje základ pre vytvorenie obnoveného konsenzu o rozšírení.

2. PIATE ROZŠÍRENIE

Rozšírenie preukázalo svojou trvalou hodnotou, že je jednou z najúčinnejších politík EÚ, ktorá úspešne prispieva k mieru, stabilite a demokratickému rozvoju na celom kontinente. Desať členských štátov, ktoré vstúpili do EÚ v roku 2004, pokračujú v hladkej integrácii do inštitúcií a politík EÚ. Demokratické politické systémy nových členských štátov fungujú aj naďalej v celku dobre. Tieto štáty dosiahli výbornú úroveň súladu s právnymi predpismi EÚ a významne prispeli k práci inštitúcií EÚ. Inštitúcie EÚ fungujú aj naďalej efektívne. Rozšírenie pridalo EÚ na váhe v rámci politického a hospodárskeho života a zvýšilo silu pri rokovaníach EÚ na rôznych fórach. Takisto obohatilo kultúrne dedičstvo Únie.

Rozšírenie prispelo k zvýšeniu bezpečnosti a stability v Európe a bolo takisto hospodárskym prínosom. Nové členské štáty rýchlo dobiehajú staré členské štáty. Staré členské štáty ťažia z nových obchodných a investičných príležitostí. Rozšírenie vo všeobecnosti prospelo hospodárstvu EÚ a pomohlo mu tak lepšie čeliť problémom globalizácie¹. Postupné prijímanie eura novými členskými štátmi, ktoré začne Slovinsko 1. januára 2007, bude aj naďalej prispievať k tomuto pozitívnemu trendu.

Rozšírenie Únie viedlo k účinnejšej deľbe práce a vyzbrojilo EÚ, aby mohla lepšie čeliť konkurencii v celosvetovom meradle. Vo všeobecnosti pôsobilo posledné rozšírenie ako katalyzátor hospodárskeho rastu a modernizácie v EÚ. Množstvo významných štúdií tento fakt nedávno potvrdili. Konkrétne výhody je napríklad možné vidieť v troch členských štátoch, ktoré po vstupe desiatich nových členských štátov zaviedli voľný pohyb práce. Tieto krajiny pocítili výhody vo forme zvýšeného národného dôchodku a daňových príjmov, ako aj znižovania tieňovej ekonomiky. Pracovníci z nových členských štátov prispeli k prekonaniu nedostatkov v oblasti odbornej pracovnej sily na pracovnom trhu a dobre sa prispôbili novému kultúrnemu prostrediu². Na základe týchto skúseností ďalších päť členských štátov otvorilo svoje pracovné trhy a ďalšie dva ich otvorili čiastočne³.

Príprava Bulharska a Rumunska na členstvo v EÚ postupovala v súlade s prísnyimi podmienkami a za plnej podpory EÚ. V priebehu prístupových rokovaní zaviedli obe krajiny ďalekosiahle reformy. Napriek tomu monitorovacie správy Komisie z októbra 2005, mája 2006 a septembra 2006 poukázali na oblasti, ohľadom ktorých existujú určité obavy a v ktorých je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie. V dôsledku dosiahnutého úspechu budú Bulharsko a Rumunsko schopné prevziať na seba práva a povinnosti súvisiace s členstvom od 1. januára 2007. V správe zo septembra boli stanovené prísne podmienky na zabezpečenie kontinuálneho pokroku reformného procesu v týchto krajinách pred a po prístupí. Správa sa takisto zameriavala na ustanovenia stanovené v *acquis* a v Zmluve o prístupí na zabezpečenie toho, aby inštitúcie a politiky EÚ fungovali aj naďalej efektívne. Komisia nebude váhať využiť tieto mechanizmy kedykoľvek to bude potrebné.

¹ Oznámenie Komisie – Dva roky po rozšírení – hospodársky úspech – KOM(2006) 200 z 3.5.2006.

² Oznámenie Komisie – Správa o fungovaní prechodných opatrení stanovených v Zmluve o prístupí z roku 2003 (obdobie 1. máj 2004 – 30. apríl 2006) – KOM(2006) 48 z 8.2.2006.

³ Úplné otvorenie pracovného trhu: máj 2004: Írsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko, máj 2006: Španielsko, Grécko, Fínsko, Portugalsko, júl: 2006: Taliansko. Čiastočné otvorenie pracovného trhu: Belgicko, Francúzsko.

Vstup Bulharska a Rumunska dokazuje krajinám v skoršej fáze prípravy na členstvo, že ich konečný cieľ je možné dosiahnuť. Takisto poskytuje niektoré skúsenosti, ktoré sa v súčasnosti zapracúvajú do predvstupovej stratégie. Z toho je jasné, že otázky súvisiace s reformou súdnictva a bojom proti korupcii a organizovanému zločinu je potrebné riešiť včas. Komisia napríklad zvyšuje povedomie o tom, ako najlepšie zabezpečiť nezávislosť, nestrannosť a efektivitu súdnictva a predchádzať korupcii. Okrem toho Komisia zdôrazňuje potrebu trvalých reforiem vo verejnej správe. Zodpovedná a efektívna štátna služba založená na profesionálnych kritériách kariérneho rastu umožňuje krajine efektívne sa pripraviť na vstup a následne fungovať ako členský štát. Je to výhodné pre krajinu ako celok.

Piate rozšírenie bolo vo všeobecnosti veľmi úspešné. Výhody bude možné cítiť ďalších niekoľko rokov. Viac ako 100 miliónov nových občanov EÚ s rastúcimi príjmami pomôže posunúť európske hospodárstvo vpred. Rozšírenie prinieslo do Európy vyšší stupeň demokracie a právneho štátu. Posilnilo bezpečnosť všetkých občanov EÚ a zvýšilo prosperitu v rámci Únie.

3. PROCES ROZŠÍRENIA

Politika rozšírenia EÚ sa v súčasnosti zakladá na troch princípoch: konsolidácii záväzkov, podmienenečnosti a komunikácii.

Konsolidácia programu rozšírenia EÚ znamená, že Únia je opatrná pokiaľ ide o preberanie nových záväzkov, avšak rešpektuje existujúce záväzky voči krajinám, ktoré sú už súčasťou procesu rozšírenia. EÚ začala prístupové rokovania s Tureckom a Chorvátskom a ponúkla európsku perspektívu ostatným krajinám západného Balkánu. Tento záväzok je silným podnetom pre krajiny v presadzovaní reforiem.

Pre všetky kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny platia prísne ale spravodlivé podmienky. Každý krok vpred závisí od pokroku každej jednotlivkej krajiny v plnení nevyhnutných podmienok v každom jednotlivom stupni procesu pristúpenia. Tento prístup umožňuje konsolidáciu reforiem a prípravu nových členských štátov na splnenie povinností po ich pristúpení.

Aby bolo rozšírenie úspešné, EÚ musí zabezpečiť podporu svojich občanov. Členské štáty musia prevziať vedenie, pokiaľ ide o efektívne informovanie o procese rozšírenia a najmä o výhodách, ktoré rozšírenie ponúka občanom EÚ. Demokratická legitimita zostáva veľmi dôležitá v procese pristúpenia k EÚ.

3.1. Prístupové rokovania

Prístupové rokovania s Chorvátskom a Tureckom, ktoré sa začali v októbri 2005 po jednomyselnom súhlase členských štátov, poskytujú ďalšiu podporu politickej a hospodárskej reformy v týchto krajinách a dobrých vzťahov s ich susedmi. Rokovania spočívajú v jasných a prísnych rokovacích rámcoch, na ktorých sa Rada jednomyselne dohodla. Tempo rokovaní závisí od tempa reforiem v jednotlivých krajinách.

Počas prístupových rokovaní sa stanovujú dojednania, v rámci ktorých sa kandidátske krajiny zaviazujú uplatňovať celý súbor právnych predpisov a politík EÚ známych ako *acquis*. Krajiny musia *acquis* prijať a uplatňovať a tiež musia dodržiavať politické ciele zmlúv. Rokovania umožňujú kandidátskym krajinám a EÚ dohodnúť sa na opatreniach, ktoré môžu byť

nevyhnutné na uľahčenie integrácie. Každá krajina sa hodnotí na základe vlastných zásluh. Rokovania ponúkajú krajinám príležitosť preukázať ich schopnosť dokončiť nevyhnutné reformy a splniť všetky požiadavky na členstvo.

Rokovania prebiehajú štruktúrovaným spôsobom. Od októbra 2005 sa v rámci procesu „previerky“ stretli stovky odborníkov z Turecka, Chorvátska a Komisie, aby objasnili *acquis*, ohodnotili úroveň krajín v oblasti zosúladovania právnych predpisov a preskúmali ich plány súvisiace s implementáciou. Proces previerky bol práve ukončený pre všetky kapitoly *acquis*.

Po preverení kapitoly členské štáty rozhodnú na základe odporúčania Komisie o tom, či je príslušnú kapitolu možné otvoriť na prerokovanie alebo, ktoré referenčné hodnoty by mali kandidátske krajiny splniť pred tým, ako sa začnú rokovania. Pri začatí rokovaní Únia predloží svoju spoločnú pozíciu vrátane referenčných hodnôt, ktoré je potrebné splniť, aby sa mohla kapitola predbežne uzavrieť.

Referenčné hodnoty sú novým nástrojom, ktorý bol zavedený ako výsledok skúseností nadobudnutých z piateho rozšírenia. Ich účelom je zlepšiť kvalitu rokovaní tým, že motivujú kandidátske krajiny uskutočniť potrebné reformy v počiatočnom štádiu. Referenčné hodnoty je možné merať a sú prepojené s kľúčovými elementmi kapitoly o *acquis*. Referenčné hodnoty pre začatie rokovaní sa vo všeobecnosti týkajú kľúčových prípravných opatrení súvisiacich s budúcim zosúladením právnych predpisov (ako napr. stratégie alebo akčné plány) a plnenia povinností vyplývajúcich zo zmluvy, ktoré odrážajú požiadavky *acquis*. Referenčné hodnoty pre ukončenie rokovaní sa týkajú legislatívnych opatrení, administratívnych alebo súdnych orgánov, ako aj výsledkov implementácie *acquis*. Kapitoly z oblasti hospodárstva zahŕňajú takisto kritérium fungujúceho trhového hospodárstva.

V prípade, že kandidátska krajina prestane spĺňať referenčné hodnoty pre otvorenie rokovaní v rámci prerokovanej kapitoly, Komisia môže navrhnúť, aby sa rokovania týkajúce sa tejto kapitoly prerušili. V prípade, že krajina prestane spĺňať referenčné hodnoty pre ukončenie rokovaní v rámci kapitoly, ktorá bola dočasne uzatvorená, Komisia môže členským štátom navrhnúť, aby sa prístupové rokovania týkajúce sa tejto kapitoly opätovne začali.

Únia očakáva od krajín vedúcich rokovania, aby plnili politické kritériá a aby počas celých rokovaní pracovali na dosiahnutí vyšších štandardov. Výsledky dialógu s krajinami o ich úspechu pri riešení problémov v oblasti politických kritérií budú zahrnuté do procesu rokovaní. Komisia pripraví dialóg s členskými štátmi a vypracuje správu, ktorú im na príslušných zasadnutiach Rady odovzdá. Okrem toho súčasný rokovací rámec obsahuje kapitolu o súdnictve a základných právach, v rámci ktorej sa majú riešiť politické otázky. Toto umožňuje prísne sledovanie pokroku v kľúčových oblastiach.

Súčasný rokovací rámec umožňuje, aby sa prístupové rokovania prerušili v prípade vážneho a trvalého porušenia princípov slobody, demokracie, rešpektovania ľudských práv, základných slobôd a právneho štátu. Zvýšená pozornosť venovaná politickým reformám zlepšuje kvalitu prístupových rokovaní a stimuluje nevyhnutné reformy v kandidátskych krajinách.

Odteraz budú výsledky dialógu s krajinami o ich hospodárskych reformách takisto zahrnuté do procesu rokovaní. Komisia pripraví dialóg s členskými štátmi a vypracuje správu, ktorú im na príslušných zasadnutiach Rady odovzdá. Tento dialóg sa zameriava na splnenie ekonomických kritérií a na konvergenciu s ekonomikami EÚ. Je potrebné, aby prístupujúce krajiny boli pred prístupom fungujúcimi trhovými hospodárstvami, ktoré budú konkurencieschopné na vnútornom trhu. Predvstupová pomoc sa bude viac zameriavať na splnenie tohto cieľa.

3.2. Predvstupová stratégia

Prístupové partnerstvá a európske partnerstvá tvoria hlavnú zložku predvstupovej stratégie. Na základe zistení správ Komisie o pokroku jednotlivých krajín partnerstvá stanovili priority pre tieto krajiny, v rámci ktorých musia dosiahnuť pokrok na ceste k cieľu členstva v EÚ. Tieto partnerstvá takisto stanovujú rámec pomoci EÚ na dosiahnutie tohto cieľa. Súčasnú partnerstvá schválila Rada začiatkom tohto roka. Komisia ich plánuje preskúmať koncom roka 2007. Potom, ako Čierna Hora vyhlásila svoju nezávislosť, Komisia navrhuje pre túto krajinu európske partnerstvo.

Nástroj predvstupovej pomoci

Od 1. januára 2007 bude Komisia využívať nový finančný nástroj – Nástroj predvstupovej pomoci (IPA) na podporu modernizácie, reformy a zosúladovania právnych predpisov s *acquis*. Tento nástroj úplne nahradí predchádzajúce nástroje pomoci ako Phare, Cards, Ispa a Sapard. Kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny môžu čerpať finančné prostriedky z nového nástroja. Jednotný súbor pravidiel a postupy, ako i viac flexibility, poskytnú väčší efekt a lepšie zhodnotenie finančných prostriedkov v rámci pridelovania finančných prostriedkov EÚ. Krajiny západného Balkánu a Turecko získajú v priebehu nasledujúcich siedmich rokov približne 11,5 miliárd EUR. Komisia predkladá viacročný finančný rámec, v ktorom stanovuje indikatívne sumy v rámci pridelovania finančných prostriedkov IPA pre jednotlivú krajinu a jednotlivú hlavnú zložku.

Keďže významné úlohy súvisiace s obnovou po konflikte v Srbsku, Čiernej Hore, ako aj v Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko boli dosiahnuté, Európska agentúra pre obnovu postupne ukončí svoje činnosti do roku 2008. Delegácie Komisie a keď budú pripravené aj samotné orgány krajín prevezmú implementáciu pomoci, pričom priority budú prispôbené novej realite. Zavedenie nástroja IPA takisto poskytuje príležitosť pre užšiu koordináciu s Európskou investičnou bankou, Európskou bankou pre obnovu a rozvoj, Svetovou bankou a inými medzinárodnými finančnými inštitúciami. Komisia bude stavať na existujúcej spolupráci, aby tak spolu so svojimi partnermi zabezpečila zmobilizovanie čo najefektívnejšej kombinácie grantov a pôžičiek na podporu modernizácie a rozvoja v celom regióne.

Implementácia stratégie pre krajiny západného Balkánu

Všetky krajiny západného Balkánu dosiahli pokrok pri uskutočňovaní európskej perspektívy v súlade so stratégiou predloženou Komisiou minulý rok v strategickom dokumente Komisie o rozšírení. Každá krajina napreduje podľa vlastných zásluh, v závislosti od jej úspechu pri plnení požiadaviek. Obzvlášť dôležitým elementom pre EÚ pri posudzovaní žiadosti o členstvo sú uspokojujúce výsledky plnenia povinností v súlade s dohodami o stabilizácii a pridružení (vrátane ustanovení súvisiacich s obchodom).

EÚ na stretnutí v Salzburgu v marci 2006 opätovne zopakovala svoj záväzok vyplývajúci zo Solúnskeho programu, že budúcnosť krajín západného Balkánu je v Európskej únii a vyzvala krajiny, aby prevzali silnejšiu spoluzodpovednosť za proces v oblasti regionálnej spolupráce. Regionálna spolupráca je aj naďalej veľmi dôležitá so zreteľom na dlhotrvajúcu stabilitu, hospodársky rozvoj a urovanie sporov na západnom Balkáne.

Krajiny juhovýchodnej Európy sa tento rok dohodli na zriadení nového rámca so zvýšenou spoluzodpovednosťou založeného na procese spolupráce juhovýchodnej Európy. Bude zriadená Rada pre regionálnu spoluprácu, v rámci ktorej sa budú stretávať predstavitelia juhovýchodnej Európy spolu s predstaviteľmi medzinárodného spoločenstva. Komisia veľmi podporuje tento proces. Komisia takisto víta vstup do platnosti Zmluvy o Energetickom spoločenstve v roku 2006 a Dohody o spoločnom európskom vzdušnom priestore.

EÚ bude podporovať priamy osobný kontakt, v rámci ktorého chce študentom a výskumným pracovníkom ponúknuť viac štipendií a zjednodušiť postup udeľovania víz. Chorvátski občania sú oslobodení od krátkodobých víz. Komisia navrhla Rade, aby ju oprávnila viesť rokovania týkajúce sa dohôd o zjednodušení vízového režimu s ostatnými krajinami v regióne, s cieľom uzavrieť tieto dohody v roku 2007. Návrh sa takisto vzťahuje na dohodu o readmisii, okrem Albánska, s ktorým už EÚ podpísala dohodu o readmisii. Okrem toho bude EÚ aj naďalej poskytovať pomoc v kľúčových oblastiach ako je energetika, doprava a hospodárska spolupráca.

Krajiny juhovýchodnej Európy začali v apríli 2006 rokovania týkajúce sa regionálnej dohody o voľnom obchode a stanovili si za cieľ uzatvoriť túto dohodu do konca roku 2006. Komisia a Pakt stability plne podporujú tento proces⁴. EÚ čoskoro prijme do svojich dohôd s Chorvátskom a Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko ustanovenia o diagonálnej kumulácii pravidiel o pôvode a neskôr aj do dohôd s ďalšími krajinami. Stimuluje to obchod a investície v regióne. Albánsko, Chorvátsko a Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko už sú členmi WTO. Úsilie, ktoré budú musieť Bosna a Hercegovina, Čierna Hora a Srbsko vyvinúť v blízkej budúcnosti na to, aby vstúpili do WTO, im takisto pomôže pri prehlbovaní ich regionálnych obchodných vzťahov, uskutočňovaní hospodárskych reforiem a pri implementovaní budúcich dohôd o stabilizácii a pridružení.

4. ZABEZPEČENIE PODPORY VEREJNOSTI PRE ROZŠÍRENIE

Program rozšírenia poskytuje Únii spôsoby a prostriedky na riešenie mnohých spomenutých výziev. Vyhliadka pristúpenia k EÚ ponúknutá krajinám západného Balkánu a Turecku predstavuje dôležitý katalyzátor reforiem v týchto krajinách. Vo všeobecnosti ide o jasné výhody pre EÚ v zmysle rastu, stability a bezpečnosti. Verejnosť však musí byť o týchto výhodách lepšie informovaná. Je potrebné počúvať občanov, riešiť ich problémy a poskytnúť im vecné informácie. Členské štáty musia prevziať vedenie, pričom im bude pomáhať Európsky parlament a Komisia. Členské štáty spolu s podporou regionálnych a miestnych orgánov a subjektov občianskej spoločnosti, ktoré sú k verejnosti najbližšie, musia informovať o výhodách, ktoré priniesla politika rozšírenia občanom rozšírenej EÚ.

⁴ Pakt stability pre juhovýchodnú Európu je regionálnym politickým rámcom stanoveným medzinárodným spoločenstvom v júni 1999 s cieľom podporiť snahy krajín posilniť mier, demokraciu, rešpektovanie ľudských práv a hospodársku prosperitu a dosiahnuť stabilitu v regióne ako celku. V súčasnosti je predmetom transformácie na proces spolupráce s väčšou regionálnou zaangażovanosťou.

S cieľom zabezpečiť podporu verejnosti pre rozšírenie v budúcnosti, je potrebné zvýšiť vzájomné porozumenie. Preto Komisia začala v roku 2005 dialóg občianskej spoločnosti medzi EÚ a kandidátskymi a potenciálnymi kandidátskymi krajinami. Cieľom tohto programu je podporovať interakciu medzi mimovládnyimi organizáciami, napr. výmena študentov, študijné pobyty žurnalistov, ako aj výmena medzi ženskými organizáciami, odborovými organizáciami a obchodnými spoločenstvami.

Komisia prijme tieto opatrenia:

- Komisia podporuje zvýšenie transparentnosti. Odporúča, aby sa kontrolné správy, referenčné hodnoty pre otvorenie rokovacích kapitol, ako aj konečné spoločné pozície EÚ uverejňovali.
- Komisia rozšíri svoju podporu na dialóg občianskej spoločnosti, v rámci ktorého bude stavať na opatreniach doposiaľ prijatých pre Turecko a krajiny západného Balkánu.
- Komisia bude viac podporovať priame osobné kontakty v oblastiach vzdelávania, výskumu a kultúry.
- Komisia bude aj naďalej monitorovať verejnú mienku týkajúcu sa rozšírenia a počúvať obavy verejnosti. S cieľom účinnejšie informovať o politike rozšírenia bude Komisia pracovať prostredníctvom svojich zastúpení v členských štátoch a delegácií v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách.
- Komisia vypracuje vhodné informácie týkajúce sa politických otázok rozšírenia v bežne zrozumiteľnom jazyku pre širokú verejnosť a pre odborníkov, najmä prostredníctvom špecializovaných internetových stránok. Takisto objasní praktické stránky procesu, najmä ako sú využívané podmienky a hodnotenia dopadu.

5. Hlavné výzvy v roku 2007

5.1. Zostávajúce výzvy z piateho rozšírenia

Dosiahnutie celkového urovnania otázky Cypru a zjednotenie ostrova zostáva aj naďalej dôležitou výzvou. Komisia víta kroky prijaté v roku 2006 predstaviteľmi grécko-cyperskej a turecko-cyperskej komunity pokiaľ ide o opätovné začatie procesu vedúceho k úplnému vysporiadaniu pod záštitou OSN. Toto úsilie je potrebné v roku 2007 podstatne zintenzívniť.

Komisia je pripravená podporiť takéto úsilie rovnako, ako tomu bolo v minulosti. Rada prijala dve z troch opatrení, ktoré navrhla Komisia na ukončenie izolácie turecko-cyperskej komunity. Voľný pohyb gréckych a tureckých Cyperčanov, ako aj ostatných občanov EÚ v rámci celého ostrova bol zaručený prostredníctvom nariadenia o zelenej línii. Program pomoci pre turecko-cyperskú komunitu bol prijatý a v súčasnosti sa vykonáva. Nariadenie o priamom obchode so severnou časťou Cypru navrhnuté Komisiou je kľúčovým nástrojom, ktorý je ešte potrebné prijať. S cieľom umožniť jeho rýchle prijatie je potrebné zvýšené úsilie a ochota prijať kompromis.

5.2. Kandidátske krajiny

Chorvátsko

V roku 2006 Chorvátsko aj naďalej dosahovalo pokrok pri plnení politických a ekonomických kritérií a kritérií *acquis*, ako aj pri implementovaní jeho dohody o stabilizácii a pridružení. Hlavnou výzvou pre rok 2007 bude pokračovanie v dosiahnutom pokroku a urýchlenie tempa reforiem, najmä v kľúčových oblastiach reformy súdnictva a verejnej správy, boja proti korupcii, ako aj hospodárskej reformy. Chorvátsko musí udržať dynamiku v oblasti integrácie do EÚ prostredníctvom dôslednej implementácie svojich záväzkov ako napr. v oblasti štátnej pomoci a nehnuteľného majetku. Chorvátsko by malo pokračovať v programe legislatívneho zosúladenia a ďalej zvýšiť kapacitu verejnej správy.

Dobré susedské vzťahy a regionálna spolupráca zostávajú aj naďalej kľúčové a prioritou by malo byť nájsť riešenia na neuzavreté bilaterálne otázky, najmä pokiaľ ide o demarkáciu hraníc. Práva menšín a návrat utečencov si budú vyžadovať nepretržitú veľkú pozornosť.

Prístupové rokovania s Chorvátskom sa začali dobre. Chorvátsko prijalo dôležité kroky v nadväznosti na vykonanie kontroly v mnohých oblastiach s cieľom prispôbiť svoje právne predpisy. Chorvátsko je v procese rozvoja potrebných administratívnych kapacít. Na základe tohto rozvoja a za predpokladu, že Chorvátsko sa bude venovať uvedeným otázkam, je možné očakávať, že rokovania budú pokračovať dobrým tempom.

Turecko

V roku 2006 Turecko aj naďalej dosahovalo pokrok v reformách, najmä v poslednej dobe prijatím niektorých prvkov 9. reformného balíčka. Okrem toho sa vďaka politike nulovej tolerancie počet hlásených prípadov mučenia a zlého zaobchádzania vo všeobecnosti znížil, hoci situácia na juhovýchode krajiny je z tohto hľadiska stále povážlivá. Tempo reforiem sa však spomalilo. V roku 2007 bude dôležité vynaložiť rozhodné úsilie s cieľom rozšíriť dynamiku reformy v celom Turecku. Je nevyhnutné okamžite zabezpečiť slobodu prejavu zrušením alebo zmenením a doplnením článku 301 trestného zákona a všeobecným zosúladením legislatívy s európskymi normami. Okrem slobody prejavu sú potrebné ďalšie snahy na posilnenie slobody vierovyznania, práv žien a práv odborových organizácií. Je potrebné presadzovať demokratickú civilnú kontrolu nad armádou a ďalej zosúlaďovať presadzovanie práva a súdnu prax v zmysle reforiem. Turecko musí súčasne riešiť vážne hospodárske a sociálne problémy na juhovýchode krajiny a zaručiť úplné uplatňovanie práv a slobôd zo strany kurdskej populácie. Prístupové partnerstvo prijaté 1. januára 2006 je meradlom pokroku v reformách. Kľúčové zostávajú dobré susedské vzťahy. Komisia zosilní monitorovanie plnenia politických kritérií.

Ako je uvedené vo vyhlásení Európskeho spoločenstva a jeho členských štátov z 21. septembra 2005, EÚ očakáva od Turecka úplné, nediskriminačné implementovanie dodatočného protokolu k Ankarskej dohode a odstránenie všetkých prekážok súvisiacich s voľným pohybom tovaru, vrátane obmedzení týkajúcich sa spôsobu dopravy. Neimplementovanie záväzkov v plnom rozsahu ovplyvní celkový vývoj rokovaní. V prípade, že Turecko svoje záväzky nesplní, Komisia poskytne príslušné odporúčania pred decembrovým zasadnutím Európskej rady. Takisto je nevyhnutné, aby tak, ako je stanovené v prístupovom partnerstve, Turecko prijalo príslušné kroky súvisiace s normalizáciou bilaterálnych vzťahov so všetkými členskými štátmi EÚ čo možno najskôr.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko

Označenie Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko za kandidátsku krajinu v decembri 2005 bolo vyjadrením uznania tejto krajiny za výsledky dosiahnuté v reformách. Takisto to bolo akýmsi povzbudením k pokračovaniu v reformách na ceste k plneniu európskej perspektívy krajiny.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko dosahovala pokrok naďalej aj v roku 2006, avšak tempo bolo pomalšie. Voľby v júli sa uskutočnili vo všeobecnosti v súlade s medzinárodnými štandardami. Nedostatky, ktoré sa vyskytli, je potrebné riadne riešiť.

Vláda stále čelí konkrétnym výzvam v oblasti implementácie reforiem polície a súdnictva, v boji proti korupcii, ako aj v úplnej implementácii dohody o stabilizácii a pridružení. S cieľom podporiť klímu vhodnú pre reformy, implementácia Ochridskej dohody je aj naďalej veľmi dôležitá. Je vo všeobecnosti dôležité, aby reformné snahy boli v najbližšej dobe podporované na základe spolupráce a politického konsenzu. Ak sa má v prístupovom procese dosiahnuť pokrok, prioritou by malo byť zrýchlenie tempa reforiem v kľúčových oblastiach.

5.3. Potenciálne kandidátske krajiny

Albánsko

Albánsko aj naďalej prispieva k stabilite v regióne, najmä prostredníctvom svojho rozvážneho postoja k situácii v susedných krajinách. Podpisom dohody o stabilizácii a pridružení tento rok sa vo vzťahoch medzi EÚ a Albánskom zaznamenal pokrok. Súčasnou prioritou je zamerať sa na implementáciu dočasnej dohody, ktorá vstúpi do platnosti 1. decembra 2006 a ktorá sa vzťahuje na obchodné záležitosti. S podporou EÚ rieši Albánsko výzvy súvisiace s politickou, súdnou a hospodárskou reformou, ako aj bojom proti korupcii a organizovaným zločinom. Tieto témy zostanú prioritou aj v nasledujúcom období.

Bosna a Hercegovina

Európska perspektíva je veľmi dôležitá pri podporovaní všetkých strán v Bosne a Hercegovine presadzovania politickej a hospodárskej reformy. Neobmedzená spolupráca s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY) je základnou súčasťou podmienok, ktorých splnenie môže krajinu priblížiť k EÚ. Zrušenie Úradu vysokého predstaviteľa (OHR) umožní ľuďom a inštitúciám krajiny prevziať skutočnú vlastnú zodpovednosť za spoločný osud. Ukončenie rokovaní týkajúcich sa dohody o stabilizácii a pridružení a jej implementovanie posilní európsku perspektívu krajiny. Ak budú podmienky splnené, tieto rokovania je možné ukončiť za pár mesiacov. Ústavný vývoj je potrebný na vybudovanie funkčnejšieho, právne udržateľnejšieho a demokratickejšieho štátu. Po zrušení OHR sa bude EÚ musieť venovať otázke svojho vlastného zastúpenia v krajine v budúcnosti.

Čierna Hora

Čierna Hora získala nezávislosť v júni 2006 po referende uskutočnenom slobodným a regulárnym spôsobom v súlade s podmienkami dohodnutými s Európskou úniou. Po vyhlásení nezávislosti začala Čierna Hora rokovania týkajúce sa samostatnej dohody o stabilizácii a pridružení (SAA) v súlade s novými smernicami urýchlene dohodnutými Radou. Prostredníctvom spolupráce s EÚ má Čierna Hora príležitosť vyriešiť výzvy súvisiace s budovaním štátu v rámci stabilného a bezpečného predvstupového procesu.

Aby bolo možné uzavrieť rokovania o SAA v nadchádzajúcich mesiacoch, bude potrebné udržať tempo reforiem a pokračovať v spolupráci s ICTY. Čierna Hora musí vykonať veľa práce, ak chce posilniť svoje inštitúcie dostatočne na to, aby sa mohla posunúť vpred. Kľúčové opatrenia sú stanovené v navrhnutom európskom partnerstve predloženom spolu s týmto oznámením. Uprednostniť je potrebné reformu súdnictva a boj proti organizovanému zločinu a korupcii. Čierna Hora musí zlepšiť kapacity verejnej správy so zreteľom na implementáciu dohody o stabilizácii a pridružení.

Srbsko

Srbsko je potrebné pochváliť za jeho konštruktívny prístup pokiaľ ide o nezávislosť Čiernej Hory. Nová ústava by mala dať základ posilneniu systému riadenia krajiny. Srbsko zaznamenalo úspech v zabezpečovaní makroekonomickej stability, podporovaní privatizácie a priťahovaní zahraničných priamych investícií. Hospodárska integrácia s EÚ pokročila. Srbsko takisto dosiahlo ďalší pokrok v reforme verejnej správy. V rokovaníach s EÚ týkajúcich sa dohody o stabilizácii a pridružení preukázala srbská verejná správa významnú inštitucionálnu kapacitu. To je dobrým predpokladom Srbska dobehnúť ostatné krajiny v regióne na ceste do EÚ potom, ako splní podmienky pre obnovenie rokovaní o SAA.

Komisia nepodceňuje rozsah výziev, ktorým Srbsko čelí v súčasných politických podmienkach. Srbsko musí prijať konštruktívny postoj pokiaľ ide o Kosovo. Vyhliadky konečného pristúpenia k EÚ musia byť vierohodné a viditeľné pre srbské obyvateľstvo prostredníctvom skorého opätovného začatia a rýchleho uzavretia rokovaní týkajúcich sa dohody o stabilizácii a pridružení po tom, čo budú splnené podmienky neobmedzenej spolupráce s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY). EÚ takisto pracuje na tom, aby privinula srbské obyvateľstvo do európskych štruktúr prostredníctvom zjednodušenia vízového režimu⁵ a prostredníctvom pomoci Srbsku plnohodnotnejšie sa zúčastňovať na programoch Spoločenstva v oblastiach ako sú vzdelávanie, mládež, výskum a kultúra.

Kosovo⁶

EÚ naďalej spolupracuje s Kosovom prostredníctvom monitorovania štandardov, poskytovania pomoci a práce s Dočasnou misiou Organizácie Spojených národov v Kosove (UNMIK), ako aj podporovania procesu určenia štatútu prebiehajúceho pod záštitou osobitného vyslanca generálneho tajomníka OSN Martti Ahtisaariho. Ihneď, ako Bezpečnostná rada Organizácie spojených národov štatút schváli, EÚ bude zohrávať hlavnú úlohu pri jeho upevnení a implementovaní.

Vysporiadanie otázky štatútu musí byť politicky a právne jasné a takisto je potrebné stanoviť víziu pre budúci rozvoj Kosova. Otázka štatútu Kosova je *sui generis* a preto nepredstavuje žiaden precedens.

Toto dá orgánom Kosova ďalší stimul, aby pokračovali v reformách, ktoré sú potrebné v kľúčových oblastiach právneho štátu, hospodárstva, verejnej správy a poskytnú základ pre úspešný posun právomocí z UNMIK. Ústrednou otázkou zostávajú práva menšín, ako aj ich účasť v inštitúciách Kosova.

⁵ Pre viac informácií o zjednodušení vízového režimu pozri stranu 10.

⁶ Podľa rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244.

Európska perspektíva je dôležitá na to, aby všetkým zainteresovaným stranám poskytla víziu spoločnej budúcnosti v Európskej únii.

6. ZÁVERY A ODPORÚČANIA

Na základe uvedenej analýzy Komisia navrhuje tieto závery:

1. Rozšírenie EÚ spočíva aj naďalej na troch princípoch, t. j. konsolidácii, podmienenosti a komunikácii. EÚ rešpektuje záväzky prijaté voči krajinám, ktoré sú už súčasťou procesu, je však opatrná pri preberaní akýchkoľvek nových záväzkov. Tempo prístupového procesu závisí od tempa reforiem v príslušnej kandidátskej krajine.
2. Súčasná stratégia rozšírenia vytvára spolu so spôsobmi a prostriedkami na zabezpečenie kapacity EÚ pre začlenenie nových členov základ pre obnovený konsenzus o rozšírení.
3. Kapacita EÚ pre začlenenie nových členov je určená dvoma faktormi:
 - udržiavanie dynamiky na posilnenie a prehĺbenie európskej integrácie zabezpečením schopnosti EÚ fungovať. Je to v záujme súčasných a budúcich občanov EÚ.
 - zabezpečenie toho, aby boli kandidátske krajiny pri ich vstupe pripravené prevziať záväzky vyplývajúce z členstva prostredníctvom splnenia prísnych podmienok. Komisia to hodnotí na základe prísnej podmienenosti.
4. Integračná kapacita EÚ sa bude vo všetkých kľúčových štádiách prístupového procesu preskúmať. Komisia poskytne vo svojich stanoviskách týkajúcich sa žiadostí o členstvo a v priebehu prístupových rokovaní hodnotenia dopadu pristúpenia na kľúčové politické oblasti. To pomôže členským štátom definovať spoločné pozície EÚ pre rokovania o príslušných kapitolách vrátane, ak to bude potrebné, prechodné obdobia alebo iné opatrenia.
5. Pri hodnotení rozpočtového dopadu budúcich pristúpení Komisia preskúma dopad na kľúčové politiky, najmä poľnohospodársku a kohéznú politiku.
6. EÚ musí zabezpečiť, aby mohla udržať a prehĺbiť svoj vlastný rozvoj a zároveň pokračovať v programe rozšírenia. Inštitucionálna reforma je potrebná na zlepšenie efektívnosti rozhodovania rozšírenej EÚ. Nové inštitucionálne usporiadanie by sa malo dosiahnuť skôr, ako bude ďalší nový člen pripravený na vstup do Únie.
7. Komisia bude ďalej zlepšovať kvalitu procesu pristúpenia. Referenčné hodnoty je možné stanoviť pre otváranie aj uzatváranie rokovacích kapitol a tieto budú základom pre prerušenie alebo opätovné otvorenie rokovaní o jednotlivých kapitolách. Výsledky politického a hospodárskeho dialógu budú zahrnuté do procesu rokovania. Problematické otázky ako napr. reforma súdnictva a boj proti korupcii je potrebné riešiť v počiatočnom štádiu prístupového procesu.

8. S cieľom zvýšiť transparentnosť Komisia navrhuje, aby sa zverejňovali kľúčové dokumenty súvisiace s rokovaním vrátane hodnotení dopadu, kontrolných správ, referenčných hodnôt na otvorenie kapitol a spoločných pozícií EÚ k rokovaniam.
9. Je potrebné zabezpečiť podporu verejnosti pre rozšírenie. Na zabezpečenie tejto podpory, ako aj dôvery v integračnú kapacitu EÚ je potrebné udržať precíznosť procesu a prísnu podmienenosť. O rozšírení takisto musíme lepšie informovať. Je potrebné počúvať občanov, riešiť ich problémy prostredníctvom primeraných politik a poskytovať vecné informácie. Členské štáty musia v tejto súvislosti zohrávať vedúcu úlohu. Komisia sa bude na tom aktívne podieľať spolu s Európskym parlamentom, národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi, ako aj s občianskou spoločnosťou.
10. Chorvátsko začalo dobre pokiaľ ide o prístupové rokovania. Krajina prijala dôležité kroky v nadväznosti na kontrolu v mnohých oblastiach s cieľom prispôbiť svoje právne predpisy a je v procese rozvoja potrebných administratívnych kapacít. Chorvátsko však musí značne pokročiť s cieľom dosiahnuť hlavné výzvy ako napr. reformu súdnictva, boj proti korupcii, hospodársku reformu a musí naďalej plne spolupracovať s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu. Kľúčové zostávajú dobré susedské vzťahy a regionálna spolupráca.
11. Turecko aj naďalej dostatočne spĺňa kodaňské kritériá a pokračuje v politických reformách. Tempo sa však v priebehu posledného roka spomalilo. Významné úsilie je potrebné vynaložiť, najmä pokiaľ ide o slobodu prejavu. Zlepšenia v ďalších oblastiach sú potrebné najmä pokiaľ ide o práva nemuslimských náboženských komunit, práva žien, práva odborov a civilnú kontrolu armády. Turecko je možné považovať za fungujúce trhové hospodárstvo a takisto dosiahlo pokrok, pokiaľ ide o schopnosť prijať záväzky vyplývajúce z členstva. Kľúčové zostávajú dobré susedské vzťahy.
12. Ako je uvedené vo vyhlásení Európskeho spoločenstva a jeho členských štátov z 21. septembra 2005, EÚ očakáva od Turecka úplné, nediskriminačné implementovanie dodatočného protokolu k Ankarskej dohode a odstránenie všetkých prekážok súvisiacich s voľným pohybom tovaru vrátane obmedzení týkajúcich sa spôsobu dopravy. Neimplementovanie záväzkov v plnom rozsahu ovplyvní celkový vývoj rokovaní. V prípade, že Turecko svoje záväzky nesplní, Komisia predloží príslušné odporúčania pred decembrovým zasadnutím Európskej rady. Takisto je nevyhnutné, aby tak, ako je stanovené v prístupovom partnerstve, Turecko prijalo príslušné kroky súvisiace s normalizáciou bilaterálnych vzťahov so všetkými členskými štátmi EÚ čo možno najskôr.
13. Označenie Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko za kandidátsku krajinu v decembri 2005 bolo krajine vyjadrené uznanie za dosiahnuté reformné úspechy. Krajina aj v roku 2006 dosahovala pokrok, avšak pomalším tempom. Všetky krajiny západného Balkánu dosiahli pokrok v súlade so stratégiou stanovenou Komisiou minulý rok. Každá krajina postupuje vpred podľa vlastných zásluh. Uspokojivé výsledky implementácie záväzkov vyplývajúcich z dohody o stabilizácii a pridružení (vrátane ustanovení súvisiacich s obchodom) sú významným prvkom pre EÚ pri posudzovaní žiadosti o členstvo.

PRÍLOHA 1

Osobitná správa o kapacite EÚ pre začlenenie nových členov

ÚVOD

Táto osobitná správa predstavuje celistvú súčasť strategického dokumentu o rozšírení na rok 2006. V nadväznosti na žiadosť Európskej rady vyslovenej na jej zasadnutí v júni 2006 sa táto osobitná správa zameriava na strednodobé a dlhodobé otázky týkajúce sa kapacity EÚ pre začlenenie nových členov. Stanovuje sa v nej prístup s cieľom zabezpečiť, aby Únia mohla udržať a prehľbiť svoj vlastný rozvoj v zmysle politik a inštitúcií a zároveň pokračovať v programe s kľúčovými výzvami súčasného sveta.

V roku 1993 Európska rada v Kodani dospela k záveru, že „kapacita Únie absorbovať nových členov a zároveň udržať dynamiku európskej integrácie je dôležitým hľadiskom vo všeobecnom záujme Únie, ako aj kandidátskych krajín“. Ako je stanovené v strategickom dokumente Komisie z roku 2005 a bolo potvrdené na zasadnutí Európskej rady z júna 2006, v tempe rozšírenia je potrebné zohľadniť integračnú kapacitu EÚ.

EÚ musí zabezpečiť, aby mohla udržať a prehľbiť svoj vlastný rozvoj a zároveň pokračovať v programe rozšírenia. Inštitucionálna reforma je potrebná na zlepšenie efektívnosti rozhodovania rozšírenej EÚ. Nové inštitucionálne usporiadanie by sa malo dosiahnuť skôr, ako bude ďalší nový člen pripravený na vstup do Únie.

Rozšírenie znamená podelenie sa o projekt spočívajúci v spoločných princípoch, politikách a inštitúciách. Únia musí zabezpečiť, aby dokázala udržať kapacitu konať a rozhodovať v súlade so spravodlivou rovnováhou v rámci inštitúcií, rešpektovať rozpočtové obmedzenia a implementovať ambiciózne spoločné politiky, ktoré fungujú spoľahlivo a dosahujú dané ciele.

Absorpčná alebo skôr integračná kapacita EÚ je určovaná rozvojom politik a inštitúcií EÚ a transformáciou žiadateľov na dobre pripravené členské štáty. Kapacita budúcich členov súvisiaca s prístupom k Únii je Komisiou prísne hodnotená na základe striktných podmienok. Integračná kapacita znamená, či EÚ môže prijať nových členov v danom momente alebo za dané obdobie bez toho, aby ohrozila politické ciele stanovené v zmluvách. A preto je to v prvom rade funkčné poňatie. Komisia bude v budúcnosti pripravovať hodnotenia dopadu vo všetkých kľúčových štádiách procesu prístupu. Pri týchto hodnoteniach sa budú do úvahy brať osobitné črty každej krajiny.

EÚ bola rozšírená päťkrát; rozšírila sa zo šiestich na 25 a čoskoro 27 členských štátov. Tieto rozšírenia vo veľkej miere prispeli k zjednoteniu Európy, podpore demokracie, ľudských práv a stabilite na celom kontinente. Stimulovali rozvoj nových politik EÚ v oblastiach ako hospodárska a sociálna kohézia, vonkajšie vzťahy a ochrana životného prostredia. Vnútorň trh, schengenský priestor a euro boli vytvorené paralelne. Piate rozšírenie v roku 2004, čoskoro doplnené prístupom Bulharska a Rumunska, zvýšilo dôležitosť EÚ vo svete a znamenalo osobitný hospodársky prínos v zmysle obchodu a investícií a hospodárskeho rastu. Zároveň EÚ aj naďalej vytvára a implementuje nové politiky, napríklad v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti. Rozširovanie EÚ postupovalo paralelne s prehľbovaním európskej integrácie.

Súčasný program rozšírenia spočívajúci na stratégii pozostávajúcej z troch základných princípov: konsolidácie, podmienenosti a komunikácie. Vzťahuje sa na krajiny západného Balkánu a Turecko, ktoré sú na rôznych úrovniach, pokiaľ ide o ich pripravenosť na vstup do EÚ. Európska rada dala týmto krajinám jasnú perspektívu členstva EÚ po tom, ako splnia potrebné podmienky. EÚ je opatrná pri preberaní nových záväzkov, avšak rešpektuje existujúce záväzky voči krajinám, ktoré sú už súčasťou procesu.

V súčasnosti je nepravdepodobné, že by v budúcnosti pristúpila veľká skupina krajín súčasne. Kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny sa v zmysle politického a hospodárskeho rozvoja a administratívnej kapacity značne líšia. Na základe súčasného stavu predstupových príprav je pravdepodobné, že sa ďalšie pristúpenia uskutočnia v strednodobom až dlhodobom hľadisku.

EÚ môže úspešne privítať nové krajiny za predpokladu, že sama dosiahla pokrok a kandidátske krajiny môžu splniť svoje záväzky ako členské štáty. Je tiež potrebné, aby boli na ďalšie rozšírenie pripravení aj občania EÚ a aby lepšie chápali o čo ide. To zvýši demokratickú legitimitu procesu, pokiaľ ide o vnímanie verejnosti. Prístup predložený v tomto dokumente spočíva v:

- zabezpečení kapacity EÚ udržať dynamiku európskej integrácie;
- zabezpečení, aby kandidátske krajiny splnili prísne podmienky;
- lepšej komunikácii.

V posledných rokoch sa aktuálnou stala otázka týkajúca sa konečných hraníc Európskej únie. To umožnilo Komisii navrhnúť niekoľko záverov. Termín „európsky“ zahŕňa geografické, historické a kultúrne elementy, ktoré všetky prispievajú do európskej identity. Spoločné skúsenosti pokiaľ ide o myšlienky, hodnoty a historickú vzájomnú pôsobnosť nie je možné vyjadriť v nekonečnom jednoduchom vzorci a je potrebné, aby ich každá nasledujúca generácia prehodnotila.

Právny základ rozšírenia spočíva v článku 49 Zmluvy o Európskej únii, v ktorom sa stanovuje, že „O členstvo v Únii môže požiadať každý európsky štát, ktorý rešpektuje zásady uvedené v článku 6 ods. 1“. Toto ustanovenie v zmluve však neznamená, že o členstvo musí požiadať každá európska krajina alebo že EÚ musí prijať všetky žiadosti. Európska únia je definovaná v prvom rade svojimi hodnotami.

KRÁTKY PREHĽAD INTEGRAČNEJ KAPACITY EÚ

Únia prehodnotila svoju kapacitu pre začlenenie nových členov pri predchádzajúcich rozšíreniach. Stanoviská Komisie týkajúce sa žiadostí o členstvo predstavovali základ pre Radu pri rozhodovaní o začatí prístupových rokovaní. V ich rámci sa hodnotila schopnosť kandidátskych krajín prevziať na seba záväzky vyplývajúce z členstva vrátane ich schopnosti prevziať politiky EÚ. Stanoviská takisto poskytli za prvé štyri rozšírenia všeobecnú analýzu dopadu pristúpenia na Úniu v oblastiach ako napr. fungovanie rotujúceho predsedníctva Rady, odhady čistých finančných prevodov spočívajúcich v súčasných spoločných politikách alebo nárast úradných jazykov EÚ.

Komisia predložila v roku 2004 štúdiu týkajúcu sa otázok, ktoré vyvstali z možného členstva Turecka, spolu s odporúčaním na začatie prístupových rokovaní. V štúdiu sa spomína, že potrebné prípravy na pristúpenie budú siahať až do ďalšieho desaťročia. V štúdiu sa uvádzajú odhady dopadu na rozpočet po pristúpení Turecka a vymedzujú oblasti, v ktorých by to vyvolalo osobitné problémy: poľnohospodárstvo, kohézia, energetika, migrácia, vonkajšie hranice a zahraničná politika.

Pri príprave minulých rozšírení Komisia preskúmala v osobitných politických dokumentoch dôsledky pre EÚ vyplývajúce z otázok, ktoré sú spoločné pre viacero žiadostí o členstvo. Komisia zdôraznila posilnenie inštitúcií EÚ, podporu hospodárskej integrácie a rozvoj spoločných politík, ktoré predstavujú predpoklady európskej integrácie.

Komisia v roku 1997 zhodnotila pravdepodobný dopad piateho rozšírenia a navrhla reformy v politickej a rozpočtovej oblasti v rámci príprav na rozšírenie. Kľúčovým cieľom „Agendy 2000“ bolo zabezpečiť, aby politiky EÚ boli pripravené na rozšírenie.

Pokiaľ ide o hospodárstvo, EÚ začala s prípravou piateho kola rozšírenia už v roku 1991, kedy EÚ podpísala prvé európske dohody s krajinami strednej a východnej Európy. V dôsledku týchto dohôd sa EÚ rýchlo stala prvým obchodným partnerom týchto krajín. Väčšina bilaterálneho obchodu s priemyselným tovarom medzi EÚ a týmito krajinami bola liberalizovaná ešte pred pristúpením, čo značne uľahčilo hospodársku integráciu.

Hospodársku integráciu s Tureckom uľahčuje colná únia, ktorá stimulovala hospodárske reformy a dynamizmus. Krajiny západného Balkánu sú pripravené vďaka dohodám o stabilizácii a pridružení, ktoré poskytujú postupnú liberalizáciu a hospodársku pomoc. Simultánne rozšírenie a modernizácia Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode (CEFTA) pripravuje cestu pre hlbšiu hospodársku integráciu v juhovýchodnej Európe.

Hodnotenie kapacity EÚ pre začlenenie nových členov pokračovalo počas prístupových rokovaní. Komisia navrhla opatrenia na riešenie dopadu rozšírenia na existujúce členské štáty v určitých oblastiach politiky. V rámci piateho rozšírenia zahŕňali tieto oblasti pohyb pracovníkov a cestnú dopravu. Hodnotenie Komisie rozpočtových súm potrebných na financovanie piateho rozšírenia poskytlo základ pre uzatvorenie rokovaní, ako aj pre platby v poľnohospodárstve.

Únia pomáhala žiadateľským krajinám v ich príprave na prevzatie budúcich záväzkov vyplývajúcich z členstva. Pre piate rozšírenie vytvorila predvstupovú stratégiu. Táto zahŕňala podrobné monitorovanie a pravidelné podávanie správ o pokroku dosiahnutom jednotlivými krajinami, stanovenie priorít prostredníctvom prístupových partnerstiev a finančnú pomoc. Ďalekosiahle dohody o pridružení umožnili týmto žiadateľským krajinám prevziať na seba niektoré z práv a záväzkov vyplývajúcich z *acquis* pred pristúpením v oblastiach jednotného trhu, ako sú napríklad politika hospodárskej súťaže, duševné vlastníctvo, námorná doprava a osvedčovanie priemyselných výrobkov. Kandidátske krajiny sa podieľali na činnostiach v agentúrach a výboroch EÚ. Potom, ako boli prístupové zmluvy podpísané, sa prístupujúce krajiny zúčastňovali na zákonodarnom procese ako pozorovatelia.

Táto stratégia, ktorá sa zameriavala na dôkladnú prípravu samotných kandidátskych krajín, uľahčila ich hladkú integráciu do EÚ. Dva roky po pristúpení dosiahlo desať nových členských štátov výbornú úroveň súladu s právnymi predpismi EÚ, ako je zdôraznené v hodnotiacej tabuľke vnútorného trhu a správach Komisie o implementovaní právnych predpisov EÚ. Hospodársky dopad ich pristúpenia je pozitívny. Inštitúcie aj naďalej fungujú a prijímajú rozhodnutia; noví členovia zohrávajú aktívnu úlohu.

Komisia vykonala štúdiu týkajúcu sa hospodárskej dimenzie rozšírenia dva roky po rozšírení 1. mája 2004. Štúdia ukázala, že skúsenosť z posledných dvoch rokov bola prevažne pozitívna⁷. Rozšírenie smerom na východ podporilo prudký rast a vytvorilo nové pracovné miesta v európskom hospodárstve. Starostlivá príprava rozšírenia v poslednom desaťročí bola kľúčom k dosiahnutiu tohto úspešného výsledku.

Väčšina občanov v EÚ a kandidátskych krajinách podporovala rozšírenie. Napriek tomu, ide o veľa a isté obavy a nedorozumenia súvisiace s rozšírením zostávajú prítomné vo verejnej mienke. Je potrebné to riešiť.

INTEGRAČNÁ KAPACITA EÚ DNES

Únia musí zabezpečiť, že si dokáže udržať kapacitu fungovať v záujme svojich občanov dnes a v budúcnosti. Zatiaľ čo sa Únia vnútorne pripravuje na ďalšie inštitucionálne reformy, starostlivo riadený proces pristúpenia bude pokračovať.

V tejto časti je uvedený prístup hodnotenia kapacity EÚ pre rozšírenie v budúcnosti zohľadňujúci skúsenosti z minulosti.

Zabezpečenie kapacity EÚ udržať dynamiku európskej integrácie

Kapacita Únie udržať dynamiku európskej integrácie pri jej rozširovaní pozostáva z troch hlavných komponentov: inštitúcií, spoločných politík a rozpočtu. Únia musí zabezpečiť, že jej inštitúcie budú aj naďalej efektívne konať, jej politiky budú spĺňať vytýčené ciele a jej rozpočet bude úmerný cieľom a finančným zdrojom.

Inštitúcie

EÚ nepotrebuje nové inštitucionálne opatrenia iba kvôli rozšíreniu. EÚ ich potrebuje na to, aby mohla súčasná Únia fungovať lepšie. Únia musí zabezpečiť, aby boli jej inštitúcie a rozhodovací proces aj naďalej efektívne a zodpovedné, kvôli súčasným členským štátom, ako aj so zreteľom na ďalšie rozšírenie.

V rámci predchádzajúcich rozšírení tvorila integrácia pristupujúcich krajín do inštitúcií EÚ časť prístupových rokovaní. Vyplývajúce úpravy inštitucionálnych ustanovení boli vykonané v príslušných zmluvách o pristúpení. Posledné rozšírenie predchádzali inštitucionálne reformy. Inštitucionálne ustanovenia zmlúv o pristúpení s desiatimi novými členskými štátmi, ktoré pristúpili v roku 2004, a s Bulharskom a Rumunskom sú založené na Zmluve z Nice.

⁷ Oznámenie Komisie – Dva roky po rozšírení – hospodársky úspech – KOM(2006) 200 z 3.5.2006.

Zmluva z Nice poskytuje pravidlá pre 27 členských štátov, t. j. po pristúpení Bulharska a Rumunska. V zmluve sa však stanovuje, že ak Únia pozostáva z 27 členských štátov, počet členov Komisie bude nižší ako je počet členských štátov. Počet členov Komisie stanoví Rada konajúc jednomyselne. Toto pravidlo sa uplatňuje na prvú Komisiu po pristúpení 27. členského štátu. Rada takisto prijme vykonávacie opatrenia týkajúce sa rotačného systému založeného na princípe rovnosti.

V Zmluve z Nice sa nestanovujú úpravy týkajúce sa zloženia a fungovania iných inštitúcií Únie zloženej z viac ako 27 členských štátov. Pridelenie kresiel v Európskom parlamente a váženie hlasov v Rade je veľmi dôležité, pokiaľ ide o schopnosť EÚ prijímať rozhodnutia. Pred ďalším rozšírením bude preto EÚ musieť prijať rozhodnutie týkajúce sa rozsahu a podstaty inštitucionálnych reforiem.

Rozšírenie bude mať takisto praktické následky na fungovanie inštitúcií, ako napr. používanie jazykov. Hodnotenie dopadu rozšírenia na inštitúcie EÚ bude zahrnuté do stanovísk Komisie týkajúcich sa všetkých budúcich žiadostí o členstvo v EÚ.

Pred tým, ako bude ďalší nový člen pripravený vstúpiť do EÚ, by sa malo dosiahnuť nové inštitucionálne usporiadanie. Vo veľkom záujme budúcich možných členských štátov, ako aj rozšírenej Únie je, aby EÚ fungovala lepšie.

Politiky EÚ

Rozšírenia v minulosti posilnili politiky EÚ, pretože nové členské štáty obohatili európske podnikanie o ich vlastné národné skúsenosti a politické smerovania. Súčasné *acquis* čiastočne odráža dopad rozšírenia v minulosti v takých rozdielnych oblastiach ako kohézna politika, poľnohospodárstvo, rybné hospodárstvo, ochrana životného prostredia, vonkajšie vzťahy, transparentnosť, povinnosť skladať účty a európske občianstvo. Niektoré politiky EÚ by priniesli ešte väčšie výhody, keby boli rozšírené do viacerých krajín a uplatnené za správnych podmienok ako napr. v oblasti vnútorného trhu alebo oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti.

Je potrebné, aby bola Únia v priebehu rozširovania schopná aj naďalej rozvíjať a implementovať spoločné politiky vo všetkých oblastiach. Hodnotenie dopadu rozšírenia na politiky EÚ sa uskutoční vo všetkých kľúčových štádiách procesu rozšírenia.

Každé stanovisko Komisie týkajúce sa žiadosti krajiny o členstvo v EÚ bude v budúcnosti zahŕňať hodnotenie dopadu pristúpenia príslušnej krajiny na politiky EÚ. Takisto sa to zohľadní v rámci, ktorým sa stanovuje štatút prístupových rokovaní.

Rokovacie rámce pre Chorvátsko a Turecko predstavujú rad opatrení umožňujúcich týmto krajinám hladké integrovanie do politik EÚ. Takisto sú v nich stanovené opatrenia na zabezpečenie riadneho fungovania politik EÚ po rozšírení, ako napr. prechodné obdobia, výnimky, osobitné opatrenia a trvalé ochranné opatrenia.

Počas hodnotenia rozpočtového dopadu rozšírenia Komisia preskúma dopad rozšírenia v budúcnosti na poľnohospodárstvo a kohézne politiky. Zohľadní pritom budúci vývoj týchto politik.

Počas prístupových rokovaní Komisia poskytne dôkladné hodnotenia dopadu prístúpenia na kľúčové oblasti politiky vrátane pohybu osôb, správy hraníc, poľnohospodárstva, kohéznej politiky a dopravy. Podobné hodnotenia sa vykonávajú v oblasti energetickej politiky a zahraničnej a bezpečnostnej politiky so zohľadnením strategického dôvodu EÚ pre rozšírenie v zmysle zvýšenej stability, prínosu zahraničnej a bezpečnostnej politiky alebo zabezpečenia dodávok energie. Tieto hodnotenia umožnia členským štátom určiť spoločnú pozíciu EÚ pre rokovania v rámci príslušných kapitol vrátane, tam kde to je vhodné, prijať prechodné obdobia alebo iné opatrenia s úplným vedomím pravdepodobného dopadu.

Rozpočet EÚ

Je potrebné, aby Únia mohla aj naďalej financovať svoje politiky udržateľným spôsobom. Dopad rozšírenia na rozpočet EÚ sa bude starostlivo hodnotiť počas celého procesu rozšírenia. Každé stanovisko Komisie týkajúce sa žiadosti krajiny o členstvo v EÚ bude poskytovať odhady rozpočtového dopadu.

Pred ďalším rozšírením bude EÚ musieť rozhodnúť o celkových požadovaných rozpočtových prostriedkoch. Vyplývajúc z uvedeného Komisia navrhne v rámci budúcich prístupových rokovaní balík potrebných finančných prostriedkov. Analýza Komisie bude zohľadňovať rozpočtové aspekty, ako aj zvýšenú hospodársku dynamiku vytvorenú prístúpeniami.

Zabezpečovanie splnenia prísnych podmienok kandidátskymi krajinami

Splnenie podmienenosti je jedným z pilierov stratégie rozšírenia Komisie. Dobrá príprava kandidátskych krajín uľahčuje ich hladkú integráciu do EÚ. Keďže sa rozsah činností EÚ rozšíril, ďalšie zlepšovanie kvality príprav sa stalo veľmi dôležitým. To si vyžaduje prísne uplatňovanie podmienok počas predvstupovej fázy a dôkladne plnenie požiadaviek v každej fáze prístupového procesu.

Ako súčasť predvstupovej stratégie bude Komisia úzko monitorovať pokrok dosiahnutý jednotlivou kandidátskou krajinou. Toto monitorovanie bude spočívať v politických, ekonomických a *acquis* kritériách členstva. Komisia bude obzvlášť venovať pozornosť vytvoreniu štruktúr potrebných na zabezpečenie právneho štátu. To zahŕňa administratívne a súdne kapacity, ako aj boj proti podvodom a korupcii. Tieto záležitosti by sa mali riešiť v počiatočnom štádiu predvstupového procesu.

Na základe svojich zistení Komisia navrhne krátkodobé a dlhodobé reformné priority prístupového alebo európskeho partnerstva vzťahujúceho sa na jednotlivé krajiny. Tieto rámcové politiky sa osvedčili ako účinné prostriedky na stanovenie priorít počas prípravy piateho rozšírenia. Komisia bude pravidelne navrhovať aktualizácie. Finančná pomoc na podporu kandidátskych krajín sa bude zameriavať na reformy stanovené ako partnerské priority. Zavedenie jednotného nového finančného nástroja v roku 2007 na pokrytie všetkých predvstupových potrieb bude mať za následok, že podpora EÚ na prípravu súvisiace s členstvom bude ešte efektívnejšia.

Dohody o pridružení s kandidátskymi krajinami zohrávajú hlavnú úlohu v procese príprav týchto krajín. Komisia preverí dodržiavanie súladu so záväzkami. Prímerané výsledky implementácie bilaterálnych záväzkov sú významným prvkom pre EÚ pri posudzovaní žiadosti o členstvo.

Pokrok v rámci prístupových rokovaní sa určí stupňom úspešnosti pri plnení prístupových požiadaviek stanovených v rokovacích rámcoch a ohodnotí na základe zásluh jednotlivých krajín. Od kandidátskych krajín sa bude očakávať, aby preukázali úspech tým, že dosiahnu presné referenčné hodnoty pred tým, ako sa otvorí alebo uzavrie rokovacia kapitola. V prípade, že sa im nepodarí dosiahnuť referenčnú hodnotu, je možné, že to bude mať za následok pozastavenie alebo opätovné otvorenie rokovaní o príslušnej kapitole.

V budúcnosti bude existovať užšie prepojenie medzi pokrokom dosiahnutým v politických reformách a celkovým tempom rokovaní. Výsledky dialógu s krajinami o ich pokroku pri plnení politických kritérií členstva budú priamo zahrnuté do rokovacieho procesu. Komisia pripraví dialóg s členskými štátmi a vypracuje správu, ktorú im na príslušných zasadnutiach Rady odovzdá. V rámci Rady boli stanovené nové opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa úradníci z členských štátov zodpovední za monitorovanie pokroku v oblasti reforiem a úradníci zodpovední za prístupové rokovania stretli v rámci jednej pracovnej skupiny.

Okrem toho obsahuje súčasný rokovací rámec kapitolu o súdnictve a základných právach, v rámci ktorej by sa mali riešiť politické záležitosti. Toto umožňuje prísne sledovanie pokroku v kľúčových oblastiach. Prístupové rokovania môžu byť prerušené v prípade vážneho a trvalého porušenia princípov slobody, demokracie, rešpektovania ľudských práv a základných slobôd a právneho štátu.

V budúcnosti budú výsledky dialógu s krajinami o ich hospodárskych reformách takisto zahrnuté do procesu rokovaní. Komisia pripraví dialóg s členskými štátmi a vypracuje správu, ktorú im na príslušných zasadnutiach Rady odovzdá. Tento dialóg sa zameriava na splnenie ekonomických kritérií a na konvergenciu s ekonomikami EÚ. Je potrebné, aby boli prístupujúce krajiny pred prístupím fungujúcimi trhovými hospodárstvami, ktoré budú konkurencieschopné na vnútornom trhu. Predvstupová pomoc sa bude viac zameriavať na splnenie tohto cieľa.

Spolu s rokovacím rámcom a stanovením referenčných hodnôt na otvorenie alebo uzatvorenie rokovacích kapitol zabezpečia tieto opatrenia dôsledný prístup k prístupovým rokovaniam.

Hoci by si krajiny možno chceli stanoviť svoj vlastný cieľový dátum pristúpenia, aby tak mohli riadiť svoje reformné úsilie, EÚ by sa mala zdržať stanovenia takýchto dátumov až pokiaľ nebudú prístupové rokovania takmer ukončené. Mal by sa dodržať taký princíp, že dátum pre ukončenie prístupových rokovaní bude závisieť od pokroku dosiahnutého samotnou krajinou.

Lepšia komunikácia

Demokratická legitimita je dôležitá pre proces rozšírenia EÚ. Každé kľúčové rozhodnutie smerujúce k pristúpeniu krajiny sa prijíma jednomyselne demokraticky zvolenými vládami členských štátov a kandidátskych krajín. Národné parlamenty ratifikujú toto rozhodnutie. Európsky parlament, ktorého členovia sú volení priamo, musí dať svoj súhlas.

Demokratická legitimita znamená Európu, ktorá počúva očakávania svojich občanov a ktorá rieši ich problémy prostredníctvom primeraných politik. Pre všetky svoje politiky vrátane politiky rozšírenia musí EÚ získať podporu svojich občanov. Udržanie precíznosti v procese a prísnej podmienenosti, ako aj dôvery v integračnú kapacitu EÚ je nevyhnutné na zabezpečenie tejto podpory. Okrem toho, lepšia komunikácia je dôležitou súčasťou politiky rozšírenia EÚ. Predchádzajúce rozšírenia vo všeobecnosti získali podporu verejnej mienky,

viedli však takisto k pochybnostiam a nedorozumeniam. Občania musia byť v budúcnosti lepšie pripravení na rozšírenia.

EÚ musí lepšie oboznamovať o výhodách a výzvach súvisiacich s rozšírením. Je najmä úlohou členských štátov a kandidátskych krajín, aby objasnili a hájili alternatívy pre ktoré sa rozhodli. Vedúci predstavitelia na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni sú tými najpovolanejšími chápať obavy svojich voličov a priamo s nimi komunikovať. Členské štáty, ktoré sú takisto zodpovedné za proces rozšírenia, musia lepšie vysvetliť svojim občanom skutočné výhody, ktoré od rozšírenia očakávajú. Komisia bude zohrávať svoju úlohu spolu s Európskym parlamentom, vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, akademickými inštitúciami a skupinami odborníkov (think tank), ako aj občianskou spoločnosťou. Komisia zlepši najmä dostupnosť faktických informácií vo forme vhodnej pre užívateľa. Týka sa to záležitostí súvisiacich s politikou rozšírenia, ako aj praktických aspektov, akými sú uplatňovanie podmienok prostredníctvom monitorovania reforiem, stanovenie referenčných hodnôt a uskutočnenie hodnotení dopadu.

Únia, jej členské štáty a kandidátske krajiny musia zintenzívniť svoje úsilie na podporu spoločných vedomostí a vzájomného pochopenia a rozvoj spoluzodpovednosti za spoločný európsky projekt. Úsilie musí pretrvávať mnohé roky. Dialóg s občianskou spoločnosťou v Turecku v roku 2004, ktorý sa ďalej rozšíril na krajiny západného Balkánu v roku 2006 by sa mal ďalej rozvíjať. Komisia chce rozšíriť tento dialóg na ďalšie sektory spoločnosti a hospodárstva. Bude tak konať v spolupráci s Hospodárskym a sociálnym výborom, Výborom regiónov, ako aj ostatnými orgánmi pôsobiacimi v oblasti. Je dôležité do tohto dialógu zapojiť občanov a riešiť obavy a nedorozumenia.

Komisia podporuje väčšiu transparentnosť ako prostriedok na priblíženie procesu rozšírenia bližšie k občanom. Komisia už uverejňuje svoje stanoviská k žiadostiam o členstvo, ako aj správy týkajúce sa pokroku jednotlivých krajín. Takisto uverejnila rokovacie rámce pre Chorvátsko a Turecko. Ďalšie kľúčové dokumenty súvisiace s prístupovými rokovami by sa mali v súčasnosti uverejniť. V rámci piateho rozšírenia to bola skúsenosť niekoľkých kandidátskych krajín so zreteľom na ich vlastnú pozíciu v rámci rokovania. Komisia sa domnieva, že kontrolné správy, referenčné hodnoty pre otvorenie rokovacích kapitol, ako aj rokovacie pozície EÚ by sa mali uverejniť prostredníctvom internetu.

Prístup navrhnutý v tejto správe posilní demokratický základ procesu rozšírenia. Je v záujme všetkých zúčastnených strán v tomto procese, aby sa vyhli rozdielu medzi tvorcami politiky na jednej strane a verejnosťou na strane druhej. Skúsenosti nadobudnuté počas piateho rozšírenia pomôžu Únii v pokračovaní procesu v nasledujúcich rokoch.

PRÍLOHA 2

Záverý týkajúce sa Albánska, Bosny a Hercegoviny, Chorvátska, Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko, Čiernej Hory, Srbska, Kosova⁸, Turecka

Albánsko

Pokiaľ ide o **politické kritéria**, Albánsko zaznamenalo určitý pokrok v oblasti demokracie a právneho štátu, ako aj v oblasti boja proti korupcii, čo je kľúčovou prioritou európskeho partnerstva. Zachovala sa konštruktívna politika voči regiónu. Pokiaľ ide o ostatné priority partnerstva, ešte je potrebné vykonať mnoho práce.

Dosiahol sa určitý pokrok v oblasti **demokracie a právneho štátu**. Tento pokrok však nebol rovnomerný. *Parlament* preberá plnú politickú úlohu a jeho výbor pre európsku integráciu bol veľmi aktívny. Parlament je v súčasnosti transparentnejší a jeho vzťahy s ostatnými ústavnými orgánmi boli efektívne, aj naďalej však čelí nedostatkom technického a administratívneho charakteru. Väčšia spolupráca je potrebná medzi vládou a opozíciou s cieľom umožniť napredovanie dôležitej práce, ako volebnej reformy a riešenia záväzkov stanovených v dohode o stabilizácii a pridružení (SAA).

Vláda prijala plán na plnenie záväzkov európskeho partnerstva a SAA. Vytvára štruktúry na koordináciu obsahu reforiem EÚ a na riadenie zdrojov potrebných na ich implementáciu. Koordinácia medzi týmito štruktúrami je nevyhnutná. Potrebné je lepšie využívať expertízu pri tvorbe legislatívnych návrhov. Reštrukturalizáciou mnohých ministerstiev sa dočasne znížila kapacita v niektorých oblastiach *verejnej správy*. V súčasnosti je potrebné pokračovať v zmenách s cieľom posilniť efektívnosť. Uskutočnili sa určité zmeny v oblasti zamestnancov bez toho, aby sa venovala náležitá pozornosť zákonu o štátnej službe. Menovanie do verejnej správy je aj naďalej politicky ovplyvňované. Riadenie verejnej služby, kariérna štruktúra a platy sú aj naďalej slabé.

Nový právny predpis by mal prispieť k zlepšeniu kariérnej štruktúry a metód pridelovania prípadov sudcom. Transparentnosť v *súdnom systéme* sa o niečo zvýšila. Dosiahol sa určitý pokrok v oblasti vykonávania rozsudkov. Celkový pokrok týkajúci sa zlepšenia systému súdnictva bol však obmedzený. Pokrok je potrebné dosiahnuť v zlepšení náborových postupov sudcov a pracovných podmienok pre súdnych administrátorov. Kompetencie dvoch súdnych inšpektorátov je potrebné riadne rozdeliť. Spoluprácu medzi políciou a súdnou mocou je potrebné zlepšiť. Výkon súdnych rozsudkov je aj naďalej vo všeobecnosti nedostatočný. Je potrebná právna istota s cieľom poskytnúť pozitívnu klímu pre obchod a investície.

Boj proti korupcii vyústil do rozsiahleho prepúšťania vo verejnej službe. Zvýšil sa počet zamestnancov verejnej správy obžalovaných z korupcie. Vytvorila sa antikorupčná pracovná skupina na vysokej úrovni a zlepšil sa zákon o konflikte záujmov. Vysoký inšpektorát pre odhaľovanie a overovanie aktív je v súčasnosti efektívnejší a boli prijaté kroky na zvýšenie transparentnosti v oblasti verejnej správy. Ústavný súd zakročil tam, kde antikorupčné opatrenia prekročili ústavné obmedzenia. Potrebné sú ďalšie inštitucionálne opatrenia zamerané na predchádzanie korupcii, keďže tento fenomén aj naďalej predstavuje vážny problém. Boj proti korupcii je prioritou pre implementovanie SAA.

⁸ Podľa rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244.

Obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti *Ľudských práv a ochrany menšín*. Školenie zamerané na ľudské práva pre pracovníkov v oblasti súdnictva je povinné. Pravidlá týkajúce sa zadržania pred súdnym procesom boli zdokonalené. Albánsky ombudsman bol aktívnejší v oblasti ľudských práv. Uplatňovanie medzinárodných noriem súvisiacich s prevenciou mučenia, podmienkami vo väzení a právami zadržaných osôb najmä vo vyšetrovacej väzbe sú však aj naďalej slabé. Nedávne zmeny v súvislosti so zložením kontrolného orgánu médií by sa mali vhodne implementovať. Právny rámec pre slobodu médií je aj naďalej nedostatočný a slabo implementovaný. Kľúčovou prioritou európskeho partnerstva je podpora slobody médií. Nová výkonná agentúra môže urýchliť reštitúcie majetku, ktorá je tiež kľúčovou prioritou partnerstva, proces je však v súčasnosti veľmi pomalý. S cieľom splniť záväzky stanovené v dohode o stabilizácii a pridružení je veľmi dôležité zaručiť istotu na vlastníctvo majetku. Albánsko začalo s vypracovaním právneho rámca na ochranu menšín; implementovanie medzinárodných záväzkov je však aj naďalej neúplné a je potrebné ďalšie úsilie na podporu tolerancie. Stratégia Albánska týkajúca sa rómskej populácie vyústila do určitých záslužných iniciatív, trpí však nedostatkom zdrojov. Rómske deti sú obzvlášť zraniteľné, pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi.

Pokiaľ ide o *regionálne otázky a medzinárodné záväzky*, Albánsko aj naďalej zohráva pozitívnu úlohu. Albánsko je aktívnym členom regionálnych iniciatív v politickej, obchodnej, hospodárskej, energetickej oblasti, ako aj v oblasti životného prostredia, bezpečnosti a letectva. Albánsko ďalej rozvinulo svoje vzťahy so susednými a inými krajinami v regióne, najmä zachovávaním konštruktívnej pozície pokiaľ ide o Kosovo.

Pokiaľ ide o *hospodárske kritéria*, Albánsko vo všeobecnosti dosiahlo makroekonomickú stabilitu. To prispelo k pokroku Albánska na ceste k fungujúcemu trhovému hospodárstvu. Takisto je potrebné vynaložiť ďalšie významné reformné úsilie, aby sa umožnilo Albánsku vysporiadať sa s konkurenčným tlakom a trhovým činiteľom v rámci Únie.

Politický konsenzus v základných otázkach hospodárskej politiky bol vo všeobecnosti zachovaný. Albánsko vo všeobecnosti udržalo makroekonomickú stabilitu. Hospodársky rast je aj naďalej silný a viedol k zníženiu úrovne chudoby. Zmes makroekonomickej politiky zostala primeraná. Monetárna politika bola dôveryhodná a podarilo sa jej udržať nízku mieru inflácie. Fiškálna konsolidácia pokročila ďalej a reforma verejnej správy a správy daní prispela k lepšej fiškálnej pozícii. Administratívne prekážky súvisiace so vstupom na trh boli znížené.

Deficit vonkajších účtov sa však výrazne zväčšil a vývozná základňa zostala veľmi slabá. Je potrebné zlepšiť právny rámec Albánska týkajúci sa obstarávania, privatizácie a koncesií. Nedostatky v podnikateľskom prostredí ako napr. právna neistota a slabé stránky v uplatňovaní právnych predpisov, slabá infraštruktúra alebo nespoľahlivé dodávky energie brzdia hospodársky rozvoj. Presadzovanie vlastníckych práv bolo aj naďalej nedostatočné a iba nepatrný pokrok sa dosiahol v zlepšovaní efektívnosti súdneho systému. Posilnenie regulačného a dozorného rámca nebankového finančného sektora predstavuje veľkú výzvu. Je potrebné aj naďalej pridať v úsilí súvisiacom s riešením a formalizovaním rozsiahlej šedej ekonomiky. Privatizačný proces ešte nie je ukončený a reštrukturalizáciu štátom vlastnených podnikov, najmä elektrárenských zariadení, je potrebné bezodkladne realizovať.

Albánsko dosiahlo pokrok v oblasti zosúlad'ovania svojich právnych predpisov, politik a kapacít s *európskymi štandardami*, najmä v oblastiach boja proti organizovanému zločinu, cieľ a hospodárskej súťaže. Presadzovanie reforiem v oblastiach, ako sú verejné obstarávanie, duševné vlastníctvo a veterinárna a fytosanitárna kontrola, je nevyhnutné pre úspešné implementovanie SAA.

Pokrok sa dosiahol v niektorých oblastiach *vnútorného trhu*, avšak v ostatných oblastiach bude potrebné ešte veľa urobiť, aby Albánsko splnilo záväzky stanovené v SAA. Určitý pokrok sa dosiahol v oblasti prijímania a monitorovania noriem. Posilňujú sa kapacity pre akreditáciu, metrologiu a dohľad nad trhom, avšak sú potrebné legislatívne zlepšenia, ako aj lepšia koordinácia. Zlepšila sa koherencia štruktúr pre spotrebiteľa a ochrana zdravia. Je potrebné ich teraz posilniť. SAA zahŕňa záväzky týkajúce sa *pohybu pracovníkov, slobody poskytovať služby a slobody usadiť sa*. Nebol zaznamenaný žiaden významný rozvoj týkajúci sa pohybu pracovníkov. Diskriminácia súvisiaca s registračnými poplatkami pre zahraničné spoločnosti bola odstránená. Postupy súvisiace s registráciou podnikov boli zjednodušené, avšak aj naďalej sú pomerne nejasné. Naďalej zostávajú prekážky súvisiace s usadením sa a obmedzenia súvisiace s pohybom kapitálu.

Na implementovanie SAA je veľmi dôležitý účinný *colný* systém. V dôsledku značných colných reforiem sa zvýšili colné príjmy. Pokrok sa dosiahol v oblasti informatizácie, colných pravidiel a riadenia pôvodu. Posilnila sa spolupráca medzi policajnými a colnými orgánmi. Teraz je potrebné zlepšiť infraštruktúru a ďalej zosúlad'ovať *acquis*. Zjednodušila sa daňová správa a dosiahol sa pokrok v oblasti informatizácie a analýzy rizika. Teraz je potrebné ďalšie zosúlad'ovanie s právnymi predpismi EÚ a súhrnná stratégia výberu daní, ako aj stratégia kontroly.

Albánsko prevzalo na seba záväzky v oblasti *hospodárskej súťaže* stanovené v SAA. Fungovanie úradu pre hospodársku súťaž sa pokiaľ ide o *antitrustové predpisy* zlepšilo, je však brzdené kvôli nedostatku a neskúsenosti personálu. Prípravy SAA zamerané na *štátnu pomoc* sú na dobrej ceste. Právny rámec a inventarizácia sú už kompletne. Ešte je potrebné zabezpečiť prevádzkovú nezávislosť úradu pre štátnu pomoc.

Nový zákon o *verejnom obstarávaní* sa ešte prerokúva a školenia o verejnom obstarávaní sa rozšírili, súčasný právny rámec však nie je v súlade s *acquis*. Agentúra pre verejné obstarávanie je aj naďalej slabá. S cieľom zlepšiť riadenie verejného sektora, kľúčovej priority európskeho partnerstva a splniť záväzky stanovené v SAA, je pokrok v tejto oblasti nevyhnutný. Pokiaľ ide o *práva duševného vlastníctva*, vytvorila sa databáza obchodných značiek a patentov. V rámci colnej správy bola zriadená jednotka pre právo duševného vlastníctva. Úrad pre autorské právo však ešte nie je v prevádzke a presadzovanie práv duševného vlastníctva je stále nedostatočné. S cieľom splniť záväzky stanovené v SAA je potrebné značné posilnenie.

Obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti *zamestnanosti*. Určitý pokrok je možné zaznamenať v oblasti *vzdelávania* vrátane schvaľovania národných stratégií pre stredoškolskú a odbornú prípravu. Podiel účasti na vzdelávaní je však aj naďalej relatívne nízky.

Pokrok je možné zaznamenať v niektorých *sektorových politikách*. Pokiaľ ide o *priemysel a MSP*, zaviedol sa zrevidovaný akčný plán týkajúci sa odstránenia administratívnych prekážok v obchode a zriadila sa nová zastrešujúca organizácia na podporu investícií, vývozu a MSP. Pokrok v oblasti zlepšovania podnikateľského prostredia a znižovania neformálnej

ekonomiky je však stále pomalý. Veľmi obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti *poľnohospodárstva*. Došlo k zvýšeniu predaja a investícií, pokiaľ ide o niektoré výrobky, produktivita a hospodárska súťaž sú však aj naďalej nízke. Aj naďalej je nedostatočné dodržiavanie súladu s *veterinárnymi a fytosanitárnymi* požiadavkami EÚ, ktoré sú dôležité pre úspešné implementovanie obchodných podmienok stanovených v SAA a dočasnej dohode. Útvar rybného hospodárstva kontroluje vykládku rýb, avšak aj naďalej pretrvávajú nelegálne poškodzovanie rybných zdrojov.

Určitý pokrok sa dosiahol v oblasti horizontálnych právnych predpisov pokiaľ ide o *životné prostredie, ako aj dopravu, avšak* implementovanie a rozvoj infraštruktúry sú aj naďalej nedostatočné. Sektor *energetiky* je stále veľmi slabý. Albánsko ratifikovalo Zmluvu o energetickom spoločenstve a začalo prijímať príslušné právne predpisy, avšak straty súvisiace s elektrickou energiou sa zvýšili a miera inkasa faktúr sa znížila. Albánsko zaostáva v príprave na preberanie záväzkov stanovených v SAA, ktoré sa týkajú *informačnej spoločnosti a médií*. Je potrebné implementovať a presadzovať liberalizačné právne predpisy, pokiaľ ide o elektronické komunikácie a informačné technológie. Regulačný rámec ešte nie je v súlade s *acquis*. Regulácia telekomunikačných činností nie je dostatočne efektívna. Pokiaľ ide *finančnú kontrolu*, vláda schválila politický dokument o verejnej vnútornej finančnej kontrole. Dosiahol sa právny a regulačný pokrok, stále je však v začiatočnom štádiu. V oblasti *štatistiky* sa dosiahol primeraný pokrok.

Pokrok sa dosiahol v niektorých oblastiach v rámci oblasti ***spravodlivosti, slobody a bezpečnosti***. Všetky oblasti si však vyžadujú rozhodnú a trvalú pozornosť. Zlepšila sa odborná príprava a bezpečnosť dokumentov pri udeľovaní víz. Neexistujú centralizované siete informačných technológií a ďalšie právne zmeny sú potrebné. Nové vybavenie a lepšia koordinácia prispeli k pokroku v oblasti *správy hraníc*, neuplatňuje sa však ešte stratégia integrovanej správy hraníc. Je potrebné posilniť infraštruktúru správy hraníc. Právne predpisy týkajúce sa *azylu* sú v súlade s medzinárodnými normami, implementáciu je však potrebné zlepšiť. Albánsko zlepšilo svoju vnútornú koordináciu a spoluprácu so susednými krajinami v oblasti boja s ilegálnou *migráciou*. Je dôležité, aby Albánsko zabezpečilo dostatok personálu na splnenie záväzkov stanovených v dohodách o readmisii.

Pokiaľ ide o boj proti *praniu špinavých peňazí*, finančná spravodajská jednotka (FSJ) a prokuratúra boli posilnené a medzinárodná spolupráca zlepšená, obe je však potrebné aj naďalej posilniť a legislatívny rámec je potrebné ďalej rozvíjať. Väčší politický impulz a lepšia medzinárodná spolupráca viedli k zvýšenému počtu zatknutých obchodníkov s *drogami* veľkého rozsahu, potrebná je však lepšia kapacita spravodajstva v oblasti trestnej činnosti, vnútroštátna koordinácia medzi agentúrami, ako aj postupy súvisiace s nakladaním so zhabanými drogami. Obchodovanie s drogami je stále vážnym problémom. Usilovne sa pracuje na zlepšení organizácie *policajných orgánov*. Spolupráca medzi colnými orgánmi a spravodajskými službami sa zlepšila, potrebné je však zlepšiť štruktúry správy prípadov a vnútornej kontroly.

Pokrok sa dosiahol v kľúčovej prioritě európskeho partnerstva, *boji proti organizovanému zločinu*. Silná politická vôľa riešiť problematiku organizovaného zločinu viedla k policajným operáciám proti hlavným zločineckým skupinám. Značne sa zlepšila operačná spolupráca so susednými krajinami Albánska. O niečo sa zlepšila spolupráca medzi policajnými orgánmi a súdnymi orgánmi na centrálnej úrovni. Ešte však zostáva veľa priestoru na zlepšenie konkrétnych výsledkov. Potrebná je lepšia koordinácia medzi policajnými orgánmi a súdnymi orgánmi na miestnej úrovni a väčšie úsilie s cieľom bojovať proti vysokej korupcii v rámci týchto orgánov. Potrebná je lepšia ochrana svedkov. Vláda prijala národnú stratégiu proti

obchodovaniu s ľuďmi a zdokonalila štruktúry na jej implementáciu. Pokračujú úspešné trestné stíhania a odsúdenia pašerákov. Pašeráctvo však zostáva aj naďalej problémom. Potrebne sú ďalšie zdroje a lepšia vnútroštátna a medzinárodná koordinácia. Hoci je potrebné posilniť infraštruktúru a spoluprácu medzi agentúrami, policajné riaditeľstvo pre oblasť boja *proti terorizmu* zabavilo veľké množstvo zbraní. Situácia pokiaľ ide o ochranu *osobných údajov* zostáva povážlivá.

Bosna a Hercegovina

Pokrok Bosny a Hercegoviny pri dosahovaní **politických kritérií** pokračoval, hoci pomalším tempom. Kľúčové politické priority stanovené v európskom partnerstve boli iba čiastočne riešené. Niekoľko dôležitých záležitostí zostáva vyriešiť pred tým, ako sa budú môcť rokovania v súvislosti s dohodou o stabilizácii a pridružení uzavrieť.

V oblasti **demokracie a právneho štátu** sa dosiahol čiastočný pokrok. Všeobecné voľby 1. októbra boli prvými voľbami od Daytonskej/Parížskej dohody, ktoré boli výlučne zorganizované orgánmi Bosny a Hercegoviny. V predbežných záveroch Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) OBSE bolo uvedené, že tieto voľby boli krokom vpred v konsolidácii demokracie a právneho štátu a vo všeobecnosti sa uskutočnili v súlade s medzinárodnými štandardami. Keďže sa však nepodarilo zmeniť a doplniť *ústavu*, voľby nemohli byť úplne v súlade s požiadavkami Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP).

S cieľom zabezpečiť, aby ministerstvá a inštitúcie na úrovni štátu mali potrebné zdroje na implementovanie svojich úloh, boli prijaté určité kroky, avšak na splnenie tejto kľúčovej priority európskeho partnerstva je potrebné väčšie úsilie. Obmedzený pokrok bol dosiahnutý, pokiaľ ide o poskytnutie dostatočných technických zdrojov a personálu pre štátne *parlamentné zhromaždenie*. Koordinácia medzi štátom a jednotlivými subjektmi je neprimeraná a žiadne nové mechanizmy neboli zavedené na zlepšenie tejto situácie. Celkové účinkovanie výkonných a legislatívnych inštitúcií je stále nedostatočné.

Úspechy Bosny a Hercegoviny za posledné roky v zmysle stability a bezpečnosti umožnili Rade pre nastolenie mieru rozhodnúť o zrušení Úradu vysokého predstaviteľa (OHR) k 30. júnu 2007. Toto rozhodnutie sa na začiatku roka 2007 prehodnotí.

Prijatie súhrnnej stratégie pre reformu *verejnej správy* sa čiastočne dotýkalo kľúčovej priority európskeho partnerstva. Zákon týkajúci sa štátneho ombudsmana bolo takisto pozitívnym posunom. Koordináčny úrad verejnej správy bol posilnený a agentúry pre štátnu službu zdokonalili postupy výberu zamestnancov. Na posilnenie celkovej administratívnej kapacity je v súčasnosti nevyhnutná implementácia reformy verejnej správy.

Malý pokrok sa dosiahol pokiaľ ide o kľúčovú otázku *reformy polície*. Činnosť riaditeľstva pre reštrukturalizáciu policajných orgánov bola zdržaná najmä kvôli prístupu Republiky srbskej. To viedlo k oneskoreniam implementovania dohody o reštrukturalizácii policajných orgánov z októbra 2005, ktorá je kľúčovou prioritou európskeho partnerstva.

Pokiaľ ide o systém súdnictva, *justičný systém*, štátny súd, prokuratúra a vysoká rada sudcov a prokuratúry plnili svoje úlohy dobre. Postupne získavajú vlastnú zodpovednosť a znižujú stupeň závislosti od medzinárodného spoločenstva. Napriek tomu je potrebné nezávislosť súdneho systému naďalej posilniť a zvýšiť jeho efektivitu.

Prijala sa nová stratégia boja proti *korupcii*. Korupcia zostáva v Bosne a Hercegovine vážnym problémom. Prípady je potrebné dôkladnejšie vyšetrovať a stíhať.

Obmedzený pokrok sa dosiahol v súvislosti s *Ľudskými právami a ochranou menšín*. Výbor pre ľudské práva v rámci ústavného súdu aj naďalej fungoval efektívne. Presadzovanie pravidiel súvisiacich s ľudskými právami a riadne implementovanie medzinárodných dohôd o ľudských právach si vyžadujú väčšiu pozornosť. Etnická diskriminácia zostáva kritickou otázkou. Je potrebné vynaložiť viac úsilia na boj s neznášanlivosťou a na zlepšenie podmienok vo väzeniach. Je potrebné prijať konkrétne kroky na podporu rómskej menšiny.

V rámci slobody prejavu a médií sa prijali právne predpisy týkajúce sa verejnoprávneho vysielania na štátnej úrovni. V Republike srbskej sa prijali príslušné právne predpisy na úrovni subjektov, avšak nie v rámci federácie. Implementácia reformy verejnoprávneho vysielania bola čiastočná. Príslušná priorita európskeho partnerstva nebola úplne splnená.

Fond pre návrat utečencov je funkčný a Bosna a Hercegovina sa aktívne podieľala na sarajevskom procese. Ďalšie opatrenia sú nevyhnutné na podporu návratu utečencov a osôb vysídlených v rámci vlastnej krajiny a najmä na podporu ich sociálnej a hospodárskej integrácie.

Obmedzený pokrok sa dosiahol vo vzťahu k *regionálnym otázkam a medzinárodným záväzkom*. Čiastočné úsilie bolo vynaložené na zabezpečenie spolupráce s ICTY, čo je kľúčovou prioritou európskeho partnerstva, zostal však priestor na zlepšenie. Je potrebné vyvinúť ďalšie aktivity na lokalizovanie obvinených osôb zostávajúcich na slobode, ako aj na boj so skupinami, ktoré ich podporujú. Dosiahol sa pokrok v oblasti trestného stíhania vojnových zločinov štátnym súdom. Je potrebné zlepšiť trestné stíhanie na úrovni subjektov.

Vzťahy Bosny a Hercegoviny so susednými krajinami sú aj naďalej dobré. Niektoré bilaterálne otázky, najmä pokiaľ ide o demarkáciu hraníc a obchod, je ešte potrebné riešiť.

Pokiaľ ide o **hospodárske kritéria**, Bosna a Hercegovina dosiahla obmedzený pokrok na ceste k fungujúcemu trhovému hospodárstvu. Takisto je potrebné vyvinúť ďalšie značné úsilie na to, aby bolo možné vyrovnat' sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci Únie.

Prehĺbila sa koordinácia fiškálnych politík a daň z pridanej hodnoty (DPH) bola úspešne zavedená v rámci celej krajiny v januári 2006. Analytická kapacita na podporu tvorby politiky sa o istý stupeň zlepšila. Hospodársky rast je aj naďalej silný. Fiškálna konsolidácia pokračuje. Objem vykazovaného vývozu sa v prvej polovici roku 2006 zvýšil vďaka zavedeniu DPH a zvýšenej produkcii niektorých komodít. Privatizácia pokračovala najmä v Republike srbskej a prijali sa určité právne zmeny na podporu reštrukturalizácie podnikov.

Reformy v mnohých oblastiach však zostali pomalé. Aj naďalej pretrváva veľmi veľká nerovnováha obchodného a bežného účtu, čo odráža nedostatočnú dynamiku podnikateľského sektora a vysokej súkromnej spotrebe. Základ pre hospodársky rast je aj naďalej obmedzený. Fiškálny postoj krajiny riadne neodzrkadľuje veľkú makroekonomickú nerovnováhu. Rozhodovací proces týkajúci sa hospodárskej a fiškálnej politiky v krajine zostáva aj naďalej komplexný a nedostatočne koordinovaný. Okrem toho sa tlaky na verejné výdavky zvýšili napriek tomu, že už boli relatívne vysoké. Takisto je efektívnosť verejných výdavkov stále pomerne nízka. Podnikateľské prostredie a riadenie spoločností zostali aj naďalej vo všeobecnosti slabé. Privatizácia a reštrukturalizácia podnikov bola pomalá, najmä pokiaľ ide o federáciu. Veľké časti podnikateľského sektora sú stále nedostatočne reštrukturalizované.

Bosna a Hercegovina dosiahla obmedzený pokrok v oblasti zosúlad'ovania svojich právnych predpisov a politík s **európskymi štandardami**. Bosna a Hercegovina bude musieť ešte zvýšiť svoju kapacitu, aby mohla plniť požiadavky európskeho partnerstva v tomto ohľade.

Pokiaľ ide o **vnútorný trh**, v oblasti voľného pohybu tovaru sa nedosiahlo veľa. Prípravy v oblasti normalizácie, osvedčovania, metrológie a dohľadu nad trhom sú stále v počiatocnom štádiu a nové právne predpisy nie sú riadne implementované. Nedostatok orgánov na posudzovanie zhody a postupov aj naďalej obmedzuje vývoznú kapacitu. Zavedenie štruktúry dohľadu nad trhom zakladajúcej sa na právnych predpisoch týkajúcich sa výrobkov a postupné ukončenie protichodných kontrol pred uvedením na trh si vyžadujú bezodkladné prijatie opatrení.

Nie je možné informovať o nejakom konkrétnom rozvoji v oblasti *pohybu pracovníkov*. Obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti služieb a žiadne významné zmeny nenastali vo vzťahu k *právu usadiť sa* a oblasti *práva obchodných spoločností*. Bankový dozor nedosiahol štátnu úroveň a zostáva zodpovednosťou subjektu.

V oblasti *voľného pohybu kapitálu* nedošlo k významnému pokroku, prípravy Bosny a Hercegoviny sa však v tejto oblasti už začali. Obmedzený dodatočný pokrok sa dosiahol vo vzťahu k *colným pravidlám*. Colné právne predpisy existujú a sú prevažne zosúladené s *acquis*. Je potrebné zabezpečiť ich úplnú implementáciu, najmä v oblastiach akými sú pôvod, hodnotenie a zjednodušené postupy. Úspešné zavedenie dane z pridanej hodnoty (DPH) bolo, pokiaľ ide o *dane*, pozitívnym posunom. Obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti priamych daní.

Pokiaľ ide o *hospodársku súťaž*, Bosna a Hercegovina neustále dosahuje pokrok v oblasti antitrustovej kontroly, žiaden pokrok sa však nedosiahol so zreteľom na štátnu pomoc. Určitý vývoj nastal v oblasti *verejného obstarávania*, najmä zavedením agentúry pre verejné obstarávanie a kontrolného úradu pre verejné obstarávanie. Obmedzený pokrok sa dosiahol pokiaľ ide o implementovanie a presadzovanie *práv duševného vlastníctva*.

K nejakému posunu došlo v oblasti politiky *zamestnanosti*. Trh práce Bosny a Hercegoviny zostáva aj naďalej sužovaný nezamestnanosťou, vysokou mierou roztrieštenosti a nedostatkom vhodnej politiky zamestnanosti. Obmedzený pokrok sa dosiahol v oblasti *vzdelávania*. Zákon týkajúci sa vysokoškolského vzdelávania a iné kľúčové právne predpisy ešte neboli prijaté. Odlúčenie detí v školách podľa etnických línií zostáva aj naďalej vážnym problémom.

Nepatrný dodatočný pokrok sa dosiahol smerom k zabezpečeniu existencie skutočného vnútorného trhu v rámci Bosny a Hercegoviny, čo predstavuje kľúčovú prioritu európskeho partnerstva.

Pokiaľ ide o **sektorové politiky**, žiaden významný pokrok nie je možné zaznamenať v oblasti *priemyslu a malých a stredných podnikov (MSP)*. Priemyselná stratégia a rozvojová stratégia MSP ešte neboli prijaté.

Vo všeobecnosti sa dosiahol obmedzený pokrok v oblasti *poľnohospodárstva*. Politika sa rozvíja na úrovni subjektov a koordinácia nie je dostatočná. Rozvoj súhrnnej poľnohospodárskej stratégie je oneskorený čiastočne z dôvodu chýbajúceho nevyhnutného právneho a inštitucionálneho rámca na štátnej úrovni. Implementačné právne predpisy boli prijaté vo veterinárnej oblasti. Implementácia zostáva aj naďalej nedostatočná najmä z dôvodu

neprimeraných ľudských a finančných zdrojov a nedostatočnej koordinácie medzi veterinárnymi službami na úrovni štátu a na úrovni subjektov. Prípravy Bosny a Hercegoviny v oblasti *životného prostredia* sú stále v počiatočnom štádiu. Právne predpisy týkajúce životného prostredia na štátnej úrovni s cieľom vytvoriť rámec pre celonárodnú harmonizovanú ochranu životného prostredia neboli prijaté a nebola tiež zriadená agentúra pre životné prostredie na úrovni štátu.

Trvalý pokrok pokračuje, pokiaľ ide účasť Bosny a Hercegoviny v oblasti rozvoja transeurópskej *dopravnej* siete. Bosna a Hercegovina implementuje Memorandum o porozumení o rozvoji základnej regionálnej dopravnej siete v juhovýchodnej Európe z júna 2004. Podpísala dohodu o spoločnom európskom vzdušnom priestore (ECAA) zameranú na vytvorenie jednotného európskeho trhu leteckej dopravy, na ktorom sa uplatňujú normy leteckej dopravy EÚ. Dosiahla významný pokrok v oblasti zosúlad'ovania právnych predpisov s *acquis* týkajúcim sa leteckej dopravy.

Určitý pozitívny pokrok sa dosiahol v oblasti *energetiky*. Zmluva o energetickom spoločenstve bola ratifikovaná. V sektore elektrickej energie bol rozviazaný prevod a v súlade s právom bol zriadený nezávislý operátor systému (ISO) a vysielacia spoločnosť (Transco). Napriek tomu je ešte potrebné ukončiť prevod aktív a záväzkov medzi ISO a spoločnosťou Transco. Preto sú tieto útvary ešte nie plne funkčné. Celostátna energetická stratégia ešte nie je rozvinutá.

Pokiaľ ide o oblasť *informačná spoločnosť a média*, nezávislý regulačný orgán pre komunikácie bol aktívny v rámci príprav efektívnej hospodárskej súťaže na telekomunikačnom trhu. Obmedzený pokrok sa však dosiahol v oblasti verejnoprávneho vysielania a pokiaľ ide o zriadenie informačnej agentúry. Žiadny významný pokrok sa nedosiahol v oblasti *verejnej vnútornej finančnej kontroly (PIFC)*.

Prijali sa kroky v oblasti *štatistiky*, najmä pokiaľ ide o podpísanie dohody o spolupráci medzi štatistickými inštitúciami krajiny na štátnej úrovni a na úrovni subjektov. Napriek tomu je potrebné vynaložiť značné úsilie s cieľom zriadiť v Bosne a Hercegovine efektívny štatistický systém, ktorý bude v súlade s EÚ.

V oblasti *spravodlivosti, slobody a bezpečnosti* sa dosiahol určitý pokrok, pokiaľ ide o *udelovanie víz, správu hraníc, azyl a migráciu*. Zrušenie vízovej povinnosti pre všetkých občanov EÚ bolo potvrdené. Bosna a Hercegovina uzavrela niekoľko dohôd o readmisii s členskými štátmi EÚ a tretími krajinami a vyjadrila, že je pripravená viesť rokovania týkajúce sa takejto dohody na úrovni EÚ. Znížil sa počet udelených víz na hraničných prechodoch. Ďalší pokrok sa dosiahol, pokiaľ ide o zriadenie fungujúceho azylového systému a riešenie otázky ilegálnej migrácie. Určitý pokrok sa dosiahol v oblasti správy hraníc aktualizáciou národnej stratégie pre integrovanú správu hraníc z roku 2005 a finalizáciou akčného plánu pre integrovanú správu hraníc. Chýbajú však finančné prostriedky na ich implementáciu. Potrebné je zlepšiť hraničné kontroly. Nedostatky súvisiace s nábormo pracovníkov a vybavenie je stále potrebné riešiť vo všetkých oblastiach.

Obmedzený pokrok sa dosiahol pokiaľ ide o *pranie špinavých peňazí*. Finančná spravodajská jednotka (FSJ) v rámci štátnej agentúry pre vyšetrovanie a ochranu (SIPA) aj naďalej nemá dostatok pracovníkov. Žiadne nové právne predpisy na boj proti praniu špinavých peňazí neboli prijaté a presadzovanie právnych predpisov je stále nepostačujúce. Prijali sa určité kroky v súvislosti s bojom proti *drogám* prijatím zákona o prevencii nelegálneho používania

narkotík a prekurzorov. Ešte stále chýba politika pre oblasť drog na úrovni štátu v súlade s normami EÚ.

Bosna a Hercegovina dosiahla určitý pokrok, pokiaľ ide o *boj proti organizovanému zločinu, obchodovaniu s ľuďmi a terorizmu*. Prijala sa národná stratégia na boj s organizovaným zločinom. Právny rámec týkajúci sa boja s organizovaným zločinom síce existuje, no je potrebné ďalej zlepšiť implementovanie právnych predpisov. SIPA bola aktívnejšia pri vyšetrowaní a zatýkaní. Teraz je potrebné, aby dosiahla svoju plnú kapacitu, najmä pokiaľ ide o personál. V súčasnosti sa implementuje národný akčný plán na boj proti *obchodovaniu s ľuďmi* na roky 2005 - 2007. Nekonzistencia medzi právnymi predpismi na úrovni štátu a subjektov aj naďalej brzdí trestnému stíhaniu. Bosna a Hercegovina prijala stratégiu na boj proti *terorizmu*. Pokiaľ ide o *ochranu údajov*, bol prijatý zákon o ochrane osobných údajov, avšak agentúra na ochranu údajov ešte nebola zriadená. Situácia pokiaľ ide o ochranu osobných údajov je aj naďalej povážlivá

Chorvátsko

Chorvátsko aj naďalej splňa **politické kritériá**. Zo všeobecného hľadiska bol dosiahnutý pokrok, avšak v mnohých oblastiach je potrebné ďalšie trvalé úsilie. Krátkodobé priority prístupového partnerstva boli čiastočne riešené.

Došlo k ďalšiemu posilneniu **demokracie a právneho štátu**. Stále však existuje značný priestor na zlepšenie v oblasti súdnictva, verejnej správy a boja proti korupcii. Výrazné zlepšenia v týchto oblastiach sú nevyhnutným predpokladom na vytvorenie pevných základov pre plnú implementáciu *acquis*.

Práce na príprave stratégie *reformy verejnej správy* sa začali. Vláda v septembri 2006 prijala dokument, v ktorom sa zaviazala vypracovať návrh revidovaného zákona o všeobecnom správnom konaní do júla 2007. Prijatie celkového strategického rámca na riešenie tejto kľúčovej otázky však už dlho mešká. Existujúci právno-správny systém je ťažkopádny a je potrebné ho zjednodušiť. Široký rozsah diskrečnej právomoci v rámci právnych predpisov vedie k neefektívnosti a právnej neistote a uľahčuje korupciu. Nový zákon o štátnej službe nadobudol účinnosť v januári 2006 a boli prijaté niektoré súvisiace vykonávacie predpisy. Štátna služba je však naďalej vystavená prílišnému politickému vplyvu, vysokej fluktuácii zamestnancov a nedostatku kvalifikovaných pracovníkov.

Implementácia stratégie *reformy súdnictva*, ktorá je kľúčovou prioritou prístupového partnerstva, sa začala. Legislatívne a organizačné zmeny boli zamerané na zlepšenie fungovania súdnictva. Počet nevybavených prípadov sa znížil, ale stále zostáva vysoký. Reforma je v počiatočnej fáze a justičný systém naďalej vykazuje výrazné nedostatky. Je potrebné urobiť viac na skrátenie dĺžky súdnych konaní, zlepšenie riadenia prípadov, racionalizáciu siete súdov a zabezpečenie riadneho výkonu súdnych rozhodnutí. Na zaistenie nestrannosti je potrebné vylepšiť postupy vymenúvania, odbornej prípravy a disciplinárneho postihovania justičných úradníkov. V marci 2006 bol prijatý nový *protikorupčný* program. Došlo tiež k posilneniu Úradu boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti (USKOK). V poslednej dobe boli prijaté opatrenia v niektorých doteraz nevyšetrených prípadoch korupcie. Tieto aktivity čiastočne riešia jednu z kľúčových priorít v rámci prístupového partnerstva. Korupcia však zostáva vážnym problémom. Mnohé obvinenia z korupcie zostávajú nevyšetrené a korupčné praktiky zvyčajne nie sú potrestané. Implementácia protikorupčného programu je len v počiatočnej fáze. Je potrebné ešte viac posilniť úrad USKOK a iné orgány podieľajúce sa na tomto programe a zlepšiť ich vzájomnú koordináciu.

Plná implementácia programu a silná politická vôľa vystupňovať úsilie sú potrebné, a to najmä vo vzťahu ku korupcii na vysokej úrovni.

V oblasti *ľudských práv a ochrany menšín* sa naďalej dosahuje pokrok, hoci pomalým tempom. Náležitý právny rámec je vytvorený, avšak je potrebné urýchliť reálnu implementáciu právnych predpisov.

V júni 2006 bol zmenený a doplnený trestný zákon. V tomto rámci medzi iným došlo k zrušeniu trestu odňatia slobody za urážku na cti a zahrnutiu širšej definície „nenávisťného trestného činu“. Pokiaľ ide o menšiny, došlo k výraznému zvýšeniu financovania a vláda venovala väčšiu pozornosť akčnému plánu v rámci iniciatívy Dekáda začleňovania rómskej populácie. Poprední politici preukázali odhodlanie integrovať menšiny.

Je však potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na boj proti neznášanlivosti a na podporu zmierenia, ako aj na riadne vyšetrenie a trestné stíhanie osôb zodpovedných za jasne etnicky motivované trestné činy. Implementácia ústavného zákona o národnostných menšinách postupuje aj naďalej pomaly, najmä pokiaľ ide o jeho ustanovenia týkajúce sa zamestnávania príslušníkov menšín. Tieto otázky sú kľúčovými prioritami v rámci prístupového partnerstva. Komplexná stratégia a akčný plán týkajúce sa všetkých foriem diskriminácie ešte neboli prijaté.

Vyskytli sa prípady politického ovplyvňovania médií. Boli prijaté plány zamerané na posilnenie práv žien a detí a ich implementácia by teraz mala začať prebiehať.

Pokiaľ ide o *regionálne otázky a medzinárodné záväzky*, plná spolupráca s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY) pokračovala tak, ako to vyžaduje jedna z kľúčových priorít prístupového partnerstva a celkové dodržiavanie dohôd z Daytonu a Erdutu bolo zaistené. Trestné stíhanie vojnových zločinov v Chorvátsku sa naďalej zlepšovalo. Je však potrebné v plnej miere vyriešiť problém zaujatosti vo vzťahu k obžalovaným Srbom. Hoci sa problematikou ochrany svedkov vážne zaoberá štátny prokurátor, táto otázka nie je dostatočne riešená v širšom rámci justičného systému. Pokrok v oblasti návratu utečencov, jednej z kľúčových priorít prístupového partnerstva, bol nerovnomerný. Zatiaľ čo otázky rekonštrukcie a opätovného nadobudnutia vlastníctva boli vo všeobecnosti riešené dobre, implementácia programov poskytovania ubytovania bývalým držiteľom nájomných práv, ktorí sa chcú vrátiť do Chorvátska, je obzvlášť slabá. Žiaden pokrok nebol dosiahnutý v oblasti uznávania dôchodkových nárokov. Je potrebné urýchliť snahy o vytvorenie hospodárskych a sociálnych podmienok nevyhnutných pre udržateľnosť návratu utečencov.

Všeobecný pokrok sa aj naďalej dosahoval v oblasti regionálnej spolupráce. Je potrebné ho udržať. Len malý pokrok sa však podarilo dosiahnuť pri hľadaní konečných riešení rôznych pretrvávajúcich dvojstranných problémov medzi Chorvátskom a jeho susedmi, najmä pokiaľ ide o demarkáciu hraníc. Táto otázka je kľúčovou prioritou prístupového partnerstva. Je potrebné vyvinúť úsilie na ďalší rozvoj spolupráce a dobrých susedských vzťahov.

Pokiaľ ide o **hospodárske kritériá**, Chorvátsko je možné považovať za fungujúce trhové hospodárstvo. Krajina by mala byť zo strednodobého hľadiska schopná čeliť konkurenčnému tlaku a trhovým silám v rámci Únie za predpokladu, že dôkladne implementuje svoj reformný program na odstránenie pretrvávajúcich závažných nedostatkov.

Politický konsenzus v základných otázkach hospodárskej politiky bol vo všeobecnosti zachovaný. Makroekonomická politika zameraná na stabilitu prispela k nízkej inflácii, stabilite výmenného kurzu a miernemu zrýchleniu rastu. Došlo k nárastu súkromných

investícii a poklesu nezamestnanosti. Pokračovala postupná fiškálna konsolidácia podporovaná silným rastom príjmov. Boli prijaté určité opatrenia zamerané na zlepšenie kontroly výdavkov na zdravotnú starostlivosť. Došlo k ďalšiemu zjednodušeniu postupov registrácie podnikateľských subjektov. Bankový sektor naďalej rástol a bola vytvorená nová dozorná agentúra pre dohľad nad nebankovým finančným sektorom. Došlo k zlepšeniu cestnej infraštruktúry. Ďalší pokrok sa podarilo dosiahnuť aj v posilnení hospodárskej súťaže v telekomunikačnom sektore. Vykonali sa prvé kroky zamerané na reštrukturalizáciu stratového systému železničnej dopravy. Hospodárstvo Chorvátska je dobre integrované s hospodárstvom EÚ.

Závažná a rastúca nerovnováha účtu obchodnej bilancie a bežného účtu a vysoký vonkajší dlh však predstavujú potenciálne riziká pre makroekonomickú stabilitu. Dotácie pre stratové podniky a vysoká miera bežných výdavkov naďalej zaťažujú rozpočet verejných financií. Tempo štrukturálnych reforiem bolo vo všeobecnosti pomalé. Malý pokrok sa dosiahol pri uskutočňovaní privatizačných plánov a pri reštrukturalizácii podnikov. Rozvoj dynamickejšieho súkromného sektora bol brzdený nedostatkami vo verejnej správe a súdnictve, ktoré oslabovali postupy pre vstup na trh a opustenie trhu a vymožiteľnosť vlastníckych a veriteľských práv. Zásahy štátu do hospodárstva boli aj naďalej značné. Je potrebné zintenzívniť úsilie o zvýšenie účasti na celoživotnom vzdelávaní.

Chorvátsko zlepšilo svoju **schopnosť prevziať záväzky vyplývajúce z členstva**. Vo väčšine oblastí došlo k určitému pokroku, a to najmä z hľadiska zosúladenia právnych predpisov. Pokrok dosiahnutý v jednotlivých kapitolách sa výrazne líšil. Pokiaľ ide o celkovú úroveň súladu právnych predpisov a administratívnych kapacít, je potrebné ešte veľa urobiť. Krátkodobé priority v rámci prístupového partnerstva sú naďalej v mnohých oblastiach splnené.

Pokrok v oblasti *volného pohybu tovaru* bol obmedzený a nerovnomerný. Pokrok dosiahnutý v rámci starého prístupu nezodpovedal pokroku v oblasti nového a globálneho prístupu. Vo všetkých oblastiach je potrebné vynaložiť ešte značné úsilie, pokiaľ ide o právne predpisy a administratívne kapacity. V oblasti *volného pohybu pracovníkov* bol dosiahnutý obmedzený pokrok. Značné úsilie je potrebné vynaložiť na vytvorenie kapacít na koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia. Obmedzený pokrok bol dosiahnutý v oblasti *práva usadiť sa a slobody poskytovať služby*. Celková miera aproximácie je primeraná, hoci v niektorých oblastiach ešte bude potrebné vyvinúť značné úsilie. V oblasti *volného pohybu kapitálu* Chorvátsko dosiahlo určitý pokrok. Úsilie je však potrebné zvýšiť, a to najmä pokiaľ ide o pranie špinavých peňazí a postupy nadobúdania nehnuteľností štátnymi príslušníkmi EÚ.

Pokrok v oblasti *verejného obstarávania* bol obmedzený. Je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na prípravu celkovej stratégie aproximácie a na posilnenie inštitucionálneho rámca. Pokiaľ ide o *právo obchodných spoločností*, bol dosiahnutý značný pokrok. Došlo k výrazným legislatívnym zmenám v oblasti podnikového účtovníctva a auditu. Zosúladovanie pokračuje, ale monitorovanie a presadzovanie dodržiavania právnych predpisov zo strany podnikov si vyžaduje trvalé úsilie. Určitý pokrok sa dosiahol aj v oblasti *práva duševného vlastníctva*, a to najmä pokiaľ ide o ich presadzovanie. V úsilí je však naďalej potrebné pokračovať.

Pokiaľ ide o *politiku hospodárskej súťaže*, Chorvátsko naďalej dosahovalo určitý pokrok, a to ako v oblasti antitrustovej politiky, tak aj v oblasti štátnej pomoci. Svoje úsilie však musí zintenzívniť. Je potrebné ďalšie zosúladenie právnych predpisov, posilnenie administratívnych kapacít a lepšie výsledky pri presadzovaní. Urýchlene je potrebné prijať uskutočniteľný plán reštrukturalizácie v oceľiarskom sektore a v sektore stavby lodí.

Problematickou zostáva daňová podpora. Je tiež potrebné splniť príslušné záväzky v rámci dohody o stabilizácii a pridružení.

Chorvátsko dosiahlo určitý pokrok v *oblasti finančných služieb*, a to najmä posilnením zosúladovania právnych predpisov v poisťovníctve a zriadením dozorného orgánu pre nebankový finančný sektor. Zosúladovanie je v mierne pokročilom štádiu, ale úsilie bude potrebné zvýšiť.

Určitý pokrok sa dosiahol v oblasti *informačnej spoločnosti a médií*. Došlo k posilneniu hospodárskej súťaže na telekomunikačnom trhu. Aproximácia v oblasti elektronických komunikácií a informačných technológií je v mierne pokročilej fáze. Ďalšie posilnenie Chorvátskej agentúry pre telekomunikácie je však nevyhnutné. Ďalšie zosúladenie právnych predpisov je tiež potrebné v oblasti médií a audiovizie.

V *poľnohospodárstve* bol dosiahnutý primeraný pokrok, a to najmä v oblasti implementácie programov rozvoja vidieka, politiky kvality a ekologického poľnohospodárstva. Vytváranie administratívnych štruktúr na implementáciu, riadenie a kontrolu spoločnej poľnohospodárskej politiky je v počiatočnej fáze. Pokiaľ ide o *rybné hospodárstvo*, Chorvátsko dosiahlo určitý pokrok ďalšou aproximáciou v oblasti riadenia zdrojov a flotily a posilnením inšpekčných úradov. Zvýšené úsilie je potrebné na odstránenie niektorých významných nedostatkov, medzi ktoré patrí zriadenie elektronického registra rybárskej flotily, systém monitorovania plavidiel (VMS), zber údajov a posilnený inšpekčný systém. Je potrebné zosúladiť aj štátnu pomoc. Určitý pokrok v zosúladovaní bol dosiahnutý v oblasti *veterinárnej, fytosanitarnej a potravinovej politiky*. V tejto oblasti je však potrebné vynaložiť značné úsilie, vrátane prijatia komplexnej stratégie bezpečnosti potravín, ako aj potrebných rámcových právnych predpisov.

Pokiaľ ide o *dopravnú politiku*, bol dosiahnutý značný pokrok. Zosúladovanie pokračovalo v oblasti cestnej, leteckej a námornej dopravy. Je však potrebné prijať ďalšie vykonávacie právne predpisy a zvýšené úsilie bude potrebné vyvinúť najmä v oblasti administratívnych kapacít. Určitý pokrok bol dosiahnutý aj v oblasti *energetiky*, vrátane oblastí bezpečnosti dodávok energie a vnútorného trhu s elektrickou energiou a zemným plynom. Chorvátsko ratifikovalo Zmluvu o energetickom spoločenstve. Úsilie je však potrebné zvýšiť, najmä pokiaľ ide o energetickú účinnosť, jadrovú bezpečnosť a posilnenie regulačných orgánov.

V oblasti *daní* bol dosiahnutý obmedzený pokrok. Celkový pokrok v zosúladovaní právnych predpisov zostáva naďalej obmedzený. Je potrebné výrazne modernizovať daňovú správu a zlepšiť vzájomnú prepojitelnosť IT systémov. Určitý pokrok Chorvátsko dosiahlo v oblasti *hospodárskej a menovej únie*. Prípravy vo všeobecnosti značne pokročili. Ďalšie úsilie však bude potrebné, a to najmä na zabezpečenie úplnej nezávislosti centrálnej banky. Pokiaľ ide o *štatistiku*, Chorvátsko dosiahlo dobrý pokrok v celej oblasti. Pokračujúce úsilie a najmä trvalé vnútroštátne financovanie sú potrebné.

Pokiaľ ide o sociálnu politiku a zamestnanosť, bol dosiahnutý obmedzený pokrok. Značné úsilie bude potrebné vynaložiť na posilnenie slabých administratívnych kapacít v tejto oblasti. V oblasti *podnikania a priemyselnej politiky* dosiahlo Chorvátsko nerovnomerný pokrok. Zatiaľ čo v oblasti podnikateľského prostredia a politiky MSP bol pokrok značný, veľkou výzvou zostáva reštrukturalizácia podnikov, a to najmä v oceľarskom sektore a v sektore stavby lodí. Pokiaľ ide o *transeurópske siete*, došlo k určitému pokroku. Rovnako k určitému pokroku došlo aj v oblasti *regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov*. Bude

však nutné vynaložiť značné úsilie na vytvorenie administratívnych štruktúr potrebných na implementáciu financovania EÚ.

Pokiaľ ide o oblasť *súdnicstva a základných práv*, bol dosiahnutý určitý pokrok. Výrazné zlepšenia sú však potrebné v rámci reformy súdnicstva a boja proti korupcii. V oblasti základných práv existuje ďalší priestor na zlepšenie. V oblasti *spravodlivosti, slobody a bezpečnosti* dosiahlo Chorvátsko pokrok, a to obzvlášť pokiaľ ide o správu hraníc, vízovú politiku a azyl. Akčný plán integrovanej správy hraníc by však mal byť aktualizovaný a je potrebné pristúpiť k modernizácii vybavenia. Značné a trvalé úsilie je potrebné na posilnenie presadzovania práva a administratívnych kapacít, najmä vo vzťahu k organizovanému zločinu.

Primeraný ďalší pokrok bol dosiahnutý v kapitolách *veda a výskum a vzdelávanie a kultúra*. V oboch prípadoch sa podarilo dosiahnuť dobrú celkovú úroveň pripravenosti. V oblasti *životného prostredia*, bol celkovo dosiahnutý značný pokrok, najmä pokiaľ ide o čistotu ovzdušia a vôd, ochranu prírody, chemické látky a geneticky modifikované organizmy. Vzhľadom na rozsah a komplexnosť tejto kapitoly je však potrebné vynaložiť ešte veľké úsilie. Administratívne kapacity sú slabé a chýbajú stratégie financovania potrebných významných investícií. V oblasti *ochrany spotrebiteľa a zdravia* dosiahlo Chorvátsko obmedzený pokrok. Mnoho je ešte potrebné urobiť v zosúladovaní právnych predpisov a dohľad nad trhom zďaleka nezodpovedá štandardom EÚ.

V oblasti *colnej únie* dosiahlo Chorvátsko určitý pokrok, najmä ďalším zosúladením colných postupov a colnej ochrany práv duševného vlastníctva. Je však potrebné posilniť administratívne kapacity a vzájomnú prepojitelnosť IT systémov. Určitý pokrok sa Chorvátsku podarilo dosiahnuť v oblasti *vonkajších vzťahov*. Ďalší pokrok bol dosiahnutý aj v rámci *zahraničnej, bezpečnostnej a obrannej politiky*. Chorvátsko pokračovalo v systematickom zosúladovaní s vyhláseniami EÚ a inými nástrojmi SZBP.

V oblasti *finančnej kontroly* sa dosiahol určitý pokrok, najmä pokiaľ ide o verejnú vnútornú finančnú kontrolu, externý audit a ochranu eura proti falšovaniu. Potrebné však sú väčšie kapacity pre vnútorný audit a finančné hospodárenie. Štruktúry na ochranu finančných záujmov EÚ sa musia stať prevádzkyschopnými. V oblasti *finančných a rozpočtových ustanovení* nedošlo k žiadnemu významnému pokroku.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko

Ako bolo uvedené v minuloročnom stanovisku k jej žiadosti o členstvo, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko je na najlepšej ceste k splneniu **politických kritérií**. V roku 2006 však došlo k spomaleniu reforiem a krajina musí zvýšiť svoje úsilie. Krátkodobé politické priority európskeho partnerstva boli čiastočne vyriešené.

Pokračujúca implementácia rámcovej dohody z Ohridu prispela k stabilizácii krajiny a ku konsolidácii **demokracie a právneho štátu**. V záujme ďalšieho pokroku je nevyhnutné, aby všetky politické strany vyvinuli úsilie potrebné na dosiahnutie konsenzu, v plnom súlade s dohodou a v jej duchu.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko dosiahla pokrok v posilnení volebného procesu pri príprave na júlové *parlamentné* voľby. Uskutočnila sa reforma právneho a inštitucionálneho rámca volieb v súlade s odporúčaniami Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) a kľúčovou prioritou európskeho partnerstva. Voľby v júli prebehli

prevažne v súlade s medzinárodnými štandardami. Vyskytli sa však určité nezrovnalosti pred voľbami aj počas nich. Na zabezpečenie úplného súladu so štandardami počas nasledujúcich volieb bude potrebné vynaložiť značné úsilie. Na zabezpečenie riadneho fungovania inštitúcií je potrebný konštruktívny dialóg medzi všetkými politickými stranami vo vláde a opozíciu, a to najmä v parlamente.

Pokiaľ ide o *reformu verejnej správy*, implementácia zákona o štátnych zamestnancoch z roku 2000 napredovala. Boli prijaté kroky na zlepšenie riadenia verejnej správy a transparentnosti rozhodovania v jej rámci. Proces decentralizácie pokročil a verejné služby sa začali zlepšovať. Vyriešenie zostávajúcich problémov si vyžaduje silný záväzok vlády a miestnej samosprávy. Vymenúvanie a prepúšťanie pracovníkov v rámci štátnej správy je však naďalej politicky ovplyvňované. Po zmene vlády v nej došlo k rozsiahlym zmenám. Je potrebné posilniť nezávislosť a profesionalitu verejnej správy, ako aj administratívne kapacity.

V súlade s požiadavkou vyplývajúcou z európskeho partnerstva bola spustená dôležitá reforma *justičného systému*. V súčasnosti je tak do značnej miery vytvorený ústavný a právny rámec pre nezávislé a efektívne súdnictvo. Úspešná implementácia reformy zostáva aj naďalej hlavnou výzvou a kľúčovou prioritou európskeho partnerstva, ktorá si vyžiada neprežité úsilie a dosahovanie trvalých výsledkov. Je potrebné ešte prijať ďalšie kroky na zabezpečenie účinného uplatňovania zásad právneho štátu v celej krajine. Prijatím nového zákona o polícii bola po zdržaniach, ktoré spomalili reformu polície, splnená kľúčová priorita európskeho partnerstva. Na zabezpečenie hladkého priebehu jeho implementácie je potrebná konštruktívna spolupráca vlády a opozície.

Došlo k posilneniu právneho a inštitucionálneho rámca pre *boj proti korupcii*. Zlepšila sa tiež spolupráca a koordinácia medzi príslušnými orgánmi. Korupcia však zostáva naďalej veľmi rozšírená. Mnohé obvinenia z korupcie zatiaľ neboli vyšetrené. Plná implementácia právnych predpisov a silná politická vôľa zvýšiť úsilie sú nevyhnutné.

Pokiaľ ide o *ľudské práva a ochranu menšín*, implementácia dohody z Ohridu pokročila. Vo všeobecnosti je možné povedať, že zlepšovanie medzietnických vzťahov pokračovalo. V mnohých oblastiach je však potrebné ďalšie značné úsilie. Zmenou a doplnením trestného zákona bol zrušený trest odňatia slobody za urážku na cti. Mechanizmy vyšetrovania zlého zaobchádzania so zadržanými je potrebné posilniť, a to aj prostredníctvom spolupráce medzi ombudsmanom a ministerstvom vnútra. Stále dochádza k odpočúvaniu bez náležitého právneho rámca. Na vybudovanie dôvery medzi etnickými komunitami je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie. Rôzne komunity sú vo verejnej správe zastúpené nerovnomerne. K určitému pokroku došlo pri implementácii akčného plánu v rámci iniciatívy Dekáda začleňovania rómskej populácie 2005-2015. Situácia rómskej komunity však naďalej vzbudzuje obavy.

Pokiaľ ide o *regionálne otázky a medzinárodné záväzky*, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko pokračovala v plnej spolupráci s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu. Ďalší pokrok v reforme súdnictva má zásadný význam v súvislosti s prípravou na presunutie prípadov, ktoré budú vrátené Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY). Krajina zachovala vo vzťahu k rozhovorom o štatúte Kosova konštruktívny postoj. Dvojstranná dohoda o nevydávaní osôb so Spojenými štátmi americkými nie je stále v súlade s príslušnými hlavnými zásadami EÚ týkajúcimi sa dohôd medzi štátom, ktorý je zmluvnou stranou Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu, a Spojenými štátmi americkými.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko bola aj naďalej aktívnym partnerom v rámci regionálnej spolupráce. Došlo k zlepšeniu dvojstranných vzťahov so susednými krajinami, avšak žiaden pokrok sa nepodarilo dosiahnuť v otázke názvu krajiny, ktorá zostáva otvoreným problémom. Obnovené úsilie a konštruktívny prístup budú potrebné na nájdenie obojstranne prijateľného riešenia otázky názvu krajiny na základe rokovania s Gréckom pod záštitou OSN, čo prispeje k regionálnej spolupráci a dobrým susedským vzťahom.

Pokiaľ ide o **hospodárske kritériá**, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko značne pokročila smerom k vytvoreniu fungujúceho trhového hospodárstva. Pokračujúca stabilizácia a reformné úsilie sú potrebné na to, aby bola krajina schopná vyrovnat' sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci Únie zo strednodobého hľadiska.

V základných otázkach hospodárskej politiky bol v krajine zachovaný široký konsenzus. V dôsledku vhodnej kombinácie politík došlo k zvýšeniu makroekonomickej stability a predvídateľnosti. Inflácia zostala pod kontrolou. Účty verejných financií boli takmer vyrovnané a pomerne nízka miera zadlženosti verejného sektora sa ešte znížila. Liberalizácia cien a obchodu je z veľkej časti ukončená a privatizácia podnikov vo vlastníctve štátu postupovala. Došlo k obmedzeniu prekážok vstupu na trh a odchodu z trhu prostredníctvom zjednodušenia a zrýchlenia konkurzného konania a, v súlade s kľúčovou prioritou európskeho partnerstva, zjednodušenia a zrýchlenia registračných postupov. Stabilita finančného sektora sa zlepšila. Boli tiež prijaté opatrenia na zlepšenie kvality ľudského kapitálu a modernizáciu infraštruktúry v krajine. Prílev priamych zahraničných investícií sa zvýšil, a to najmä v dôsledku privatizačného úsilia. Hospodárska integrácia s EÚ je v značne pokročilom štádiu.

Fungovanie trhového hospodárstva však stále komplikujú inštitucionálne nedostatky, akými sú pomalosť správnych postupov, korupcia, byrokratické postupy a nízky stupeň právnej istoty. Nedostatky v súdnictve sú aj naďalej prekážkou, ktorá bráni rýchlejšiemu zlepšeniu podnikateľského prostredia. Pracovný a finančný trh navyše stále nefungujú dobre, čo sťažuje zníženie obzvlášť vysokej nezamestnanosti a bráni poskytovaniu úverov podnikom. Vzdelávací systém dostatočne neodráža potreby krajiny. V dôsledku týchto faktorov bol hospodársky rast len mierny. Rozsiahly neformálny sektor naďalej spôsobuje deformácie v hospodárstve. Komoditná štruktúra vývozu je do veľkej miery koncentrovaná.

Krajina vyvinula ďalšie úsilie o zlepšenie svojej **schopnosti prevziať záväzky vyplývajúce z členstva**. Veľkým výzvam krajina stále čelí v oblasti implementácie a účinného presadzovania právnych predpisov. Určitý pokrok sa podarilo dosiahnuť v plnení krátkodobých priorit európskeho partnerstva.

V oblasti *voľného pohybu tovaru* došlo k určitému pokroku, pokiaľ ide o horizontálne opatrenia. Väčšinu sektorového *acquis* je však ešte potrebné transponovať a implementovať. V oblasti *voľného pohybu pracovníkov* došlo len k obmedzenému vývoju a prípravy sú len v počiatočnom štádiu. Žiaden pokrok nebol dosiahnutý v oblasti *práva usadiť sa a slobody poskytovať služby*. Na dosiahnutie súladu s *acquis* je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie. K určitému pokroku došlo v oblasti *voľného pohybu kapitálu*, a to najmä pokiaľ ide o platobné systémy. Aj v tomto prípade je však potrebné vynaložiť ďalšie úsilie. Obzvlášť je nevyhnutné posilniť legislatívny a inštitucionálny rámec v oblasti prania špinavých peňazí.

Významný pokrok možno konštatovať v oblasti *verejného obstarávania*, v ktorej boli položené základy pre vybudovanie efektívneho systému verejného obstarávania. Ďalšie úsilie však bude potrebné vynaložiť na zriadenie účinného systému opravných prostriedkov. Výrazný pokrok sa podarilo dosiahnuť v oblasti *práva obchodných spoločností*, a to najmä zavedením systému jedného kontaktného miesta pre registráciu obchodných spoločností v súlade s požiadavkou uvedenou v európskom partnerstve. Ďalšie úsilie je potrebné na zabezpečenie účinnej implementácie prijatých pravidiel. V oblasti *práva duševného vlastníctva* sa dosiahol určitý pokrok, a to najmä pokiaľ ide o práva priemyselného vlastníctva. Je však potrebné zvýšiť úsilie na posilnenie kapacít na presadzovanie práva, administratívnych štruktúr a politickej vôle bojovať proti pirátstvu a falšovaniu s cieľom dosiahnuť súlad s dohodou o stabilizácii a pridružení. Prípravy na zosúladenie s *acquis* sú stále v počiatočnej fáze.

V oblasti *hospodárskej súťaže* sa dosiahol určitý pokrok, ktorý bol prevažne obmedzený na právny rámec. Bude potrebné vynaložiť značné úsilie na oveľa účinnejšiu implementáciu existujúcich právnych predpisov, najmä pokiaľ ide o fungovanie komisie na ochranu hospodárskej súťaže.

K určitému pokroku došlo v oblasti *finančných služieb*, keďže krajina pokračovala v úsilí o zosúladenie svojich vnútroštátnych predpisov so štandardami EÚ v rôznych sektoroch. Určité nedostatky však napriek tomu pretrvávajú, osobitne pokiaľ ide o štandard dohľadu v sektoroch bankovníctva a poisťovníctva.

Výrazný pokrok bol dosiahnutý v niektorých častiach oblasti *informačnej spoločnosti a médií*. Došlo k ďalšiemu zosúladeniu právnych predpisov v oblastiach elektronických komunikácií a informačných technológií, ako aj v audiovizuálnom sektore. Pokrok je však potrebné dosiahnuť v rámci liberalizácie telekomunikačného trhu, zabezpečenia zásady nediskriminácie hospodárskych subjektov a nezávislosti regulačného orgánu, aby sa ukončilo porušovanie dohody o stabilizácii a pridružení a bola splnená jedna z kľúčových priorít európskeho partnerstva.

K určitému pokroku došlo v oblasti *poľnohospodárstva a rozvoja vidieka*. Aproximácia začala, ale je ešte len v počiatočnom štádiu. Pokrok bol dosiahnutý v niektorých častiach oblasti *bezpečnosti potravín, veterinárnej a fytosanitárnej politiky*. Prijímanie a implementácia právnych predpisov na dosiahnutie súladu s *acquis* však zaostávajú. Prípravy na náležitú aproximáciu s *acquis* v oblasti *rybného hospodárstva* sú v počiatočnej fáze.

Značný pokrok bol dosiahnutý v niektorých oblastiach *dopravnej politiky*. Vo všetkých sektoroch dopravy je však potrebné vyvinúť výrazné úsilie o aproximáciu a posilnenie administratívnych kapacít. Výrazný pokrok nastal v časti energetického sektora. Prioritou je prijatie vykonávacích právnych predpisov, a to najmä s ohľadom na záväzky vyplývajúce zo Zmluvy o energetickom spoločenstve, ktorú Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko ratifikovala v máji 2006.

V oblasti *daní* možno konštatovať pokrok v zosúladowaní právnych predpisov. Veľké úsilie však bude potrebné vynaložiť na ďalšie zosúladenie legislatívy, zabezpečenie účinnej implementácie právnych predpisov, ako aj na posilnenie administratívnych kapacít v oblasti výberu daní.

Pokrok v oblasti *hospodárskej a menovej politiky* bol obmedzený. Celkové prípravy sú však v značne pokročilom štádiu. Určitý pokrok bol dosiahnutý v oblasti *štatistiky*. Potrebná je ďalšia aproximácia s *acquis* a výrazné posilnenie administratívnych kapacít.

K výraznému pokroku došlo v oblasti *sociálnej politiky a zamestnanosti*, najmä pokiaľ ide o pracovnoprávne predpisy a právne predpisy týkajúce sa rovnosti príležitostí. Veľkú časť *acquis* je však ešte potrebné transponovať, a to najmä v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Značné úsilie tiež bude potrebné vynaložiť v rámci politiky zamestnanosti na riešenie zložitej situácie na trhu práce. Pokiaľ ide o *podnikanie a priemyselnú politiku*, došlo k obmedzenému pokroku. Krajine stále chýbajú stratégie v oblastiach priemyslu, technológií a inovácií a ďalšie úsilie bude potrebné vynaložiť na rozvoj nástrojov a sektorových politík. Pokiaľ ide o transeurópske siete, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko sa zúčastňuje na regionálnych iniciatívach. Prekážkou zlepšenia infraštruktúry je značná výška potrebných finančných vstupov. Obmedzený pokrok nastal v oblasti *regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov*. Na zosúladenie právnych predpisov v oblasti regionálneho rozvoja a na posilnenie inštitucionálneho rámca a administratívnych kapacít bude nutné vynaložiť značné úsilie.

V oblasti *súdnicstva a základných práv* došlo k zmene a doplneniu ústavy a právneho rámca, aby bolo možné uskutočniť reformu súdnicstva. Určitý pokrok sa podarilo dosiahnuť v právnom a inštitucionálnom rámci na boj proti korupcii. Veľkou výzvou však zostáva zlepšenie nezávislosti a efektívnosti súdnicstva a silná politická vôľa je nevyhnutná na riešenie problematiky korupcie. V oblasti základných práv existuje ďalší priestor na zlepšenie. Situácia v oblasti ochrany osobných údajov je naďalej povážlivá. K pokroku došlo v niektorých častiach oblasti *spravodlivosti, slobody a bezpečnosti*, najmä pokiaľ ide o migračnú a vízovú politiku a správu hraníc. Potrebná je ďalšia implementácia stratégie správy hraníc. Menší pokrok bol dosiahnutý v rámci justičnej spolupráce, policajnej spolupráce a v oblasti boja proti organizovanému zločinu a drogám. Značné a vytrvalé úsilie je potrebné na zlepšenie presadzovania práva a posilnenie administratívnych kapacít.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko začala pripravovať ucelenejšiu politiku v oblasti *vedy a výskumu*. Pokrok bol dosiahnutý v oblasti *vzdelávania a kultúry*. Pokiaľ ide o *životné prostredie*, došlo k určitému pokroku v posilňovaní legislatívneho rámca. Prípravy na zosúladenie s *acquis* v rámci tejto kapitoly sú však len v počiatočnom štádiu a na zabezpečenie implementácie a presadzovania právnych predpisov bude potrebné vynaložiť veľmi veľké úsilie. V oblasti *ochrany spotrebiteľa a zdravia* došlo k určitému pokroku v legislatívnej oblasti, a to najmä pokiaľ ide o opatrenia súvisiace s bezpečnosťou. Ďalšie zosúladenie právnych predpisov a trvalé úsilie sú potrebné na vytvorenie fungujúceho systému ochrany spotrebiteľa a zdravia v celej krajine.

K výraznému legislatívnemu pokroku došlo v oblasti *colnej únie*. Poplatky, ktoré boli v rozpore s dohodou o stabilizácii a pridružení, boli zrušené v súlade s kľúčovou prioritou európskeho partnerstva. Ďalšie posilňovanie administratívnych kapacít z hľadiska počtu zamestnancov, informačných technológií a ďalšieho vybavenia však bude nevyhnutné na zabezpečenie presadzovania právnych predpisov.

Pokrok bol dosiahnutý v niektorých oblastiach *vonkajších vzťahov*, najmä v oblasti tovaru dvojitého použitia a regionálnej integrácie prostredníctvom iniciatívy CEFTA. Pokrok bol tiež dosiahnutý v niektorých častiach oblasti *zahraničnej, bezpečnostnej a obrannej politiky*. Ďalšie zosúladenie bude potrebné najmä pokiaľ ide o medzinárodné reštriktívne opatrenia.

V oblasti *finančnej kontroly* došlo k legislatívnemu pokroku. Bude však potrebné vynaložiť značné úsilie, a to najmä na posilnenie verejnej vnútornej finančnej kontroly, externého auditu a kapacít na boj proti podvodom. V oblasti *finančných a rozpočtových ustanovení* bol pokrok obmedzený. Základné zásady a inštitúcie však sú zavedené.

Čierna hora

Pokiaľ ide o **politické kritériá**, Čierna hora dosiahla určitý pokrok. Všeobecne sa venovala kľúčovým prioritám európskeho partnerstva, avšak významné výsledky ešte neboli dosiahnuté.

Čiernej hore sa podarilo hladko zvládnuť celkový proces vedúci k nezávislosti, vrátane organizácie a uskutočnenia referenda 21. mája 2006 v súlade s požiadavkami ústavnej charty a odporúčaniami Európskej únie. V Čiernej hore prebieha proces zavádzania právneho a inštitucionálneho rámca potrebného vzhľadom na nové právomoci, ktoré krajina ako nezávislý štát získala. Nevyhnutné bude najmä prijatie novej ústavy. Táto ústava by mala byť v súlade s európskymi štandardami a mala by byť prijatá na základe širokého konsenzu. Čierna hora bude tiež musieť podpísať a ratifikovať medzinárodné dohody, ktorých zmluvnou stranou bolo štátne spoločenstvo Srbsko a Čierna hora.

Pokiaľ ide o **demokraciu a právny štát**, parlamentné voľby 10. septembra 2006 prebehli v súlade s medzinárodnými štandardami.

Vláda a parlament vyvíjali trvalé úsilie o zvýšenie efektívnosti svojho fungovania. V kľúčových oblastiach svojej činnosti zriadila vláda koordinačné mechanizmy. Parlament prijal nový rokovací poriadok. Začali sa vytvárať základy pre dosiahnutie politického konsenzu v kľúčových otázkach smerovania krajiny, vrátane otázky európskej integrácie. V tomto procese je potrebné s odhodlaním pokračovať a jeho výsledky sa musia prejaviť v práci parlamentu.

Pokrok vo vytváraní legislatívneho rámca *verejnej správy* pokračoval a bol zavedený nový systém prijímania zamestnancov. Došlo k zlepšeniu odbornej prípravy štátnych zamestnancov. V rámci verejnej správy však naďalej existujú významné nedostatky. Je potrebné zabezpečiť jej odpolitizovanie a profesionalitu v súlade s kľúčovou prioritou európskeho partnerstva.

Pokračovalo všeobecné posilňovanie *justičného systému*, čo je jednou z kľúčových priorit európskeho partnerstva. Prijatie zákona o odbornej príprave v oblasti justície a zriadenie štátneho strediska justičného vzdelávania boli krokmi správnym smerom. Problémy týkajúce sa efektívnosti a nezávislosti však v praxi pretrvávajú. Na vznikajúci konsenzus v otázke reforiem súdnictva by mali nadviazať konkrétne kroky v rámci implementácie, plány by mali byť skoro dokončené a mali by byť na ne vyčlenené zodpovedajúce zdroje. Vymenúvanie a kariérny postup sudcov a prokurátorov musia byť odpolitizované a mali by sa zakladať na odborných a objektívnych kritériách.

Zvýšila sa snaha o pokrok v oblasti *boja proti korupcii*, čo sa prejavilo najmä prostredníctvom prijatia množstva plánovacích dokumentov vládou a zlepšením v rámci podávania správ. Riaditeľstvo pre boj proti korupcii začalo postupovať prípady príslušným orgánom. Korupcia však v Čiernej hore zostáva veľmi rozšíreným problémom a celkové právne a inštitucionálne usporiadanie obsahuje medzery, ktoré korupciu umožňujú a obmedzujú schopnosť štátu

účinne jej predchádzať a stíhať ju. Parlament neprijal novelu zákona o konflikte záujmov, ktorý je potrebné značne pozmeniť a dôsledne uplatňovať.

V oblasti **ľudských práv a ochrany menšín** je Čierna hora v počiatočnej fáze procesu zavádzania právneho a inštitucionálneho rámca po získaní nezávislosti. V ďalšom období bude nutné osobitnú pozornosť venovať ústavným zárukám dodržiavania ľudských práv a práv menšín, a to aj vo väzniciach, slobody náboženského vyznania, nediskriminácie a situácii rómskej populácie a utečencov. Je potrebné posilniť nezávislosť a profesionalitu médií a dôslednejšie uplatňovať zákon o prístupe k informáciám. Zachovaná by mala byť nezávislosť orgánu pre vysielanie.

Pokiaľ ide o **regionálne otázky a medzinárodné záväzky**, spolupráca s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu je v súčasnosti uspokojivá, v súlade s kľúčovou prioritou európskeho partnerstva. Tento stav je potrebné zachovať. Znepokojenie vyvoláva prebiehajúce vyšetrovanie v súvislosti s prípadom zmiznutia niekoľkých bosnianskych utečencov v roku 1992. Čierna hora je zapojená do *regionálnej spolupráce*. Aktívne sa zúčastňuje na regionálnych iniciatívach, ako napríklad v oblasti letectva, dopravnej infraštruktúry a energetiky. So susednými štátmi udržiava dobré vzťahy. Hladké vyriešenie otvorených otázok so Srbskom po získaní nezávislosti prispelo k regionálnej stabilite. Čierna hora zachovala vo vzťahu k otázke Kosova konštruktívny prístup, čo bolo jednou z priorit európskeho partnerstva.

Pokiaľ ide o **hospodárske kritériá**, Čierna hora dosiahla na ceste k fungujúcemu trhovému hospodárstvu určitý pokrok. Na to, aby bola krajina schopná vyrovnáť sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci Únie, je potrebné vyvinúť ďalšie reformné úsilie.

V základných otázkach hospodárskej politiky bol v krajine zachovaný široký konsenzus. Dochádza k upevňovaniu makroekonomickej stability. Zrýchlil sa najmä hospodársky rast a inflácia zostala utlmená. Došlo k zníženiu verejného dlhu a ďalšiemu zvýšeniu príjmov štátneho rozpočtu. Priame zahraničné investície zostali na vysokej úrovni. Liberalizácia cien je takmer ukončená. Program privatizácie je v značne pokročilom štádiu a registrácia podnikateľských subjektov bola ešte viac uľahčená. Schopnosť súdov riešiť obchodné spory sa zlepšila. Došlo k prehĺbeniu finančného sprostredkovania a prebieha reštrukturalizácia sieťových odvetví.

Hospodársky rast je však aj naďalej závislý od niekoľkých kľúčových sektorov a podnikov. Vonkajšia nerovnováha sa zväčšila. Pracovný trh je naďalej nepružný a nezamestnanosť vysoká. Nevyhnutné je zlepšenie systému finančného auditu, a to v oblasti vnútorných aj vonkajších kontrol. Podnikateľské prostredie je stále obmedzované regulačným prostredím, a to aj na miestnej úrovni. Úroveň investícií do infraštruktúry je nízka. Dlh a nedoplatky niektorých verejných podnikov voči štátu sú veľmi vysoké. Potrebné je posilniť štruktúru štátnej pomoci. Je potrebné zriadiť systém ex ante kontrol nových opatrení pomoci. Verejné podniky čaká ešte ďalšia reštrukturalizácia a privatizačný plán je len čiastočne ukončený. Miera otvorenosti trhu a obchodnej integrácie s EÚ sa v poslednej dobe zvýšila, ale je stále na pomerne nízkej úrovni. Proces privatizácie musí byť efektívny a regulárny.

Čierna hora dosiahla určitý pokrok v aproximácii svojich právnych predpisov a politik s **európskymi štandardami** vo väčšine oblastí a pokročila v posilňovaní svojich administratívnych kapacít, a to najmä v oblasti koordinácie záležitostí týkajúcich sa európskej integrácie, vrátane rokovaní o dohode o stabilizácii a pridružení. Stále sa však nachádza v počiatočnom štádiu príprav a na ukončenie legislatívneho procesu a na implementáciu bude potrebné vyčleniť značné zdroje.

Pokiaľ ide o **vnútorný trh**, Čierna hora začala legislatívne a administratívne prípravy, aby mohla v plnej miere prevziať nové právomoci v oblastiach normalizácie, certifikácie, metrológie, dohľadu nad trhom a práv duševného vlastníctva. Ochrana spotrebiteľa a zdravia, vrátane kontrol vo veterinárnej oblasti, v oblasti rybného hospodárstva a vo fytozdravotnej oblasti, sú tiež len v počiatočnom štádiu. Zlepšenie je potrebné dosiahnuť v posilnení implementácie právnych predpisov týkajúcich sa práv duševného vlastníctva. Čierna hora tiež bude musieť pristúpiť ku všetkým medzinárodným dohodám v tejto oblasti, ktorých zmluvnou stranou bolo štátne spoločenstvo.

Pokrok bol dosiahnutý v oblasti *služieb a práva usadiť sa a voľného pohybu kapitálu*.

Reforma *colných správ* pokročila, avšak pretrvávajú závažné problémy týkajúce sa právneho rámca a uplatňovania pravidiel pôvodu. Prispôbenie sa štandardom EÚ v tejto oblasti má zásadný význam pre uzatvorenie a následnú implementáciu dohody o stabilizácii a pridružení. Nedávne zriadenie bezcolných obchodov na pozemných hraniciach vzbudzuje obavy, keďže sa tak zvyšuje riziko pašeráctva. Malo by sa pristúpiť k reformám v oblasti daní.

Určitý pokrok bol dosiahnutý v oblasti *hospodárskej súťaže*. Ďalší pokrok je však potrebný na dosiahnutie operatívnej nezávislosti a poskytnutie zdrojov úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a na urýchlenie príprav na zavedenie a implementáciu právneho rámca pre štátnu pomoc. K určitému pokroku došlo v oblasti *verejného obstarávania* a v súčasnosti pripravovaná novelizácia právnych predpisov a sekundárnych právnych predpisov by mala posilniť činnosť príslušných orgánov. Celková implementácia právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania však nebola uspokojivá a je potrebné ju zlepšiť. Pokrok vo všetkých týchto oblastiach má zásadný význam pre implementáciu dohody o stabilite a pridružení. Obmedzený pokrok bol zaznamenaný v oblasti politiky *zamestnanosti*. Nezamestnanosť je v Čiernej hore stále veľkým problémom a prijaté opatrenia nie sú dostatočné na zosúladienie potrieb a odbornej kvalifikácie. Veľkú časť *acquis* je ešte potrebné transponovať, a to najmä v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a oblasti rodovej rovnosti. V oblasti *vzdelávania* prebiehajúce reformy znamenajú, že integrácia do európskeho vysokoškolského priestoru v kontexte bolonského procesu napreduje. Značné úsilie však ešte bude potrebné vynaložiť na rozvíjanie odbornej kvalifikácie v súlade s potrebami hospodárstva.

Pokiaľ ide o **sektorové politiky**, Čierna hora mierne pokročila v implementácii priorít európskeho partnerstva v oblasti priemyslu a MSP. Čierna hora však dosiahla malý pokrok v zjednodušení systémov udeľovania licencií. Podnikateľské prostredie je potrebné zlepšiť zjednodušením administratívnych postupov. V oceliarskom sektore musí dôjsť k reštrukturalizácii, aby sa stal životaschopným a konkurencieschopným.

Určitý pokrok bol dosiahnutý v oblasti *poľnohospodárstva*. Vláda prijala stratégie rozvoja poľnohospodárstva a rybného hospodárstva a predložila ich na verejnú diskusiu. Čierna hora vypracovala plány na rozvoj veterinárneho sektora. Celkovo v oblasti reforiem

podporovaných EÚ a pridelovaní rozpočtových zdrojov mierne pokročila. Implementácia však stále zaostáva za európskymi štandardami a vyžaduje si zlepšenie.

Prípravy v oblasti *životného prostredia* sú stále len v počiatkovej fáze. Došlo k prijatiu strategických a právnych dokumentov, ale administratívne kapacity v tejto oblasti v riadiacich a kontrolných orgánoch by mali byť výrazne posilnené.

Pokiaľ ide o *dopravu a energetiku*, je možné konštatovať určitý pokrok. Čierna hora sa aktívne zúčastňuje na projektoch regionálnych dopravných sietí a svoje priority stanovuje v súlade s nimi. K pokroku došlo v prijímaní zákona o cestnej doprave. V energetike bol pokrok zaznamenaný najmä v oblasti reštrukturalizácie sektorov elektrickej energie a plynu a v podpore energetickej účinnosti. Čierna Hora ratifikovala Zmluvu o energetickom spoločenstve.

Pokrok bol zaznamenaný v oblastiach *verejnej vnútornej finančnej kontroly* a externého *audit*. Štátny kontrolný úrad pokračoval v posilňovaní svojich kapacít. Čierna hora však bude musieť výrazne zlepšiť svoj systém vnútorných a vonkajších kontrol a Štátny kontrolný úrad by mal byť transformovaný na najvyšší kontrolný úrad s ústavnými zárukami v súlade s osvedčenými postupmi EÚ.

V oblasti *štatistiky* bol dosiahnutý určitý pokrok, pokiaľ ide o vytvorenie národného štatistického systému v Čiernej hore. Celková kvalita štatistiky však zostáva naďalej nízka. Štatistický úrad Čiernej hory a ostatné časti národného štatistického systému je potrebné značne zdokonaľiť, aby bolo možné realizovať záväzky a poskytovať včasné, spoľahlivé a presné štatistické údaje v súlade so štandardami EÚ.

V oblasti *spravodlivosti, slobody a bezpečnosti* bol dosiahnutý určitý pokrok, pokiaľ ide o *správu hraníc*. Čierna hora po získaní nezávislosti prevzala plnú zodpovednosť za oblasť *vízovej politiky, azylu a migrácie*. Začali prípravy na zavedenie právneho a inštitucionálneho rámca potrebného na implementáciu.

Určitý pokrok bol zaznamenaný v oblasti *boja proti praniu špinavých peňazí*. Riaditeľstvo pre boj proti praniu špinavých peňazí, ktoré funguje ako útvar finančného spravodajstva, zlepšilo svoju spoluprácu s orgánmi presadzovania práva a so susednými krajinami. Koordináciu a výmenu informácií je však nutné výrazne posilniť.

Určitý pokrok bol dosiahnutý v oblasti *boja proti drogám*. Čierna hora je tranzitnou krajinou obchodu s drogami a užívanie drog sa zvyšuje.

K určitému pokroku došlo vo vzťahu k celkovej reštrukturalizácii *polície*. Zdroje a prostriedky, ktoré má polícia k dispozícii, sú však naďalej nedostatočné, a to najmä v oblasti boja proti organizovanému zločinu.

Čierna hora dosiahla v rámci *boja proti organizovanému zločinu* určitý pokrok. V auguste 2006 bol prijatý akčný plán na implementáciu stratégie boja proti korupcii a organizovanému zločinu. Nasledovať by malo zlepšenie implementačnej kapacity orgánov presadzovania práva. Určitý pokrok bol dosiahnutý v *boji proti obchodovaniu s ľuďmi*. S pomocou verejných prostriedkov bol vybudovaný útulok pre jeho obeť. Prípravy na vypracovanie zákona o ochrane osobných údajov napredujú, čo je jednou z kľúčových požiadaviek dohody o stabilite a pridružení. Problematickou naďalej zostáva situácia v oblasti ochrany osobných údajov. Zlepšovanie kapacít v oblasti boja proti *terorizmu* v Čiernej hore prebieha.

Srbsko

Pokiaľ ide o **politické kritériá**, Srbsko dosiahlo pokrok v súlade s európskym partnerstvom. Mnohým výzvam je však ešte potrebné čeliť. Srbsko ešte najmä nesplnilo svoj medzinárodný záväzok plne spolupracovať s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY), čo je podmienkou pokračovania rokovaní o dohode o stabilizácii a pridružení.

Pokiaľ ide o oblasť **demokracie a právneho štátu**, Srbsko sa po získaní nezávislosti Čiernou horou stalo nástupníckym štátom Štátneho spoločenstva Srbska a Čiernej hory v súlade s ústavnou chartou štátneho spoločenstva. Štátne orgány zvládli tento proces zodpovedným spôsobom. Riešenie otvorených otázok medzi týmito dvoma republikami prebiehalo hladko. Srbsko prevzalo kontrolu nad políciou štátneho spoločenstva a jeho inštitúciami. Tento proces ešte nie je úplne ukončený.

Prijatie novej *ústavy* je vítaným pokrokom. Existujú však aj určité obavy, najmä v súvislosti s nezávislosťou súdnictva. Ústavný rámec je potrebné náležite zdokonaľiť a implementovať na posilnenie demokracie a právneho štátu a s cieľom zabezpečiť jeho budúcu zlučiteľnosť s členstvom v EÚ. Pokiaľ ide o Kosovo, jeho budúci štatút bude určený v rámci politického procesu prebiehajúceho na základe rezolúcie BR OSN č. 1244.

Srbský *parlament* pokračoval v intenzívnej legislatívnej činnosti. Stal sa transparentnejším a otvorenejším širokej verejnosti. Prepracovanie jeho rokovacieho poriadku je vítaným krokom. V jeho fungovaní sa však prejavili niektoré nedostatky. Niekoľkí členovia parlamentu boli sporným spôsobom zbavení mandátu. Činnosť *vlády* sa stala transparentnejšou. Úrad pre európsku integráciu naďalej dosahoval dobré výsledky, a to najmä pokiaľ ide o akčný plán na implementáciu európskeho partnerstva. Koordinácia v rámci vlády však bola naďalej nedostatočná. Jednotlivé ministerstvá aj naďalej disponovali veľmi rozdielnymi kapacitami a zdrojmi na riešenie otázok európskej integrácie.

Pokiaľ ide o *reformu verejnej správy*, kľúčovú prioritu európskeho partnerstva, došlo k ďalšiemu pokroku vo vytváraní právneho rámca pre štátnu službu. Tento rámec je v súčasnosti v súlade s európskymi štandardami. Administratívne kapacity Srbska sú v niektorých oblastiach na dobrej úrovni. Tieto kapacity je potrebné ďalej rozvíjať v rámci celej správy. Parlament ešte nevymenoval ombudsmana, ako to vyžaduje príslušný zákon.

Reforma *ozbrojených síl* pokračovala, avšak s určitými problémami a odporom niektorých zložiek armády. Civilná kontrola ozbrojených síl, ktorá je kľúčovou prioritou európskeho partnerstva, je stále nedostatočná. Nová ústava a pozmenený rokovací poriadok parlamentu vytvárajú základ pre efektívnejšiu civilnú kontrolu.

Bola prijatá stratégia reformy *súdnictva* a jej implementácia sa začala. Nezávislosť súdnictva, ktorá je jednou z otázok v rámci kľúčových priorít európskeho partnerstva, je však stále vystavená politickému vplyvu. Pozitívny trend možno pozorovať, pokiaľ ide o zrýchlenie konaní pred obchodnými súdmi. Efektívnosť výkonu spravodlivosti však stále nie je uspokojivá. Došlo k ďalšiemu odkladu zriadenia správnych a odvolacích súdov.

Došlo k prijatiu národnej stratégie a príslušného akčného plánu na *boj proti korupcii*. V niektorých sektoroch boli dosiahnuté konkrétne výsledky. Korupcia je však aj naďalej zdrojom obáv. Je stále potrebné zaviesť jasný a efektívny inštitucionálny rámec.

Pokiaľ ide o *Ľudské práva a ochranu menšín*, situácia v oblasti ľudských práv sa vo všeobecnosti naďalej zlepšovala. Ministerstvo ľudských práv a práv menšín štátneho spoločenstva bolo nahradené úradom patriacim do právomoci predsedu vlády. Tento úrad však musí svoju efektívnosť ešte len preukázať. Nový zákon o cirkvách a náboženských organizáciách neposkytuje záruku rovnakého zaobchádzania s náboženskými skupinami. Stále chýba komplexný antidiskriminačný zákon a ďalšie úsilie bude potrebné vynaložiť na podporu tolerancie. Úsilie tiež bude nutné vyvinúť na predchádzanie mučeniu. Nevyriešenou zostáva otázka reštitúcie majetku.

Boli prijaté opatrenia na podporu účasti členov menšín vo vzdelávacom systéme a ich zastúpenia vo verejnej správe. Problémy však pretrvávali v oblasti informácií v menšinových jazykoch. Medzietnická situácia vo Vojvodine sa naďalej zlepšovala. Situácia v južnom Srbsku zostáva aj naďalej napätá. V oblasti Sandžak došlo k incidentom v bosnianskej komunite. Vláda prijala niekoľko akčných plánov týkajúcich sa rómskeho obyvateľstva. Ich situácia však naďalej zostáva chýlostivá. Miestna integrácia utečencov, najmä tých najzraniteľnejších, je stále zložitá.

Pokiaľ ide o *regionálne otázky a medzinárodné záväzky*, Srbsko naďalej prispievalo k *regionálnej* spolupráci a pokračovalo v napĺňaní politik zameraných na zlepšenie vzťahov so susednými krajinami. Pokrok v rámci regionálnej spolupráce bol dosiahnutý v oblastiach letectva, dopravnej infraštruktúry a energetiky. Srbsko ešte nesplnilo svoj medzinárodný záväzok plne spolupracovať s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY), čo je kľúčovou prioritou európskeho partnerstva. Srbské orgány sa zúčastňujú na politických rozhovoroch o budúcom štatúte Kosova, ktoré sa začali v roku 2005 pod záštitou OSN. Belehrad však odrádzal kosovských Srbov od účasti v dočasných inštitúciách samosprávy. Srbsko musí zaujať konštruktívny prístup v súlade s kľúčovou prioritou európskeho partnerstva.

Pokiaľ ide o **hospodárske kritériá**, Srbsko dosiahlo na ceste k fungujúcemu trhovému hospodárstvu výrazný pokrok. Na to, aby bola krajina schopná vyrovnat' sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci Únie, je potrebné v stabilizácii a reformnom úsilí pokračovať.

Konsenzus v otázke smerovania hospodárskej politiky a reformy bol v roku 2005 vo všeobecnosti zachovaný. Hospodársky rast pokračoval. Schodok bežného účtu sa znížil vďaka oživeniu vývozu. Devízové rezervy sa zvýšili v dôsledku silného prílivu kapitálu vo forme príjmov z privatizácie, ako aj zahraničných pôžičiek podnikov a komerčných bánk. Pokračoval rast priamych zahraničných investícií (PZI), ktorý súvisel najmä s privatizáciou. Došlo k sprísneniu menovej politiky a fiškálna konsolidácia v roku 2005 pokračovala vďaka znižovaniu výdavkov a silným daňovým príjmom. Celkový vládny dlh sa znížil. Konkrétny pokrok bol dosiahnutý v oblasti dôchodkovej reformy a oblasti registrácie obchodných spoločností. Privatizácia podnikov vo vlastníctve štátu a bankového sektora pokročila. Došlo k zintenzívneniu príprav na reštrukturalizáciu a privatizáciu spoločností vo vlastníctve štátu. Určitý pokrok bol dosiahnutý vo vytváraní potrebného regulačného rámca pre sieťové odvetvia. Hospodárska integrácia s EÚ pokročila.

Inflácia a vonkajší schodok zostali na pomerne vysokej úrovni. Od začiatku roka 2006 sa fiškálna konsolidácia zastavila. Plánované zrýchlenie verejných investícií môže ohroziť ďalšiu fiškálnu konsolidáciu a makroekonomickú stabilitu. Vonkajší dlh sa zvýšil v dôsledku rastu pôžičiek súkromného sektora. Došlo k ďalšiemu nárastu nezamestnanosti. Investície na zelenej lúke sú naďalej zanedbateľné. Podnikový sektor je vo všeobecnosti naďalej slabý, a to

aj v dôsledku nedostatku hospodárskej súťaže na domácich trhoch a pomalého pokroku v reštrukturalizácii podnikov, ich privatizácii a v oblasti postupov pre opustenie trhu. Nové právne predpisy o konkurze ešte často nie sú uplatňované. Kapitálové trhy sú v rannom štádiu rozvoja. Zásahy štátu do hospodárstva zostali aj naďalej veľmi rozšíreným javom.

Srbsko dosiahlo značný pokrok v aproximácii svojich právnych predpisov a politik s **európskymi štandardami** vo väčšine oblastí. Srbsko vo všeobecnosti pokračovalo v posilňovaní svojich administratívnych kapacít, aby mohlo náležite implementovať dohodu o stabilizácii a pridružení. Na ceste k budúcej integrácii do EÚ však bude potrebné vynaložiť úsilie na dokončenie legislatívneho procesu a implementácie, a to najmä v oblastiach, v ktorých existujú silné osobitné záujmy.

Srbsko značne pokročilo v právnej a administratívnej aproximácii s *acquis vnútorného trhu* EÚ. S cieľom splniť požiadavky vyplývajúce z dohody o stabilizácii a pridružení Srbsko počas uplynulého roka vyvíjalo trvalé úsilie o aproximáciu svojich právnych predpisov s predpismi EÚ. Mimoriadny pokrok sa konštatuje v oblastiach *normalizácie, posudzovania zhody a akreditácie, metrologie, pohybu služieb, antitrustovej politiky, práva obchodných spoločností a oblasti ciel*. Legislatívny rámec v oblasti normalizácie, certifikácie a metrologie je v súčasnosti zavedený a je potrebné ho implementovať. Bol prijatý súbor zákonov v oblasti finančných služieb, ktorého cieľom je ďalšia aproximácia s pravidlami EÚ. Konečne došlo k zriadeniu nezávislého antitrustového orgánu. Colná správa dosiahla významný pokrok v kontrole a správe colnej legislatívy.

V niektorých oblastiach musí Srbsko vyvinúť úsilie nie len na to, aby mohlo budúcu dohodu implementovať, ale aj na to, aby mohlo v plnej miere využiť výhody, ktoré prináša. Srbsko musí posilniť administratívne štruktúry, a to najmä v oblastiach ako sú *dane, kontrola štátnej pomoci, verejné obstarávanie, práva duševného vlastníctva a ochrana spotrebiteľa*. Legislatívny rámec v oblasti verejného obstarávania a práv duševného vlastníctva je pomerne dobre rozvinutý. Ďalšie úsilie je potrebné na dosiahnutie primeranej implementácie a presadzovania. Je potrebné, aby Srbsko prehodnotilo diskriminačné zdaňovanie zahraničného tovaru a zaviazalo sa dodržiavať kódex pravidiel pre zdaňovanie podnikov EÚ. Je ešte potrebné prijať právny rámec pre kontrolu štátnej pomoci a posilniť administratívne kapacity. Radu pre ochranu spotrebiteľa je nutné ešte viac posilniť.

V súvislosti so **sektorovými politikami** dosiahlo Srbsko v niektorých oblastiach značný pokrok: vzdelávanie, zamestnanosť a sociálna politika, *politika MSP, štatistika, energetika, letectvo a dopravná infraštruktúra*. Srbsko vytvorilo nový právny rámec pre vysokoškolské vzdelávanie. Pokračovalo tiež v účinnej implementácii Európskej charty MSP. Srbsko vyvinulo ďalšie úsilie na reformovanie a modernizáciu svojho poľnohospodárskeho sektora a aktívne sa podieľalo na zlepšovaní dopravných sietí v regióne. Srbsko podpísalo Dohodu o spoločnom európskom leteckom priestore. Srbsko sa aktívne zúčastňuje na implementácii memoranda o porozumení o rozvoji základnej regionálnej dopravnej siete a dopravného observatória v juhovýchodnej Európe. Krajina ratifikovala Zmluvu o energetickom spoločenstve.

V niektorých oblastiach je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na splnenie budúcich záväzkov v rámci dohody o stabilizácii a pridružení a priorít európskeho partnerstva. To zahŕňa aproximáciu s EÚ v oblastiach *bezpečnosti potravín, životného prostredia, informačnej spoločnosti a finančnej kontroly*. Pokiaľ ide o bezpečnosť potravín, je potrebné ďalšie posilnenie administratívnych kapacít, a to najmä vo fytošantárnej oblasti. V oblasti životného

prostredia je potrebné posilniť administratívne kapacity, vypracovať nové právne predpisy a zabezpečiť náležitú implementáciu a presadzovanie. Pokiaľ ide o informačné technológie, je potrebné posilniť regulačný orgán pre telekomunikácie, aby došlo k zlepšeniu hospodárskej súťaže v tomto sektore. Pokiaľ ide o médiá, právny rámec vzbudzuje obavy, a to najmä v súvislosti s kapacitou regulačného orgánu. V oblasti finančnej kontroly musí Srbsko prijať stratégiu na vytvorenie systému verejnej vnútornej finančnej kontroly.

Pokiaľ ide *spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť*, Srbsko prevzalo príslušné právomoci štátneho spoločenstva v oblastiach *víz, správy hraníc, azylu a migrácie*. Zákon o cudzincoch, v ktorom má byť vymedzený budúci vízový režim, je ešte potrebné prijať. Došlo k prijatiu národnej stratégie integrovanej správy hraníc a implementačného akčného plánu. Zákon o štátnych hraniciach nebol prijatý. Prenesenie zodpovednosti za kontrolu hraníc z ozbrojených síl na civilné orgány prebieha. V oblasti azylu je ešte potrebné prijať vykonávacie právne predpisy upravujúce postupy prijatia a ochrany žiadateľov o azyl. V tejto oblasti chýba primeraná infraštruktúra a kvalifikovaný personál. Bolo podpísaných niekoľko dohôd o readmisii. Stále však chýba právny a finančný rámec na integráciu osôb, ktoré boli predmetom readmisie. Určité výsledky boli dosiahnuté v boji proti nelegálnej migrácii, avšak táto oblasť aj naďalej vzbudzuje obavy.

Implementácia nového zákona o *polícii* postupovala pomerne pomaly. Právne predpisy týkajúce sa bezpečnostných služieb ešte neboli prijaté. Pokiaľ ide o boj proti *praniu špinavých peňazí*, došlo síce k zlepšeniu právnych predpisov, ale spolupráca medzi príslušnými agentúrami je stále nedostatočná.

Organizovaný zločin je naďalej zdrojom vážneho znepokojenia. Akčný plán na implementáciu národnej stratégie boja proti organizovanému zločinu ešte nebol dokončený. Existuje potreba ďalšieho posilnenia špecializovaných útvarov v rámci polície, a to najmä tých, ktorých úlohou je vyšetrovanie finančnej trestnej činnosti. Stále zostáva prijať náležité právne predpisy o zabavení a zmrazení aktív, bankových účtov a príjmov z trestnej činnosti. Pri vykonávaní zákona o ochrane svedkov sa prejavili nedostatky. Pokiaľ ide o *obchodovanie s ľuďmi*, trestnoprávne predpisy boli zmenené a doplnené a boli vynesené prvé odsudzujúce rozsudky. *Terorizmus* a jeho financovanie boli zavedené do trestného zákona ako osobitné trestné činy. Je potrebné urýchliť ratifikáciu a implementáciu príslušných medzinárodných dohovorov. Obavy naďalej vyvoláva situácia v oblasti *ochrany osobných údajov*.

Kosovo

Pokiaľ ide o **politické kritériá**, Kosovo zostalo stabilné a dosiahlo pokrok v presune zodpovednosti na dočasné inštitúcie samosprávy. Zvýšené úsilie je potrebné na posilnenie právneho štátu. Kľúčové krátkodobé priority európskeho partnerstva boli vyriešené len čiastočne.

Pokiaľ ide o *demokraciu a právny štát*, v kosovskej politike dominovala *otázka štatútu krajiny*. Hlavné politické strany kosovských Albáncov rozvinuli konštruktívnejší dialóg, v ktorom je potrebné pokračovať. Sústreďenie sa na otázku štatútu viedlo k rýchlej implementácii niektorých štandardov OSN, ale spôsobilo zdržanie reforiem. Vyriešenie otázky štatútu by malo poskytnúť základ stabilnej demokracie pre všetkých občanov Kosova bez ohľadu na ich etnický pôvod, viesť ku konsolidácii právneho štátu a posilneniu ľudských a menšinových práv. Kosovské inštitúcie musia začať rozvíjať víziu budúcnosti Kosova

prekračujúcu otázku štatútu, so zameraním sa na zodpovednú tvorbu politiky, obozretnú fiškálnu politiku, efektívne inštitúcie a dobrú správu vecí verejných na všetkých úrovniach.

Pokrok bol dosiahnutý v posilňovaní úlohy parlamentného *zhromaždenia*. Bol prijatý dôležitý súbor reforiem, ktoré zlepšili dohľad nad exekutívou, finančnú zodpovednosť a transparentnosť. Výbory zhromaždenia však nie sú vždy schopné plniť svoju úlohu v legislatívnom procese, a to čiastočne aj z dôvodu nedostatku kvalifikovaných pracovníkov na sekretariátoch výborov. Vymenúvanie *spravodajcov* ešte nie je bežnou praxou.

Prevzatie úradu po zosnulom prezidentovi Rugovovi a vytvorenie novej *vlády* prebehli hladko. Pokrok Kosova v rámci procesu stabilizácie a pridruženia je v súčasnosti hlavnou prioritou vlády. Vláda zriadila agentúru pre európsku integráciu a prijala akčný plán na riešenie priorít európskeho partnerstva.

Pokiaľ ide o *verejnú správu*, dočasné inštitúcie vytvorili nezávislú dozornú komisiu a výbor pre vymenúvanie vysokých štátnych úradníkov. Boli vytvorené nové ministerstvá spravodlivosti a vnútra. Vláda dosiahla určitý pokrok v zlepšovaní svojej koordinácie a kapacít na tvorbu politik. Štátne orgány majú obmedzenú kontrolu nad niektorými srbskými oblasťami Kosova, najmä v severných samosprávnych komunitách. Kosovské administratívne kapacity sú však naďalej slabé a v štátnej službe existuje prezamestnanosť. Potrebná je komplexná reforma štátnej služby. Menovania v štátnej správe sú naďalej politicky ovplyvňované.

Pokiaľ ide o *justičný systém*, došlo k vytvoreniu Kosovskej súdnej rady a Kosovského súdneho inštitútu. Významné právomoci boli prenesené na dočasné inštitúcie s cieľom posilniť miestnu angažovanosť a zodpovednosť. Súčasná úloha Zhromaždenia v rámci vymenúvania sudcov a prokurátorov naruša nezávislosť súdnictva a umožňuje, aby politické a etnické faktory zasahovali do výberového procesu, ktorý by mal mať objektívny a technický charakter. Kosovské justičné orgány dosiahli v oblasti občianskej a trestnej spravodlivosti malý pokrok. Počet nevybavených prípadov sa zvýšil a rozsudky nie sú vždy vykonané. Vynesenie rozsudkov vo verejne známych prípadoch súvisiacich s nepokojmi z marca 2004 zostáva problematické z dôvodu nedostatočnej práce polície pri vyšetrovaní, ukladania miernych trestov a nedostatočnej spolupráce svedkov.

V reakcii na kľúčovú prioritu európskeho partnerstva vláda schválila akčný plán boja proti *korupcii*, došlo k zriadeniu rady pre boj proti korupcii a Zhromaždenie vymenovalo riaditeľa agentúry pre boj proti korupcii. Korupcia v Kosove je však stále veľmi rozšírená a v účinnom riešení tejto problematiky bol dosiahnutý len malý pokrok.

V oblasti *ľudských práv a ochrany menšín* bola zriadená poradná skupina, ktorá sa má zaoberať sťažnosťami osôb, ktoré tvrdia, že došlo k porušeniu ich *ľudských práv* zo strany misie OSN v Kosove (UNMIK). Mandát medzinárodného ombudsmana skončil na konci roka 2005 a zhromaždenie vymenovalo za úradujúceho ombudsmana kosovského občana.

Na jar 2006 prezident a predseda vlády odštartovali veľmi viditeľnú kampaň zameranú na *menšiny*. Obaja vyzvali menšinové komunity, aby považovali Kosovo za svoj domov a aby pracovali spolu s dočasnými orgánmi samosprávy Kosova. Menšiny sú však aj naďalej v znevýhodnenom postavení a v boji proti netolerancii je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie. Došlo k niekoľkým násilným útokom na kosovských Srbov, a to najmä počas leta v roku 2006. Pokiaľ ide o trvalý návrat utečencov a vysídlených osôb, podmienky sú naďalej zložité.

Vzťahy medzi kosovskými Srbmi a kosovskými Albáncami zostávajú napäté. Belehrad odrádzal kosovských Srbov od účasti v dočasných inštitúciách a kosovskí Srbi pokračovali v ich bojkote.

Pokiaľ ide o **regionálne otázky a medzinárodné záväzky**, Kosovo posilnilo svoju účasť v regionálnych fórach a iniciatívach spolupráce, čo je jedna z kľúčových priorít európskeho partnerstva, a to najmä v oblastiach dopravy a energetiky. Dohoda o voľnom obchode s Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko nadobudla platnosť a došlo k podpísaniu dohôd o voľnom obchode s Chorvátskom a Bosnou a Hercegovinou.

Pokiaľ ide o **hospodárske kritériá**, Kosovo dosiahlo na ceste k fungujúcemu trhovému hospodárstvu obmedzený pokrok. Bude tiež potrebné vynaložiť značné dodatočné úsilie na to, aby bola krajina schopná vyrovnat' sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci Únie.

Konsenzus v základných otázkach hospodárskej politiky v Kosove bol do značnej miery zachovaný. Menová stabilita bola aj naďalej zaisťovaná používaním eura ako jediného zákonného platidla. Došlo k sprísneniu fiškálnej politiky, čo odrážalo rýchly pokles podpory darcov a predvídateľné vyčerpanie rezervy akumulovaných hotovostných vkladov. V súlade s kľúčovými odporúčaniami európskeho partnerstva bol vypracovaný rámec strednodobej hospodárskej politiky pre Kosovo, ktorý je zameraný na zaistenie udržateľnej fiškálnej pozície. Bol prijatý prvý strednodobý rámec výdavkov, ktorý poskytuje konsolidovaný prehľad rozpočtových a mimorozpočtových finančných potrieb, vrátane projektov verejných investícií. Výrazne pokročila privatizácia podnikov vo vlastníctve štátu. Značný pokrok bol dosiahnutý v integrácii podnikov vo verejnom vlastníctve, čo je jednou z kľúčových priorít európskeho partnerstva.

Zatiaľ však nebola dosiahnutá dostatočná makroekonomická stabilita, a to najmä z dôvodu krehkej fiškálnej a neudržateľnej vonkajšej pozície. Nezamestnanosť zostáva vysoká, a to aj kvôli nadmerným pracovným nákladom. Tieto náklady tiež brzdia rozvoj súkromného sektora a konkurencieschopnosť vývozu. Veľkou výzvou zostáva implementácia politických záväzkov prijatých štátnymi orgánmi, najmä pokiaľ ide o udržateľnú fiškálnu politiku zo strednodobého hľadiska. Ekonomickú aktivitu naďalej negatívne ovplyvňuje neefektívne súdnictvo a právna neistota vo vzťahu k presadzovaniu vlastníckych práv. Prístup malých a stredných podnikov k vonkajším finančným zdrojom je obmedzený. Infraštruktúra, ktorá je často nízkej kvality, je naďalej nedostatočná. Zásobovanie elektrickou energiou je nespoľahlivé, čo brzdi hospodársky rozvoj. Reštrukturalizáciu podnikov vo verejnom vlastníctve, obzvlášť spoločnosti Kosovo Energy Corporation, je potrebné urýchliť.

Kosovo dosiahlo značný pokrok v aproximácii svojich právnych predpisov a politik s **európskymi štandardami**. Pokrok však bol obmedzený, pokiaľ ide o účinnú implementáciu a presadzovanie prijatých právnych predpisov. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na vytvorenie administratívneho prostredia, ktoré zabezpečí ďalšiu aproximáciu s európskymi štandardami.

V oblasti **vnútorného trhu** bol dosiahnutý určitý pokrok vo vytváraní systému pre *normalizáciu, certifikáciu, metrológiu, akreditáciu a posudzovanie zhody*. Malý pokrok možno konštatovať v niektorých dôležitých oblastiach, akými sú *verejné obstarávanie, hospodárska súťaž* a *ochrana práv duševného vlastníctva*. Rovnako len malý pokrok bol dosiahnutý aj v oblastiach *zamestnanosti, sociálnej politiky a vzdelávania*. V oblasti *voľného pohybu kapitálu* bol pokrok obmedzený.

Colné predpisy sú do veľkej miery v súlade s *acquis* a značný pokrok sa podarilo dosiahnuť v nadväznosti na priority európskeho partnerstva vo viacerých sektoroch súvisiacich s administratívnymi kapacitami v colnej oblasti (napr. informatizácia, analýza rizika, boj proti korupcii). Účinnosť nadobudol revidovaný integrovaný colný sadzobník pre Kosovo. Došlo ku komplexnej reorganizácii colnej správy UNMIK a k posilneniu spravodajského a vyšetrovacieho útvaru. Určitý pokrok bol dosiahnutý v oblasti *daní*, hoci výber vnútroštátnych daní je naďalej slabý.

Pokiaľ ide o rozvoj *sektorových politík*, dobrý pokrok bol dosiahnutý v sektore *dopravy* v súlade s prioritami európskeho partnerstva. Vláda prijala strategický dokument o multimodálnej doprave. Kosovo podpísalo dohodu o vytvorení spoločného európskeho leteckého priestoru.

K určitému zlepšeniu došlo v súvislosti s reštrukturalizáciou verejných služieb v oblasti *energetiky*. Energetický regulačný úrad začal fungovať a vydal dôležité vykonávacie právne predpisy. Kosovo ratifikovalo Zmluvu o energetickom spoločenstve. Finančná životaschopnosť a spoľahlivosť energetického sektora je však naďalej neistá. Miera inkasa faktúr zostáva na neudržateľne nízkych úrovniach a krádeže a straty v dôsledku technických nedostatkov dosahujú stále veľmi vysokú úroveň.

Pokiaľ ide o životné prostredie, bol dosiahnutý celkom dobrý pokrok z hľadiska právnych predpisov. K určitému pokroku došlo v poľnohospodárskom sektore, a to najmä vo veterinárnej oblasti. Značný pokrok bol dosiahnutý v oblasti *finančnej kontroly*.

Značný pokrok bol dosiahnutý v oblastiach *audiovizuálnej politiky* a médií. Zákon o rozhlase a televízii bol uvedený do platnosti v apríli 2006. Malý pokrok bol dosiahnutý v oblasti elektronických komunikácií a informačnej spoločnosti.

K určitému pokroku došlo v oblasti *štatistiky*. Prebiehajú prípravy na sčítanie domov, bytov a obyvateľov. Bola zriadená medzinárodná monitorovacia operácia, ktorej úlohou je pomôcť štatistickému úradu v príprave na sčítanie a zabezpečiť, že sčítanie bude vykonané v súlade s medzinárodnými štandardmi. Bolo tiež vyvinuté úsilie na podporu účasti menšín v skúšobných sčítaniach. Kapacity štatistického úradu sú vo všeobecnosti naďalej slabé.

Pokiaľ ide o *spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť*, určitý pokrok sa podarilo dosiahnuť v oblasti *správy hraníc*. V januári 2006 bolo podpísané memorandum o porozumení medzi hraničnou políciou a colnými orgánmi na uľahčenie integrovanej správy hraníc.

Finančné informačné stredisko vykonalo s prispením kosovského orgánu zodpovedného za bankovníctvo a platby revíziu predpisov *proti praniu špinavých peňazí*.

V oblasti boja proti *drogám* nie je možné konštatovať žiaden pokrok. Kapacity miestnej polície v tejto oblasti je potrebné posilniť.

Kosovská policajná služba sa naďalej zlepšovala, aby sa z nej stala profesionálna *policajná* sila. Došlo k vymenovaniu kosovského zástupcu policajného komisára a štyroch pomocných policajných komisárov kosovskej policajnej služby. Ďalšie úsilie je potrebné vynaložiť na rozvoj efektívnej policajnej služby a na posilnenie miestnych vyšetrovacích kapacít vo vzťahu ku korupcii a organizovanému zločinu.

Vyvíja sa úsilie na zintenzívnenie boja proti *organizovanému zločinu*, ktorý je v Kosove naďalej vážnym problémom. Zločinecké siete zasahujú do rôznych sociálno-ekonomických oblastí a do politiky. Veľkou výzvou zostáva nábor vysoko kvalifikovaných pracovníkov do kosovskej polície. Chýbajú stále právne predpisy, ktoré by umožnili utajenie totožnosti informátorov pri súdnom konaní. V boji proti *obchodovaniu s ľuďmi* bol dosiahnutý len malý pokrok a Kosovo je naďalej zdrojovým, tranzitným a cieľovým bodom tohto obchodu. K žiadnemu pokroku nedošlo v oblasti ochrany osobných údajov, čo vzbudzuje obavy.

Turecko

Turecko naďalej dostatočne plní kodaňské **politické kritériá** a pokračuje v politických reformách. Počas uplynulého roka sa však ich tempo znížilo. Značné úsilie je potrebné vyvinúť najmä v oblasti slobody prejavu. Ďalšie zlepšenia sú tiež potrebné, pokiaľ ide o práva nemuslimských náboženských spoločenstiev, práva žien, práva odborových organizácií a civilnú kontrolu ozbrojených síl.

Pokiaľ ide o **demokraciu a právny štát**, v oblasti *verejnej správy* bol prijatý zákon, ktorým sa ustanovil inštitút ombudsmana. Žiaden pokrok nebol zaznamenaný v súvislosti s reformou štátnej služby.

V oblasti *vzťahov medzi civilnou a vojenskou sférou* prijal parlament revidované pravidlá konania pred vojenskými súdmi, ktoré posilňujú záruky pre obžalovaných. Vysoko postavení predstavitelia ozbrojených síl však naďalej vydávali verejné vyhlásenia s cieľom ovplyvňovať oblasti, ktoré nepatria do ich pôsobnosti.

Pokrok bol dosiahnutý v oblasti *reformy súdnictva*. Implementácia nových právnych predpisov súdnou mocou však zatiaľ viedla k zmiešaným výsledkom a nezávislosť súdnictva musí byť viac upevnená.

K určitému obmedzenému pokroku došlo v rámci legislatívnych reforiem v oblasti boja proti *korupcii*. Korupcia je naďalej veľmi rozšírená. Protikorupčné politiky sú slabé a orgány zodpovedné za boj proti korupcii je potrebné posilniť.

Pokiaľ ide o **ľudské práva a ochranu menšín**, došlo k ďalšiemu poklesu počtu správ o *mučení a zlom zaobchádzaní*. Obavy však vzbudzujú informácie o údajnom mučení a zlom zaobchádzaní mimo zariadení na zadržiavanie osôb a v juhovýchodnej oblasti. Problémom rovnako zostáva aj beztretnosť páchatel'ov, ktorí sa mučenia dopustili. Pozorne bude potrebné sledovať vplyv zmien a doplnení protiteroristického zákona na základné slobody. V rámci týchto zmien a doplnení došlo k zavedeniu širokého zoznamu trestných činov súvisiacich s terorizmom a k oslabeniu záruk pre obžalovaných.

Vo všeobecnosti sa v Turecku zintenzívnila otvorená diskusia o širokom okruhu otázok, vrátane tradične citlivých tém. Súčasný právny rámec však ešte tento trend *slobody prejavu* v súlade s európskymi štandardami nezaručuje. Nedávny rozsudok Kasačného súdu vytvára judikatúru k článku 301 trestného zákona, ktorý obmedzuje slobodu slova. Navyše značné množstvo osôb čelilo trestnému stíhaniu za vyjadrenie názorov nenásilným spôsobom. Článok 301 a iné ustanovenia tureckého trestného zákona, ktoré obmedzujú slobodu prejavu, je nutné uviesť do súladu s Európskym dohovorom o ľudských právach (EDĽP).

Došlo k zmierneniu obmedzení týkajúcich sa *slobody zhromažďovania* a *slobody združovania* a implementácia opatrení prijatých v posledných rokoch sa zlepšila. V niektorých prípadoch však bezpečnostné zložky použili počas demonštrácií neprimeranú silu. Stále pretrvávajú ťažkosti pri zakladaní združení, ktorých cieľom je presadzovanie špecifickej kultúrnej identity.

Pokiaľ ide o *slobodu náboženského vyznania*, prijatie zákona, ktorý mal zlepšiť situáciu *náboženských menšín*, bolo viackrát odložené a nemuslimské náboženské komunity v praxi čelia stále rovnakým ťažkostiam. Situácia alevitskej komunity sa nezmenila. V súlade s EDLP by mal byť vytvorený právny rámec, ktorý by umožnil fungovanie všetkých náboženských komunít bez neprimeraných obmedzení.

Práva žien získavajú v Turecku čoraz väčšiu pozornosť verejnosti a schopnosť občianskej spoločnosti zohrávať v tejto oblasti pozitívnu úlohu narastá. Právny rámec je vo všeobecnosti uspokojivý. V praxi však nie sú práva žien vždy chránené, a to najmä v najchudobnejších oblastiach krajiny. Takzvané „zločiny v mene cti“ je nutné systematickejšie vyšetrovať a v náležitých prípadoch trestne stíhať a ich páchatel'ov odsúdiť.

Pokiaľ ide o *práva detí*, došlo len k malej zmene. Je potrebné zlepšiť implementáciu právnych ustanovení týkajúcich sa vzdelávania a zamestnávania osôb mladších ako pätnásť rokov.

Žiaden legislatívny pokrok nebol dosiahnutý v oblasti *práv odborových organizácií*. Turecko ešte nespĺňa štandardy EÚ a MOP (Medzinárodná organizácia práce), najmä pokiaľ ide o právo na štrajk a právo na kolektívne vyjednávanie.

Prístup Turecka k *právam menšín* je naďalej reštriktívny. Turecko neratifikovalo medzinárodné právne nástroje týkajúce sa práv menšín. Pokiaľ ide o *kultúrne práva*, je povolené obmedzené vysielanie v inom ako tureckom jazyku. Obmedzenia výučby takýchto jazykov vo verejnom školskom systéme pretrvávajú. V auguste 2005 boli zatvorené všetky súkromné inštitúcie ponúkajúce štúdium v kurdskom jazyku. Všeobecné obmedzenia používania iného ako tureckého jazyka sú naďalej prísne v oblasti politického života aj v oblasti prístupu k verejným službám.

Zvýšil sa počet teroristických útokov proti Turecku, a to najmä zo strany PKK, ktorá je na zozname teroristických organizácií EÚ. EÚ tieto teroristické činy dôrazne odsúdila.

Turecko musí riešiť množstvo vážnych ekonomických a sociálnych problémov juhovýchodnej časti krajiny a zabezpečiť, aby kurdske obyvatel'stvo mohlo plne využívať práva a slobody. Obavy naďalej vzbudzuje veľký počet osôb, ktoré boli vysídlené v rámci krajiny.

Pokiaľ ide o *regionálne otázky a medzinárodné záväzky*, Turecko vyjadrilo pokračujúcu podporu úsiliu OSN o nájdenie komplexného riešenia *cyperského problému*. Nepodarilo sa však dosiahnuť žiaden pokrok smerom k normalizácii dvojstranných vzťahov s Cyperskou republikou. Od podpísania dodatkového protokolu k dohode o pridružení v júli 2005 Turecko nepokročilo na ceste k jeho plnej implementácii ani k odstráneniu všetkých prekážok voľného pohybu tovaru, vrátane obmedzení priamych dopravných spojení s Cyplom. Európska rada na svojom zasadnutí v júni 2006 pripomenula, že Rada preskúma implementáciu dodatkového protokolu počas roka 2006 a zabezpečí následnú kontrolu otázok obsiahnutých vo vyhlásení EÚ z 21. septembra 2005.

Vzťahy s Gréckom sa vyvíjali pozitívne, ale v riešení otvoreného hraničného sporu nedošlo k žiadnemu pokroku. Na stretnutí ministrov zahraničných vecí týchto dvoch krajín bol dohodnutý nový súbor opatrení zameraných na budovanie vzájomnej dôvery. Dobré susedské vzťahy majú kľúčový význam.

Pokiaľ ide o **hospodárske kritériá**, Turecko je možné považovať za fungujúce trhové hospodárstvo za predpokladu, že zachová svoje nedávne úspešné výsledky v oblasti stabilizácie a reforiem. Turecko by zároveň malo byť zo strednodobého hľadiska schopné vyrovnat' sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v Únii za predpokladu, že bude prísne dodržiavať svoju politiku stabilizácie a prijme ďalšie rozhodné kroky v oblasti štrukturálnych reforiem.

Konsenzus v základných otázkach trhového hospodárstva zostal do značnej miery zachovaný. Makroekonomická politika zameraná na stabilitu prispela k silnému hospodárskemu rastu a zvyšujúcej sa odolnosti hospodárstva voči šokom. Došlo k značnému zníženiu rozpočtového schodku a vládneho dlhu a k priatru niektorých kľúčových opatrení na posilnenie systému sociálneho zabezpečenia. Nezávislosť regulačných a dozorných agentúr bola potvrdená a zvláštne výhody bánk vo vlastníctve štátu sa postupne odstraňujú. Proces privatizácie sa zrýchlil. Pokračoval rozvoj bankového a nebankového finančného sektora a dohľad bol ešte viac posilnený. Otvorenosť ekonomiky pre zahraničný obchod a investície sa zvýšila. Centrálna banka a vláda pokračovali v realizácii deflačnej politiky.

Pomerne vysoké potreby v oblasti vonkajšieho financovania a verejného financovania sú stále veľmi závislé od dôvery investorov, čo môže byť potenciálnou hrozbou pre makroekonomickú stabilitu. Je preto potrebné, aby bola fiškálna konsolidácia posilnená a účinne podporená štrukturálnymi opatreniami. Pozornosť je potrebné venovať boju proti neregistrovanej práci. Nerovnováha na trhu práce pretrváva. Miera zamestnanosti je veľmi nízka a klesá, najmä v rámci ženskej populácie. Opatrenia prijaté na riešenie týchto nerovnováh boli obmedzené a nemzdové náklady prijímania zamestnancov zostali vysoké. Priemerná úroveň kvality vzdelávania je pomerne nízka a v tejto oblasti pretrvávajú veľké rozdiely. Podnikateľské prostredie bolo negatívne ovplyvnené prekážkami odchodu z trhu a nízkou transparentnosťou v súvislosti so štátnou pomocou. Proces reštrukturalizácie energetického sektora postupoval dosť pomaly.

Turecko zlepšilo svoju **schopnosť prevziať záväzky vyplývajúce z členstva**. Vo väčšine oblastí bol dosiahnutý pokrok. Plnenie krátkodobých priorít v rámci prístupového partnerstva však v mnohých oblastiach zaostáva. Niektoré záväzky Turecka v rámci colnej únie nie sú stále splnené. Mnoho je ešte potrebné urobiť na zlepšenie úrovne súladu právnych predpisov a inštitucionálnych a administratívnych kapacít.

Pokrok v oblasti *voľného pohybu tovaru* bol nerovnomerný. K zlepšeniu došlo v oblastiach akreditácie, normalizácie a posudzovania zhody. Niektoré ustanovenia sú však stále v rozpore so všeobecnou zásadou voľného pohybu tovaru a naďalej existujú technické prekážky obchodu. V oblasti voľného pohybu pracovníkov nedošlo k žiadnemu vývoju. Miera súladu s *acquis* v oblasti *práva usadiť sa a slobody poskytovať služby* je naďalej obmedzená. V oblasti *voľného pohybu kapitálu* dosiahlo Turecko veľmi malý pokrok. Aproximácia je neúplná, najmä pokiaľ ide o boj proti praniu špinavých peňazí. Nadobúdanie nehnuteľností cudzími štátnymi príslušníkmi podlieha obmedzeniam.

Pokrok v oblasti *verejného obstarávania* je veľmi obmedzený. Zavedením výnimiek sa zúžil rozsah uplatňovania právnych predpisov. Turecko nemá subjekt, ktorý by zaisťoval koherentnú politiku vo všetkých oblastiach, ktoré súvisia s verejným obstarávaním. Pokiaľ ide o *právo obchodných spoločností*, došlo k určitému obmedzenému pokroku. Turecko prijalo väčšinu medzinárodných účtovných štandardov. Tieto štandardy však nie sú právne záväzné pre väčšinu tureckých spoločností, na ktoré sa vzťahujú len povinnosti vykazovania súvisiace s výberom daní. Miera súladu právnych predpisov je nízka. V oblasti *práva duševného vlastníctva* je aproximácia v značne pokročilom štádiu a administratívne kapacity sa zlepšili. Ďalší pokrok je však naďalej potrebný najmä v oblastiach presadzovania a riešenia problematiky organizovaného pirátstva a falšovania. Okrem toho je potrebné posilniť spoluprácu a koordináciu medzi príslušnými orgánmi. Nešpecializované nižšie súdy majú problémy s náležitou implementáciou právnych predpisov.

Pokrok v oblasti *politiky hospodárskej súťaže* je zmiešaný. Zosúladowanie s *acquis* v oblasti antitrustových pravidiel je v značne pokročilom štádiu a kontrola uplatňovania právnych predpisov vykonávaná úradom pre ochranu hospodárskej súťaže je uspokojivá. V oblasti štátnej pomoci však nedošlo k žiadnemu pokroku: Turecko nemá právny rámec ani administratívne štruktúry potrebné na implementáciu pravidiel EÚ. Turecko ešte musí splniť príslušné záväzky vyplývajúce z dohody o pridružení.

Turecko dosiahlo určitý pokrok v oblasti *finančných služieb*. Nový zákon o bankovom sektore a právne predpisy týkajúce sa bankrotu v oblastiach poisťovníctva a doplnkového dôchodkového poistenia patria medzi realizované zlepšenia. Miera súladu právnych predpisov v oblasti poisťovníctva je obmedzená. V oblasti investičných služieb a trhu s cennými papiermi sú potrebné ďalšie úpravy týkajúce sa systému pre odškodnenie investorov, cezhraničného poskytovania služieb, povinností zverejnenia údajov a prospektov. Musí tiež dôjsť k ďalšiemu posilneniu kapacít dohľadu, a to najmä v sektoroch poisťovníctva a trhu s cennými papiermi.

Pokrok bol dosiahnutý v niektorých častiach oblasti *informačnej spoločnosti a médií*, vrátane vysielania v iných jazykoch. Turecko vytvorilo dobrý základ pre ďalšiu aproximáciu v oblasti elektronických komunikácií a informačných technológií. Celková miera súladu v oblasti médií a audiovizuálnej politiky je naďalej veľmi obmedzená.

V rámci *poľnohospodárstva* bol určitý obmedzený pokrok dosiahnutý v oblasti rozvoja vidieka. Implementácia však bola ohrozená v dôsledku oneskorení pri prijímaní súvisiacich právnych predpisov a vytváraní administratívnych štruktúr. Väčšinu administratívnych štruktúr potrebných na implementáciu spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) je ešte nutné vybudovať. Prístup Turecka spočívajúci v stále väčšom prepájaní finančnej podpory s úrovňou produkcie nie je v súlade s reformou SPP. Celková miera aproximácie je obmedzená. V oblasti *rybného hospodárstva* nedosiahlo Turecko žiaden pokrok. V tureckej legislatíve chýbajú dôležité časti *acquis*. Štruktúry na implementáciu spoločnej politiky rybného hospodárstva nie sú vytvorené. Obmedzený pokrok bol dosiahnutý v aproximácii v oblasti *veterinárnej, fytosanitárnej a potravinovej politiky*. Ani právny rámec, ani administratívne štruktúry, ktoré by umožňovali implementáciu *acquis*, nie sú vytvorené. Kontrolné systémy sú vo všeobecnosti slabé. Problém je najvýraznejší vo veterinárnom sektore, a to najmä s ohľadom na situáciu v oblasti zdravia zvierat, v dôsledku chýbajúceho účinného systému kontroly chorôb zvierat.

K určitému pokroku došlo v rámci *dopravnej politiky*. Aproximácia je v pomerne pokročilom štádiu v oblasti cestnej dopravy, ale nerovnomerná v ostatných sektoroch. Pozornosť je potrebné venovať kapacitám na implementáciu a presadzovanie. Rozhodnutie o štruktúre sektora železničnej dopravy ešte nebolo prijaté. Medzinárodné dohody v oblasti námornej a leteckej dopravy nie sú doplnené transpozíciou príslušného *acquis*. Obmedzený pokrok bol dosiahnutý v oblasti *transeurópskych sietí*. Pokiaľ ide o *energetiku*, došlo k určitému pokroku. Aproximácia právnych predpisov je však nerovnomerná. Je ešte potrebné vypracovať rámcový zákon týkajúci sa energetickej účinnosti. Administratívne kapacity a nezávislosť regulačných orgánov je potrebné posilniť.

Pokrok v oblasti *daní* bol obmedzený. Turecký daňový systém je čiastočne v súlade s *acquis*. Neúplné sú najmä rozsah a sadzby DPH, štruktúra a sadzby spotrebných daní, ako aj priame zdaňovanie vo všeobecnosti. Urýchlene je potrebné zrušiť všetky diskriminačné prvky v zdaňovaní alkoholických a tabakových výrobkov.

Turecko dosiahlo pokrok v oblasti *hospodárskej a menovej únie*. Prípravy vo všeobecnosti dobre napredujú. Právne predpisy týkajúce sa zákazu menového financovania verejného sektora, ako aj zákazu zvýhodneného prístupu verejných orgánov k finančným inštitúciám, však nie sú v súlade s *acquis*. Chýbajúce postupy účinnej koordinácie a spolupráce navyše znižujú efektívnosť hospodárskej politiky. Turecko dosiahlo určitý pokrok v používaní jednotných klasifikácií a dostupnosti sektorových *štatistík*. Miera aproximácie je naďalej obmedzená, ale nové právne predpisy predstavujú výrazný pokrok.

Pokiaľ ide o *zamestnanosť a sociálnu politiku* EÚ, Turecko dosiahlo určitý obmedzený pokrok, a to najmä v oblasti sociálnej ochrany a v rámci implementácie nového zákona o osobách so zdravotným postihnutím. Je však potrebné zabezpečiť plné dodržiavanie práv odborových organizácií. Pozornosť je potrebné venovať boju proti neregistrovanej práci. Na zabezpečenie implementácie je potrebné posilniť administratívne kapacity.

Turecko dosiahlo dobrý pokrok v oblasti *podnikania a priemyselnej politiky*, a to najmä pokiaľ ide o právne ustanovenie agentúry pre podporu a rozvoj investícií. K pokroku tiež došlo v rámci privatizácie, zosúladenia definície MSP a plánovania politík. Aproximácia je v značne pokročilom štádiu.

Pokrok bol dosiahnutý v oblasti *regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov*, najmä prijatím zákona o zriadení rozvojových agentúr. Úloha a fungovanie týchto agentúr však vzbudzujú určité obavy. Je potrebné zlepšiť angažovanosť a zodpovednosť, vrátane posúdenia rozdelenia právomocí medzi ministerstvami na centrálnej aj miestnej úrovni. Miera aproximácie je naďalej pomerne nízka.

Pokiaľ ide o *súdnicstvo a základné práva*, bol dosiahnutý určitý pokrok. Vo všeobecnosti, pokračoval pokrok v oblasti reformy súdnicstva. Implementácia nových právnych predpisov súdnou mocou však zatiaľ viedla k zmiešaným výsledkom a nezávislosť súdnicstva musí byť viac upevnená. K určitému pokroku došlo v boji proti korupcii, a to najmä zvýšením transparentnosti vo verejnej správe. Korupcia je však naďalej veľmi rozšírená a protikorupčné orgány a politiky sú stále slabé. Rozsah parlamentnej imunity je príliš široký. V oblasti základných slobôd bol dosiahnutý len obmedzený legislatívny pokrok, hoci implementácia reforiem pokračovala.

V oblasti *spravodlivosti, slobody a bezpečnosti* dosiahlo Turecko pokrok, pokiaľ ide o azyl, správu hraníc, boj proti obchodovaniu s ľuďmi, colnú a policajnú spoluprácu. Zosúladiťovanie prebieha, avšak v oblastiach, ako sú migrácia, boj proti organizovanému zločinu, pranie špinavých peňazí a justičná spolupráca v občianskych a trestných veciach, nie je kompletná.

Ďalší pokrok bol dosiahnutý v oblasti *vedy a výskumu*, a to najmä pokiaľ ide o účasť na výskumných programoch EÚ a pridelovanie rozpočtových zdrojov. Dobrý pokrok bol dosiahnutý aj v rámci *vzdelávania a kultúry*. Aproximácia je v oboch týchto oblastiach v značne pokročilom štádiu.

Zosúladiťovanie napreduje, pokiaľ ide o odpadové hospodárstvo a zaťaženie hlukom. Z hľadiska ostatných aspektov v rámci oblasti *životného prostredia*, vrátane medzinárodných dohôd, je úroveň súladu naďalej nízka. Nedostatočný pokrok v rámci horizontálnych právnych predpisov, a to najmä pokiaľ ide o cezhraničné záležitosti a verejné konzultácie, vzbudzuje rastúce obavy. Obmedzený pokrok v transpozícii *acquis* bol dosiahnutý v oblastiach kvality ovzdušia, ochrany prírody a kvality vody. Implementácia novelizovaného zákona o životnom prostredí povedie k posilneniu inštitucionálnych kapacít. Výsledky dosiahnuté pri presadzovaní právnych predpisov sú slabé.

V oblasti *ochrany spotrebiteľa a zdravia* došlo k zlepšeniu ochrany spotrebiteľa, a to najmä zavedením systému dohľadu nad trhom. Zlepšenie bolo dosiahnuté aj v oblasti verejného zdravia, najmä vytvorením siete pre epidemiologický dohľad a kontrolu prenosných chorôb. Implementácia však bola v oboch oblastiach naďalej slabá.

Vďaka *colnej únii* dosiahlo Turecko v tejto oblasti vysoký stupeň súladu právnych predpisov. V niektorých špecifických záležitostiach, akými sú zóny voľného obchodu, colné úľavy, boj proti falšovanému tovaru a kontroly po ukončení colného konania, však právne predpisy nie sú zosúladené. Je potrebné posilniť colnú správu a zároveň začať s prípravami na zabezpečenie vzájomnej prepojitelnosti IT systémov. .

V oblasti *vonkajších vzťahov* dosiahlo Turecko pokročilý stupeň aproximácie. Zosúladiťovanie so spoločnou obchodnou politikou EÚ však ešte nie je úplné. Aproximácia so spoločnou *zahraničnou, bezpečnostnou a obrannou politikou* EÚ pokračovala. Turecko zvýšilo svoju zahraničnopolitickú aktivitu na Blízkom východe zameranú na podporu regionálnej stability. Hranice s Arménskom sú naďalej uzatvorené. Turecko sa zúčastňovalo na misiách v rámci európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP). Účasť Turecka na európskej bezpečnostnej a obrannej politike však zostáva problematická. Turecko naďalej blokuje účasť Cypru a Malty v rámci strategickej spolupráce EÚ-NATO. Podobne sa Turecko stavia proti pristúpeniu Cypru k Wassenaarskému usporiadaniu. Turecko ešte nepodpísalo štatút Medzinárodného trestného súdu.

K určitému pokroku došlo v oblasti *finančnej kontroly*. Boli vytvorené niektoré administratívne štruktúry a prijaté vykonávacie právne predpisy. Zákon o verejnej finančnej správe a kontrole nie je plne funkčný. Hoci došlo k prijatiu niektorých dočasných opatrení, štruktúry na ochranu finančných záujmov EÚ ešte nie sú kompletné. Pokiaľ ide o *finančné a rozpočtové ustanovenia*, Turecko bude musieť v náležitom čase zriadiť koordinačné štruktúry a prijať vykonávacie predpisy na zabezpečenie správneho výpočtu, výberu, platby a kontroly vlastných zdrojov.